

ՑԱՆԿ

ԶԻՆՎՈՐԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՔԱՂԱՔԱՑՈՒ ԿԱՄ ԶԻՆԾԱՌԱՅՈՂԻ ՊԻՏԱՆԻՈՒԹՅԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆԸ ՈՐՈՇՈՂ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԹԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՑԱՆԿ					
Հոդված №	Հիվանդությունների և ֆիզիկական թերությունների անվանումը	Զորակոչային տեղամասերին կցագրվող քաղաքացիներ, զորակոչիկներ, ժամկետային պարտադիր զինվորական ծառայության շարքային կազմ	ՌՌԻՀ ընդունվողներ, ՌՌԻՀ-երի, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարության հետ կնքված քաղաքացիաիրավական բնույթի պայմանագրով ԲՈՒՀ-երի՝ առաջին և երկրորդ կուրսերի կուրսանտներ (սովորողներ)	Բոլոր կազմերի պայմանագրային, ժամկետային պարտադիր զինվորական ծառայության սպայական կազմի զինծառայողներ, ՌՌԻՀ-երի, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարության հետ կնքված քաղաքացիաիրավական բնույթի պայմանագրով ԲՈՒՀ-երի՝ սկսած երրորդ կուրսից՝ կուրսանտներ (սովորողներ)	ՌՆ, ԻՃ այլ աղբյուրների, ՀՎԲՄ, ԷՄԴ ստեղծող սարքերի հետ աշխատող զինծառայողներ և այդպիսի աշխատանքի ընդունվողներ
		I սյունակ	II սյունակ	III սյունակ	IV սյունակ
1	2	3	4	5	6
ՀՈԳԵԿԱՆ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
1.	Մտավոր հետամնացություն				
	ա) ծանր (խորը) կամ չափավոր աստիճանի մտա-	Ոչ պիտանի է զինվորական	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում	Ոչ պիտանի է զինվորական	Ոչ պիտանի է զինվորական

	վոր հետամնացություն	ծառայության համար	ուսանելու համար	ծառայության համար	ծառայության համար
	բ) թեթև աստիճանի մտավոր հետամնացություն՝ վարքային խանգարումներով	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) թեթև աստիճանի, այլ մտավոր հետամնացություն՝ առանց վարքային խանգարումների, սոցմանկավարժական բարձրագույն վիճակներ	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
2.	Օրգանական հոգեկան խանգարումներ				
	ա) խիստ արտահայտված խանգարումներ, ձգձգվող փսիխոտիկ, կայուն ինտելեկտուալ-մնեստիկ, անձնային խանգարումներ՝ փսիխոօրգանական բնույթի կամ չափավոր արտահայտված ասթենիկ, աֆեկտիվ դիսոցիատիվ, ճանաչողական խանգարումներ	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) անցողիկ, կարճատև փսիխոտիկ և ոչ փսիխոտիկ օրգանական բնույթի խանգարումներ՝ բարենպաստ ընթացքով, որոնք ավարտվում են թեթև ասթենիկ վիճակով՝ առանց մնացորդային օրգանական փոփոխությունների և կայուն կոմպենսացիայով	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը՝ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական), սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական), ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) բուժումից հետո կայուն կոմպենսացիա՝ առանց մնացորդային օրգանական փոփոխությունների	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
3.	Շիզոֆրենիա, շիզոտիպային և զառանցանքային խանգարումներ				

	շիզոֆրենիա (անկախ ձևից, ընթացքից, ելքից), քրոնիկական զառանցանքային խանգարումներ, շիզոֆեկտիվ խանգարումներ, շիզոտիպային խանգարումներ	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԿ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
4.	Աֆեկտիվ փսիխոզներ				
	ա) հաճախակի կրկնվող, կարճատև ռեմիսիաներով ընթացող աֆեկտիվ խանգարումներ (երկբևեռ աֆեկտիվ խանգարումներ, հետադարձ դեպրեսիվ խանգարումներ), երկարատև ռեմիսիայով ընթացող աֆեկտիվ խանգարումներ, ծանր մանիակալ և դեպրեսիվ էպիզոդներ՝ փսիխոտիկ խանգարումներով, չափավոր դեպրեսիվ էպիզոդ՝ ձգձգվող ընթացքով, տրամադրության քրոնիկական խանգարումներ	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԿ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) թեթև արտահայտված մանիակալ և դեպրեսիվ էպիզոդներ, հիպոմանիակալ և մանիակալ էպիզոդներ՝ առանց փսիխոզի, բուժումից և կայուն լավացումից հետո	Չորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը՝ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական), սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԿ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
5.	Սուր և անցողիկ փսիխոտիկ խանգարումներ (ներառում է պարանոիդ ռեակցիա, փսիխոզեն պարանոիդ փսիխոզ, ռեակտիվ փսիխոզ, օնեյրոֆրենիա, զառանցանքային բռնկումներ և այլն)				
	ա) ռեմիսիայի բացակայությամբ ընթացող դեպրեսիվ	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԿ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) ձգձգվող ընթացքով, երկարատև բուժում պահանջող դեպրեսիվ	Չորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԿ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) կարճատև և բարենպաստ ընթացքով դեպրեսիվ	Չորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը՝ արձակուրդ հիվանդության	Ոչ պիտանի է ՌՌԿ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*

		պատճառով (վերականգնողական), սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար			
6.	Ախտանշանային և այլ հոգեկան խանգարումներ				
	ա) արտահայտված երկարատև փսիխոտիկ խանգարումներ՝ անձի փոփոխություններով, չափավոր արտահայտված կամ կրկնվող փսիխոտիկ և ոչ փսիխոտիկ խանգարումներ, որոնք կարող են առաջացնել անձի ախտաբանական փոփոխություններ կամ երկարատև ասթենիկ վիճակ	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) թեթև արտահայտված կարճատև փսիխոտիկ և ոչ փսիխոտիկ խանգարումներ, որոնք ավարտվում են լավացումով կամ թեթև ասթենիզացմամբ	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը՝ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական), սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
7.	Նևրոտիկ, սթրեսով պայմանավորված և սոմատոֆորմ խանգարումներ				
	ա) կայուն հիվանդագին արտահայտություններով, հաճախակի դեկոմպենսացիաներով, բուժմանը դժվար ենթարկվող	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) չափավոր արտահայտված երկարատև հիվանդագին արտահայտություններով, սակայն բարենպաստ ելքով և կոմպենսացիայով	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) թեթև և կարճատև հոգեկան գործունեության խանգարումներ (կոմպուլսիվ, օբսեսիվ, ֆոբիկ, հիստերիկ բնույթի, անձնային և իրավիճակային ռեակցիաներ), որոնք ենթարկվում են բուժման և	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար

	ավարտվում են լավացումով				
	դ) թեթև և կարճատև արտահայտություններով հոգեկան գործունեության խանգարումներ (էմոցիոնալ և վեգետատիվ բնույթի), որոնք ենթարկվում են բուժման և ավարտվում են առողջացմամբ	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
8.	Անձի խանգարումներ				
	արտահայտված, կոմպենսացիայի չենթարկվող, դեկոմպենսացիաներով անձի խանգարումներ, ինչպես նաև կրկնվող իրավիճակային և անձնային ռեակցիաներ, որոնց հաճախությունը մեկ տարվա ընթացքում 3 անգամ և ավելի է	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
9.	Հոգեկան և վարքային խանգարումներ հոգեակտիվ նյութերի գործածման հետևանքով				
	ա) քրոնիկական փսիխոտիկ խանգարումներ, քրոնիկական ալկոհոլիզմ, նարկոմանիա և տոքսիկոմանիա, անձի արտահայտված փոփոխություններով և ինտելեկտուալ-մենտալ խանգարումներով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) սուր փսիխոտիկ խանգարումներ, քրոնիկական ալկոհոլիզմ, նարկոմանիա և տոքսիկոմանիա՝ անձի՝ չափավոր կամ թեթև արտահայտված փոփոխություններով և այլ բարդություններով (սոմատիկ և հոգեկան)	Զորակոչվող կարիք ունի բուժման, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) հոգեակտիվ նյութերի չարաշահում (կրկնակի օգտագործում առանց կախվածության համախտանիշի), որոնք զուգորդվում են հոգեկան և ֆիզիկական հետևանքներով, բուժումից հետո	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	դ) էպիզոդիկ օգտագործում, որոնք չեն առաջացնում հոգեկան և ֆիզիկական հետևանքներ (առանձին ախտանշաններ)	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
ՆՅԱՐԴԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՎՆԱՍՎԱԾՔՆԵՐԻ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ					

10.	Էպիլեպսիա				
	ա) հաճախակի նոպաներով կամ արտահայտված հոգեկան խանգարումների առկայությամբ	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) հազվադեպ նոպաներով, նոպայից դուրս՝ առանց հոգեկան խանգարումների	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) ըստ անամնեզի	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
11.	Գլխուղեղի և ողնուղեղի անոթային հիվանդություններ				
	ա) ֆունկցիաների խիստ արտահայտված խանգարումներով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) ֆունկցիաների չափավոր արտահայտված խանգարումներով	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) առանց ֆունկցիաների խանգարման կամ ֆունկցիաների աննշան արտահայտված խանգարումով	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	դ) ֆունկցիայի ժամանակավոր խանգարումով	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)

12.	Կենտրոնական նյարդային համակարգի վարակիչ (մանրէային, վիրուսային) և վարակիչ-ալերգիկ հիվանդությունների հետևանքներ, գլխուղեղի և ողնուղեղի օրգանական ախտահարումներ՝ ընդհանուր վարակների, սուր և քրոնիկական ինտոքսիկացիաների ժամանակ				
ա)	Ֆունկցիաների խիստ արտահայտված խանգարումով կամ զարգացող ընթացքով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
բ)	Ֆունկցիաների չափավոր արտահայտված խանգարումով	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
գ)	Ֆունկցիաների աննշան արտահայտված խանգարումով կամ առանց դրա	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
դ)	սուր հիվանդությունից հետո առանց օրգանական ախտահարման երևույթների	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը՝ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
13.	Գանգուղեղի և ողնուղեղի վնասվածքների հետևանքներ				
ա)	Ֆունկցիաների զգալի արտահայտված խանգարումով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
բ)	Ֆունկցիաների չափավոր արտահայտված խանգարումով	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
գ)	Ֆունկցիաների աննշան արտահայտված խանգարումով կամ առանց ֆունկցիաների խանգարման	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար

	դ) վիճակ՝ սուր, բաց և փակ վնասվածքից հետո՝ առանց օրգանական ախտահարման երևույթների	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը՝ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական), պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
14.	Կենտրոնական նյարդային համակարգի բնածին արատներ (զարգացման արատներ), օրգանական զարգացող հիվանդություններ, ինչպես նաև միոպաթիա, միասթենիա, մանկական ցերեբրալ կաթված և այլն				
	ա) ֆունկցիաների խիստ արտահայտված խանգարումով կամ արագ զարգացող ընթացքով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) ֆունկցիաների չափավոր կամ աննշան արտահայտված խանգարումով կամ դանդաղ զարգացող ընթացքով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
15.	Պերիֆերիկ նյարդերի վնասվածքների հետևանքներ				
	ա) ֆունկցիաների խիստ արտահայտված խանգարումով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) ֆունկցիաների չափավոր արտահայտված խանգարումով	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) ֆունկցիաների աննշան արտահայտված խանգարումով կամ առանց դրա	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	դ) վիճակ պերիֆերիկ նյարդերի վնասվածքից կամ վիրահատությունից հետո	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը՝ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
16.	Պերիֆերիկ նյարդային համակարգի հիվանդություններ կամ դրանց				

	հետևանքներ				
	ա) ֆունկցիաների խիստ արտահայտված խանգարումով կամ արագ զարգացող ընթացքով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) ֆունկցիաների չափավոր արտահայտված խանգարումով կամ դանդաղ զարգացող ընթացքով	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) ֆունկցիաների աննշան արտահայտված խանգարումով կամ մնացորդային երևույթներ՝ առանց ֆունկցիաների խանգարման	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	դ) մնացորդային երևույթներ՝ սուր հիվանդություններից հետո	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը՝ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական), պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
ՆԵՐՔԻՆ ՕՐԳԱՆՆԵՐԻ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
17.	Ֆիզիկական ինֆանտիլիզմ (թերզարգացում)				
	ա) արտահայտվում է ֆիզիկական զարգացման անբավարար մակարդակով (մկանային համակարգը և ենթամաշկային ճարպաբջջանքը թույլ են զարգացած, կրծքավանդակը նեղ է, հասակը՝ 150սմ-ից ցածր, քաշը՝ 43կգ-ից պակաս)	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) հասակը՝ 150սմ և բարձր, քաշը՝ 43-45կգ	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար

	գ) քաշը՝ 45կգ-ից ավելի և հասակը՝ 150սմ-ից բարձր	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
18.	Վիճակ՝ տարած սուր վարակիչ, մակաբուծային հիվանդություններից և ինտոքսիկացիաներից հետո				
	ա) ֆունկցիաների ժամանակավոր խանգարումներով	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
	բ) կլինիկալաբորատոր լավացումից հետո, առանց ֆունկցիայի խանգարման	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
19.	Քրոնիկ վարակիչ հիվանդություններ				
	ա) բուժմանը դժվար ենթարկվող կամ կայուն վարակակիրներ	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) առաջին անգամ հայտնաբերված կամ ոչ կայուն վարակակիրներ	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
20.	Ներզատիչ համակարգի և նյութափոխանակության հիվանդություններ				
	ա) ֆունկցիաների խիստ արտահայտված խան-	Ոչ պիտանի է զինվորական	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում	Ոչ պիտանի է զինվորական	Ոչ պիտանի է զինվորական

	գարումով	ծառայության համար	ուսանելու համար	ծառայության համար	ծառայության համար
	բ) ֆունկցիաների չափավոր արտահայտված խանգարումով	Չորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) ֆունկցիաների աննշան արտահայտված խանգարումով	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	դ) վիճակ՝ սուր հիվանդություններից կամ փոքր վիրահատական միջամտություններից հետո, ֆունկցիաների ժամանակավոր խանգարումներով	Չորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	ե) այլմեներար ճարտակալում (ՖՁԻ-ն 39.9- ից մինչև 42,0)	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
21.	Արյան համակարգի հիվանդություններ (սակավարյունություն, ագրանուլոցիտոզ, հեմոբլաստոզներ, հեմոսարկոմա, լիմֆոգրանուլեմատոզ, հեմոռագիկ դիաթեզներ և այլն)				
	ա) արագ և դանդաղ զարգացող, պերիֆերիկ արյան կազմի զգալի փոփոխություններով և պարբերական սրացումներով, արյունաստեղծման ֆունկցիայի դանդաղ զարգացող, չափավոր արտահայտված խանգարումներով և հազվադեպ սրացումներով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) ստացիոնար բուժում չպահանջող չափավոր արտահայտված երկրորդային սակավարյունություն, լեյկոպենիա, տրոմբոցիտոպենիա, վիճակ	Չորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար

	ճառագայթային ու ցիտոստատիկ բուժումից հետո	պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)		15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	
	գ) ստացիոնար բուժում չպահանջող սուր հիվանդություններից հետո վիճակներ՝ կլինիկալաբարատոր ռեմիսիայի փուլում	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
22.	Էկզզեն սուր կամ քրոնիկական ինտոքսիկացիաների սրացումների կամ ազդեցությունների հետևանքներ, ալերգիկ հիվանդություններ				
	ա) ֆունկցիաների խիստ արտահայտված խանգարումով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) ֆունկցիաների չափավոր արտահայտված խանգարումով	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) ֆունկցիաների ժամանակավոր խանգարումներ՝ սուր ինտոքսիկացիաներից կամ ազդեցություններից հետո, ստացիոնար բուժում չպահանջող մնացորդային երևույթներ	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
	դ) վիճակ՝ տարած էկզզեն սուր ինտոքսիկացիաների, ինֆեկցիաների կամ այլ գործոնների ազդեցություններից հետո	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
23.	Տուբերկուլոզ				
	ա) ակտիվ՝ պրոգրեսիվող միկոբակտերիայի ար-	Ոչ պիտանի է զինվորական	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում	Ոչ պիտանի է զինվորական	Ոչ պիտանի է զինվորական

	տազատմամբ կամ քայքայմամբ, ակտիվ մարող՝ առանց միկրոբակտերիայի արտազատման և քայքայման	Ճառայության համար	ուսանելու համար	Ճառայության համար	Ճառայության համար
	բ) ոչ ակտիվ	Ջորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) վիճակ բուժումից հետո՝ առանց մնացորդային երևույթների	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
24.	Թոքերի, շնչառական ուղիների, պլյուրալի ոչ տուբերկուլյոզային բնույթի քրոնիկական հիվանդություններ, զարգացման արատներ և սուր հիվանդություններից հետո կայուն մնացորդային երևույթներ				
	ա) ֆունկցիաների խիստ արտահայտված խանգարումով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) հաճախակի սրացումներով կամ ֆունկցիաների չափավոր արտահայտված խանգարումով	Ջորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) ֆունկցիաների աննշան արտահայտված խանգարումով և հազվադեպ սրացումներով	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	դ) ֆունկցիաների ժամանակավոր խանգարումով, ստացիոնար բուժում չպահանջող, սուր հիվանդությունների մնացորդային երևույթներով ուղեկցվող վիճակներ	Ջորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով

		պատճառով (վերականգնողական)		(վերականգնողական)	(վերականգնողական)
25. Բրոնխիալ ասթմա					
ա) ծանր ձևեր՝ հաճախակի նոպաներով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
բ) միջին աստիճանի ծանրության ձևեր	Զորակոչիկը ժամանակավորապես պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
գ) թեթև աստիճանի ծանրության ձևեր՝ հազվադեպ նոպաներով	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
դ) նոպաների բացակայություն 3 և ավելի տարիների ընթացքում, առանց բրոնխոլայնիչների օգտագործման	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
26. Սրտամկանի, սրտապարկի (պերիկարդի), պսակաձև անոթների, փականային ապարատի, աորտայի հիվանդություններ և զարգացման արատներ					
ա) արյան շրջանառության զգալի արտահայտված խանգարումով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
բ) արյան շրջանառության չափավոր արտահայտված խանգարումով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
գ) արյան շրջանառության աննշան արտահայտված խանգարումով	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
դ) առանց հեմոդինամիկայի /արյան	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում	Պիտանի է զինվորական	Պիտանի է զինվորական

	շրջանառության/ խանգարումների	ծառայության համար	ուսանելու համար	ծառայության համար	ծառայության համար
	ե) վիճակ՝ սրտանոթային համակարգի սուր հիվանդություններից, ինչպես նաև հիվանդի ստացիոնար բուժում չպահանջող և ժամանակավոր բնույթ կրող արյան շրջանառության և սրտի ռիթմի խանգարումներից հետո	Ջորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
27.	Զարկերակային հիպերտենզիա				
	ա) III շրջան	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) II շրջան	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) I շրջան	Ջորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*
	դ) նախահիպերտենզիա կամ բարձր նորմալ զարկերակային ճնշում	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
28.	Նեյրոցիրկուլյատոր աթենիա (հիպերտենզիվ, հիպոտենզիվ, սրտային, այլ ձևեր կամ խառը ձևեր)				
	ա) կայուն խիստ արտահայտված վեգետատիվանոթային խանգարումներով	Ջորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) կայուն չափավոր արտահայտված խանգարումներով	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*

	գ) աննշան արտահայտված խանգարումներով	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
29.	Պարբերական հիվանդություն				
	ա) հաճախակի նոպաներով և ներքին օրգանների ախտահարումով՝ ֆունկցիաների զգալի արտահայտված խանգարումներով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) հազվադեպ նոպաներով՝ առանց ներքին օրգանների ախտահարման	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) ըստ անամնեզի	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
30.	Որովայնի խոռոչի օրգանների հիվանդություններ և զարգացման արատներ				
	ա) ֆունկցիաների զգալի արտահայտված խանգարումով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) հաճախակի սրացումներով կամ ֆունկցիաների չափավոր արտահայտված խանգարումով	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) ֆունկցիաների աննշան արտահայտված խանգարումով	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*
	դ) վիճակ՝ սուր հիվանդություններից հետո	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով	Պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)

		(վերականգնողական)			
	ե) հիպերբիլիռոբինեմիա	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
31.	Երիկամների բորբոքային և դիստրոֆիկ հիվանդություններ				
	ա) III-II աստիճանի քրոնիկական երիկամային անբավարարությամբ	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) I աստիճանի քրոնիկական երիկամային անբավարարությամբ կամ մեզի մեջ ախտաբանական փոփոխությունների առկայությամբ	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) վիճակ՝ սուր հիվանդություններից հետո, ստացիոնար բուժում չպահանջող, ժամանակավոր բնույթ կրող	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
	դ) վիճակ՝ սուր հիվանդություններից հետո, առանց ֆունկցիայի խանգարման	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
32.	Շարակցական հյուսվածքի համակարգային հիվանդություններ, այդ թվում՝ հողերի, մկանների, ջլերի վարակիչ, վարակիչ-ալերգիկ և դիստրոֆիկ հիվանդություններ				
	ա) ֆունկցիաների խիստ արտահայտված խանգարումով, կայուն և արտահայտված փոփոխություններով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) ֆունկցիաների չափավոր արտահայտված խանգարումով և հաճախակի սրացումներով	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար

		զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար			
	գ) ֆունկցիաների աննշան արտահայտված խանգարումով և հազվադեպ սրացումներով	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	դ) վիճակ՝ սուր հիվանդություններից հետո, ստացիոնար բուժում չպահանջող մնացորդային երևույթներ	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
33.	Մաշկի սպիներ				
	ա) հաճախակի խոցոտվող կամ շարժումներն զգալի չափով սահմանափակող կամ հագուստ, կոշիկ կամ հանդերձանք կրելուն զգալի խանգարող	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) շարժումները չափավոր սահմանափակող կամ հագուստ, կոշիկ կամ հանդերձանք կրելուն չափավոր խանգարող	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) շարժումներն աննշան սահմանափակող կամ հագուստ, կոշիկ կամ հանդերձանք կրելուն աննշան խանգարող	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	դ) հիվանդության, վնասվածքի պատճառով կամ վիրահատությունից հետո չամրացած	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով

		ձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)		(վերականգնողական)	(վերականգնողական)
	ե) հագուստ, կոշիկ կամ հանդերձանք կրելուն չխանգարող	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
34.	Կրծքավանդակի կամ որովայնի խոռոչի, փոքր կոնքի կամ հետորովայնամզային տարածքի օրգանների վնասվածքների, վերքերի կամ վիրաբուժական միջամտությունների հետևանքներ				
	ա) ֆունկցիաների զգալի արտահայտված խանգարումով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) ֆունկցիաների չափավոր արտահայտված խանգարումով	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) ֆունկցիաների աննշան արտահայտված խանգարումով	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	դ) ստացիոնար բուժում չպահանջող ֆունկցիաների ժամանակավոր խանգարումով	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
35.	Գանգի ոսկրերի վնասվածքների հետևանքներ, բնածին զարգացման արատներ՝ առանց կենտրոնական նյարդային համակարգի օրգանական ախտահարման նշանների				
	ա) օտար մարմին գանգի խոռոչում, գանգի կամարի ոսկրերի զգալի (20սմ ² -ից ավելի) արատ՝ փո-	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար

	խակայված պլաստիկ նյութով կամ 8սմ ² ից ավելի, բայց պլաստիկ նյութով չփոխակայված				
	բ) գանգի ոսկրերի արատ մինչև 20սմ ² մակերեսով՝ փոխակայված պլաստիկ նյութով կամ մինչև 8սմ ² մակերեսով՝ չփոխակայված կամ ամուր շարակցա-հյուսվածքային սպիով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
36.	Ողնաշարի և կրծքավանդակի հիվանդություններ, զարգացման արատներ, վնասվածքների և հիվանդությունների հետևանքներ				
	ա) ֆունկցիաների զգալի արտահայտված խանգարումով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) ֆունկցիաների չափավոր արտահայտված խանգարումով	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) ֆունկցիաների աննշան արտահայտված խանգարումով	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	դ) օբյեկտիվ տվյալների առկայություն՝ առանց ֆունկցիայի խանգարման	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	ե) ֆունկցիայի ժամանակավոր խանգարումով	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
37.	Զարգացման արատների, վնասվածքների և հիվանդությունների հետ կապված՝ կոնքի ծովածություն կամ այլ ձևախախտումներ				

	ա) ֆունկցիաների խիստ արտահայտված խանգարումով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) ֆունկցիաների չափավոր արտահայտված խանգարումով	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) ֆունկցիաների աննշան արտահայտված խանգարումով	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	դ) կոնքի վնասվածքներ՝ առանց ֆունկցիայի խանգարման	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
38.	Ոսկրերի, աճառների, մկանների, ջլերի ու հողերի քրոնիկական բնածին արատներ, վնասվածքներ, դրանց հետևանքներ և քրոնիկական հիվանդություններ				
	ա) ֆունկցիայի խիստ արտահայտված խանգարումով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) ֆունկցիայի չափավոր արտահայտված խանգարումով	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) ֆունկցիայի աննշան արտահայտված խանգարումով	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	դ) հենաշարժիչ ապարատի ֆունկցիայի ժամանակավոր խանգարում՝ վնասվածքից կամ վիրահատությունից հետո, չամրացած ոսկրային կոշտուկ	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդի հիվանդության	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդի հիվանդության

		15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)		պատճառով (վերականգնողական)	պատճառով (վերականգնողական)
	ե) առանց ֆունկցիայի խանգարման	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԽ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
39.	Վերջույթների ֆունկցիան խանգարող ծովածություն կամ կարճություն				
	ա) ձեռքի 8սմ և ավելի կարճություն կամ ոտքի 3.5սմ-ից ավելի կարճություն	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) ձեռքի 5-ից մինչև 8սմ կամ ոտքի 2սմ-ից մինչև 3,5սմ կարճություն, ոտքերի արտահայտված ծովածություն	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) ձեռքի մինչև 5սմ կամ ոտքի մինչև 2սմ կարճություն՝ առանց ֆունկցիայի խանգարման	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
40.	Խոշոր հողերի հին կամ սովորոյթային հողախախտումներ				
	ա) հաճախակի, աննշան ֆիզիկական ծանրաբեռնվածության դեպքում	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*
	բ) հազվադեպ, զգալի ֆիզիկական ծանրաբեռնվածության դեպքում	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
41.	Ձեռքերի մատների, դաստակների ձևախախտումներ և արատներ				
	ա) մեկ ձեռքի I-II մատների բացակայություն՝ պրոքսիմալ միջֆալանգային հողերի մակարդակով կամ I կամ II մատի բացակայություն՝ դաստակաֆալանգային հողի մակարդակով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար

	կով, ցանկացած երկու մատի բացակայություն՝ դաստակաֆալանգային (հիմնային) հոդերի մակարդակով, ցանկացած երեք մատի բացակայություն՝ պրոքսիմալ միջֆալանգային հոդերի մակարդակով				
	բ) III-IV եղունգային ֆալանգների բացակայություն, IV-V մատների բացակայություն՝ միջֆալանգային հոդերի մակարդակով, III, IV, V մատներից որևէ մեկի բացակայություն՝ դաստակաֆալանգային հոդի մակարդակով	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
42.	Ոտքերի մատների արատներ				
	ա) երկու ոտքի մատների բացակայություն կամ սերտաճում	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) քայլը և կոշիկ կրելը չափավոր դժվարացնող՝ ոտքի մատների բացակայություն, անշարժություն, ծովածոթություն կամ սերտաճում	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) նույնը, ինչ բ) կետում, բացի առաջին մատի բացակայությունը, քայլը և կոշիկ կրելն աննշան դժվարացնող	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
43.	Ոտնաթաթի ձևափոխում				
	ա) խիստ արտահայտված անատոմիական փոփոխություններով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) քայլի զգալի արտահայտված խանգարումով	Չորակոշիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) քայլի չափավոր արտահայտված խանգարումով	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար

	դ) քայլքի աննշան արտահայտված խանգարումով	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
44.	Վերջույթի բացակայություն և ամպուտացիա՝ ցանկացած մակարդակով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
45.	Խախտ				
	ա) մոտ տեղակայված օրգանների ֆունկցիաների խանգարում առաջացնող	Չորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) հագուստ կրելը դժվարացնող	Չորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) հագուստ կրելը չդժվարացնող՝ էնդոկրին խանգարումների բացակայությամբ	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
46.	Չարորակ նորագոյացություններ				
	ա) ենթակա չեն արմատական հեռացման, ունեն հեռակա մետաստազներ	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) արմատական հեռացման հետևանքներ՝ առանց մոտակա և հեռակա մետաստազների	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
47.	Բարորակ նորագոյացություններ				
	ա) օրգանների ֆունկցիաների խիստ խանգարում առաջացնող կամ գլխի, մարմնի և վերջույթների շարժումներն զգալիորեն խանգարող	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) հագուստ կրելը դժվարացնող կամ օրգանների ֆունկցիաները չափավոր աստիճանի խանգարող	Չորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար

		պիտանի է զինվորական ծառայության համար			
	գ) օրգանների ֆունկցիաներն աննշան աստիճանի խանգարող	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*
	դ) բժշկական միջամտությունից հետո ֆունկցիաների ժամանակավոր խանգարումով	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
48.	Աորտայի, մագիստրալ, պերիֆերիկ անոթների հիվանդություններ, հիվանդությունների և վնասումների հետևանքներ (անևրիզմներ, անոթները խցանող հիվանդություններ, ֆլեբոթրոմբոզներ և թրոմբոֆլեբիտներ, վարիկոզ հիվանդություն, հետթրոմբոտիկ հիվանդություն, անգիոտրոֆոնոկրոզներ և հեմանգիոմաներ)				
	ա) արյան շրջանառության և օրգանների կամ վերջույթների ֆունկցիաների խիստ արտահայտված խանգարումով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) արյան շրջանառության և օրգանների կամ վերջույթների ֆունկցիաների զգալի արտահայտված խանգարումով	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) արյան շրջանառության և օրգանների կամ վերջույթների ֆունկցիաների չափավոր արտահայտված խանգարումով	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*

	դ) արյան շրջանառության և օրգանների կամ վերջույթների ֆունկցիաների աննշան արտահայտված խանգարումով	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	ե) բժշկական միջամտությունից հետո ֆունկցիաների ժամանակավոր խանգարումով	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
49.	Աճուկային, ազդրային, հետվիրահատական և այլ ճողվածքներ				
	ա) կրկնվող կամ շատ մեծ՝ քայքայված դժվարացնող կամ ներքին օրգանների ֆունկցիաներն զգալի աստիճանի խանգարող	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) միջին չափերի՝ քայքայված դժվարացնող կամ ներքին օրգանների ֆունկցիաները չափավոր աստիճանի խանգարող	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) քայքայված չդժվարացնող և ներքին օրգանների ֆունկցիաները չխանգարող	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	դ) բժշկական միջամտությունից հետո ֆունկցիաների ժամանակավոր խանգարումով	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)

50.	Ուղիղ աղիքի բոլոր շերտերի արտանկում				
	ա) քայլքի ժամանակ և մարմնի ուղղահայաց դիրք ընդունելիս	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) ֆիզիկական ծանրաբեռնվածության, դեֆեկացիայի ժամանակ	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
51.	Ոչ բնական հետանցք, կղանքային խողակ, հետանցքի նեղացում, սեղմամկանի անբավարարություն	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
52.	Քրոնիկական պարապրոկտիտ				
	ա) կայուն կամ հաճախ բացվող խողակներով, հաճախակի սրացումներով	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) ոչ կայուն կամ երբեմն բացվող խողակներով, հազվադեպ սրացումներով	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
	գ) կրկնվող սուր ընթացքով՝ առանց արտաքին խողակի առաջացման	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	դ) բժշկական միջամտությունից հետո ֆունկցիաների ժամանակավոր խանգարումով	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ ար-	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով

		ձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)		(վերականգնողական)	(վերականգնողական)
53.	Թութք				
	ա) հաճախակի արյունահոսությամբ և երկրորդային սակավարյունությամբ	Ձորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինձառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
	բ) հանգույցների արտանկումով	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) վիճակ հաջող բուժումից հետո՝ հազվադեպ սրացումներով	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
54.	Միզասեռական համակարգի զարգացման արատներ, վնասվածքների կամ վիրահատական միջամտությունների հետևանքներ				
	ա) ֆունկցիայի խիստ արտահայտված խանգարումով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) ֆունկցիայի չափավոր արտահայտված խանգարումով	Ձորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինձառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) ֆունկցիայի աննշան արտահայտված խանգարումով	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար

		ծառայության համար			
	դ) ժամանակավոր բնույթի, առանց ֆունկցիայի խանգարման, ստացհոնար բուժման կարիք չունեցող	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
55.	Գիշերամիզություն				
	ա) հաստատված և առանց նյարդային կամ միզասեռական համակարգի հիվանդությունների ախտանշանների	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) ըստ անամնեզի	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
56.	Սերմնալարի երակների վարիկոզ լայնացում				
	ա) արյան շրջանառության խիստ արտահայտված խանգարումով և ցավային համախտանիշով	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) արյան շրջանառության չափավոր և աննշան արտահայտված խանգարումով	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) բժշկական միջամտությունից հետո ֆունկցիաների ժամանակավոր խանգարումով	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
57.	Ամորձու թաղանթների և սերմնալարի ջրգողություն				
	ա) խիստ արտահայտված, քայքայող դժվարացնող	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ ար-	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով

		ձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)		(վերականգնողական)	(վերականգնողական)
	բ) չափավոր արտահայտված և աննշան խանգարումով	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) բժշկական միջամտությունից հետո ֆունկցիաների ժամանակավոր խանգարումով	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը՝ կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
58.	Ամորձիների բացակայություն				
	ա) երկու ամորձու տեղակայում որովայնի խոռչում, աճուկային խողովակներում, դրանց արտաքին անցքերում կամ մեկ ամորձու բացակայություն՝ խանգարումներով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) մեկ ամորձու բացակայություն՝ տեղակայումը որովայնի խոռչում, աճուկային խողովակում կամ դրա արտաքին անցքում, առանց խանգարումների	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
ԱԿԱՆՋԻ, ՎԵՐԻՆ ՇՆՉՈՒՂԻՆԵՐԻ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
59.	Քրոնիկական թարախային մեզա- կամ էպի- տիմպանիտներ՝ երկկողմանի կամ միակողմանի	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
60.	Կպումային օտիտներ, օտիտի կայուն, մնացորդային երևույթներ (տարածված սպիներ, թմբկաթաղանթի երկու կամ միակողմանի թափածակում և այլն)	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար

61.	Վեստիբուլյար ապարատի ֆունկցիայի խանգարում				
	ա) Մենյերի հիվանդության նշաններով ուղեկցվող կայուն խիստ արտահայտված վեստիբուլյար, վեգետատիվ խանգարումներ	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) ոչ կայուն, հազվադեպ սրացող վեստիբուլյար, վեգետատիվ խանգարումներ	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) վեստիբուլյար գրգռիչների նկատմամբ խիստ արտահայտված զգայունություն	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
62.	Կայուն խլություն, խուլհամրություն				
	ա) երկու ականջում կամ խուլհամրություն	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) մեկ ականջում (80 և ավելի db-ի կորուստ)	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
63.	Լսողության իջեցում				
	ա) երկու ականջի նեյրոսենսոր IV (71-90 db) աստիճանի ծանրալսություն	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) երկու ականջի III (56-70 db) կամ II (41-55db) աստիճանի ծանրալսություն, մեկ ականջում՝ III, մյուս ականջում՝ I կամ II աստիճանի ծանրալսություն	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) I (26-40 db) աստիճանի ծանրալսություն երկու ականջում կամ մեկ ականջում՝ II, մյուս ականջում՝	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում	Ոչ պիտանի է զինվորական	Ոչ պիտանի է զինվորական

	I աստիճանի ծանրալսություն, ինչպես նաև՝ միակողմանի ծանրալսություն՝ III աստիճանի	Ճառայության համար	ուսանելու համար	Ճառայության համար*	Ճառայության համար
64.	Ականջի կամ հարքթային խոռոչների բարոֆունկցիայի կայուն խանգարում	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
65.	Հարքթային խոռոչների քրոնիկական հիվանդություններ				
	ա) պոլիպոզ կամ թարախային	Չորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) ոչ թարախային, կիստոզ	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
66.	Խիստ արտահայտված նեխած հարբուխ (օզենա)	Չորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
67.	Քրոնիկական դեկոմպենսացված (թունաալերգիկ) տոնզիլիտ	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
68.	Խոսքի արատներ, ձայնագոյացման խանգարումներ				
	ա) խոսքային ամբողջ ապարատն ընդգրկող բարձր աստիճանի կակազություն՝ շնչառության խանգարումով և արտահայտված նյարդային երևույթներով, խոսքն անհասկանալի դարձնող թվատություն	Չորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) խոսքը ոչ լրիվ հասկանալի դարձնող չափավոր կակազություն կամ թվատություն	Չորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար

	գ) թույլ արտահայտված կակազություն	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
69.	Ականջի և վերին շնչառական ուղիների սուր վնասվածքների, հիվանդությունների և հետվիրահատական հետևանքներ, երբ օրգանների ֆունկցիաները լիովին չեն վերականգնվել	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
ԲԵՐԱՆԻ ԽՈՌՈՂԻ ԵՎ ԾՆՈՏՆԵՐԻ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
70.	Դիմաձևատային շրջանի հյուսվածքների և օրգանների բնածին ու ձեռքբերովի արատներ, ձևախախտումներ ու հիվանդություններ				
	ա) շնչառական, ծամելու, թքարտադրության ֆունկցիաների խիստ և չափավոր արտահայտված խանգարումով	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) շնչառական, ծամելու, թքարտադրության ֆունկցիաների աննշան արտահայտված խանգարումով	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*
	գ) կտրիչների միջև մինչև 9մմ կամ ծամիչների միջև մինչև 2մմ ճեղքով կծվածքի անոմալիաներ՝ 50% և ավելի ծամելու արդյունավետության դեպքում	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*
71.	Աղենտիա				
	ա) 10 և ավելի ատամների բացակայություն մեկ ծնոտի վրա կամ դրանց փոխարեն հանովի պրոթեզ, 8 սեղանատամի բացակայություն մեկ ծնոտի վրա, 4 սեղանատամի բացակայություն վերին ծնոտի վրա՝ մի կողմից և նույնքան սեղանատամ-	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար

	ների բացակայություն ստորին ծնոտի վրա՝ մյուս կողմից կամ դրանց փոխարեն հանովի պրոթեզ	Ճառագայության համար			
	բ) 4 և ավելի ֆրոնտալ ատամների բացակայություն մեկ ծնոտի վրա կամ երկրորդ կտրիչի, ժանիքի և առաջին փոքր աղորիքի բացակայություն (կողք կողքի), երբ հնարավոր չէ դրանց փոխարինել անշարժ պրոթեզով	Պիտանի է գինվորական ճառագայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է գինվորական ճառագայության համար	Պիտանի է գինվորական ճառագայության համար
72.	Ատամների, պարոդոնտի և բերանի խոռոչի լորձաթաղանթի հիվանդություններ				
	ա) միջին և ծանր աստիճանի տարածուն պարոդոնտիտ, ստոմատիտ, գինգիվիտ և բերանի լորձաթաղանթի, թքագեղձերի և լեզվի այլ հիվանդություններ, որոնք ընթանում են հաճախակի սրացումներով, բուժման դժվար են ենթարկվում	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինճառայողը ոչ պիտանի է գինվորական ճառագայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է գինվորական ճառագայության համար	Ոչ պիտանի է գինվորական ճառագայության համար*
	բ) թեթև աստիճանի պարոդոնտիտ, ստոմատիտ, գինգիվիտ և բերանի լորձաթաղանթի, թքագեղձերի և լեզվի այլ հիվանդություններ	Պիտանի է գինվորական ճառագայության համար	Պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է գինվորական ճառագայության համար	Պիտանի է գինվորական ճառագայության համար
	գ) բազմաթիվ ատամների բարդացած ոսկրափուտ (կարիես)	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինճառայողը կարիք ունի ճառագայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է գինվորական ճառագայության համար	Պիտանի է գինվորական ճառագայության համար
73.	Դիմաձևոտային շրջանի վնասվածքների, հիվանդությունների, վիրահատությունների հետևանքներ				
	ա) ֆունկցիայի արտահայտված խանգարումներով	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինճառայողը կարիք ունի ճառագայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է գինվորական ճառագայության համար*	Ոչ պիտանի է գինվորական ճառագայության համար

		(վերականգնողական)			
	բ) աննշան արտահայտված կամ առանց ֆունկցիայի խանգարման	Չորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինձառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական), պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
ԱԶՔԻ ԵՎ ՆՐԱ ՀԱՎԵԼՈՒՄՆԵՐԻ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
74.	Կոպերի սերտաճում միմյանց կամ ակնագնդի հետ, որը խանգարում է աչքի շարժումներին կամ տեսողությանը, կոպերի ներանկում կամ թարթիչների աճ դեպի ակնագունդ, որը գրգռում է աչքը, աչքի ֆունկցիան խանգարող կոպերի արտանկում, կոպերի սպիական ձևախախտում կամ դիրքի անբավարարություն, որոնք խանգարում են եղջերաթաղանթի փակմանը, կայուն լագոֆթալմ				
	ա) երկու աչքում կոպերի դիրքի խիստ արտահայտված անբավարարություն (բացի պտոզը)	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) երկու աչքում վերին կոպերի զգալի իջեցում կամ կոպերի դիրքի այլ խիստ արտահայտված արատներ մեկ աչքում կամ չափավոր արտահայտված՝ երկու աչքում	Չորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինձառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) մի աչքի վերին կոպի կայուն, չափավոր իջեցում մեկ աչքում կամ կոպերի դիրքի այլ անբավարարություն մեկ աչքում՝ վիրահատական բուժման ցուցումների բացակայության դեպքում	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
75.	Խիստ արտահայտված հաճախակի սրացող խոցային բլեֆարիտներ, ինչպես նաև խրոնիկ կոնյուկտիվիտներ պտկիկների գերաճով և հյուսվածքի ենթալորձային շերտի ինֆիլտրացիայով				

	ա) չբուժվող	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) բուժելի	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
76.	Մեկ կամ երկու աչքի արցունքատար ապարատի հիվանդության պատճառով չընդհատվող արցունքահոսություն				
	ա) չբուժվող	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) բուժելի	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
77.	Ակնաշարժ մկանների հիվանդություններ, ակնագնդերի համագործակցված շարժումների խանգարումներ				
	ա) ակնագնդի շարժիչ մկանների կայուն կաթված, համագործակցված շրջություն՝ 30 աստիճան և ավելի, կայուն դիպլոպիա	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) համագործակցված շրջություն՝ 20-ից մինչև 30 աստիճան	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) ակնագնդի հստակ արտահայտված տատանվող սպազմ (նիստագմ), համագործակցված շրջություն մինչև 20 աստիճան	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
78.	Տեսողության ֆունկցիան խախտող ծիածանաթաղանթի, եղջերաթաղանթի և				

	աչքի այլ թաղանթների բորբոքային կամ դեգեներատիվ խրոնիկ հիվանդու թյուններ				
	ա) երկու աչքում խիստ արտահայտված՝ անկախ սրացումների հաճախությունից կամ երկու աչքում չափավոր արտահայտված հաճախակի սրացումներով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) երկու աչքում չափավոր արտահայտված ոչ հաճախակի սրացումներով կամ չափավոր արտահայտված մեկ աչքում՝ հաճախակի սրացումներով կամ խիստ արտահայտված մեկ աչքում՝ անկախ սրացումների հաճախությունից	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) երկու աչքում թույլ արտահայտված՝ անկախ սրացումների հաճախությունից կամ չափավոր արտահայտված մեկ աչքում՝ ոչ հաճախակի սրացումներով	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
79.	Ակոմոդացիայի սպազմ կամ կաթված				
	ա) կայուն, առանց դրական արդյունքի՝ բուժումից հետո	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) բուժելի	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
80.	Մեկ կամ երկու աչքի աֆակիա	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
81.	Բորբոքային կամ դիստրոֆիկ փոփոխություններ չառաջացնող ներակնային օտար մարմին	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*

82. Գլավոկոմա					
	ա) զարգացող և հետագա փուլերում երկու աչքում տարածվող	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) նույնը՝ մեկ աչքում	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) ոչ հարաճուն նախնական, նախազլաուկոմայի և հիպերտենզիայի փուլեր	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
83. Ցանցաթաղանթի շերտազատում որևէ բնույթի, մեկ կամ երկու աչքում	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	
84. Տեսողական նյարդի որևէ էթիոլոգիայի ապաճում և ենթաապաճում՝ տեսողական ֆունկցիայի հետզհետե իջեցման դեպքում					
ա) երկու աչքում	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար՝	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	
բ) մեկ աչքում	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	
գ) տեսողական նյարդի որևէ էթիոլոգիայի ենթաապաճում /սուբատրոֆիա/	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	
85. Տեսողության թուլություն, կուրություն					
ա) ակնազնդի բացակայություն կամ կուրություն կամ մեկ աչքի տեսողությունը 0,05 և ցածր է, երբ մյուս աչքինը 0,4-ից ցածր է կամ երկու աչքի տեսողությունը 0,3-ից ցածր է	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	

	բ) ակնագնդի բացակայություն կամ կոբոություն կամ մեկ աչքի տեսողությունը 0,05 և ցածր է, երբ մյուս աչքի տեսողությունը 0,4 է և ավելի կամ մեկ աչքի տեսողությունը 0,3 է, երբ մյուսինը 0,3-0,06 է	Չորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) մեկ աչքի տեսողությունը 0,4 է, մյուսինը 0,3-0,06 է, կամ մեկ աչքի տեսողությունը 0,5 է և ավելի, իսկ մյուս աչքինը 0,06-0,09 է	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
86.	Ռեֆրակցիայի անոմալիաներ				
	ա) կարճատեսություն կամ հեռատեսություն մեկ աչքի որևէ առանցքով 12,0 D-ից ավելի կամ աստիգմատիզմ պարզ միոպիկ կամ բարդ միոպիկ կամ խառը 2 գլխավոր առանցքների միջև ռեֆրակցիայի տարբերությամբ երկու աչքում 6,0 D-ից ավելի	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) կարճատեսություն մեկ աչքի որևէ առանցքով 6,0-12,0 D կամ հեռատեսություն մեկ աչքի որևէ առանցքով 7,5-12,0 D	Չորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) աստիգմատիզմ պարզ միոպիկ, բարդ միոպիկ կամ խառը՝ 2 գլխավոր առանցքների միջև ռեֆրակցիայի տարբերությամբ երկու աչքում 3,5-6,0 D կամ մեկ աչքում 4,0 D և ավելի: Պարզ կամ բարդ հիպերմետրոպիկ աստիգմատիզմ 2 գլխավոր առանցքների միջև ռեֆրակցիայի տարբերությամբ մեկ կամ երկու աչքում 4,5 D և ավելի	Չորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար

	դ) կարճատեսություն մեկ կամ երկու աչքի որևէ առանցքով 5,0D կամ հեռատեսություն մեկ կամ երկու աչքի որևէ առանցքով 6.0-7,0D կամ աստիգմատիզմ պարզ միոպիկ, բարդ միոպիկ կամ խառը՝ 2 գլխավոր առանցքների միջև ռեֆրակցիայի տարբերությամբ երկու աչքում 3,0 D կամ մեկ աչքում 3,5 D: Պարզ կամ բարդ հիպերմետրոպիկ աստիգմատիզմ՝ 2 գլխավոր առանցքների միջև ռեֆրակցիայի տարբերությամբ մեկ կամ երկու աչքում 4,0 D	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	ե) կարճատեսություն մեկ աչքի որևէ առանցքով 5,5 D	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	զ) կարճատեսություն մեկ աչքի որևէ առանցքով 3,5-4,5 D կամ հեռատեսություն մեկ աչքի որևէ առանցքով 3,5-5,5 D կամ աստիգմատիզմ պարզ միոպիկ, բարդ միոպիկ կամ խառը 2 գլխավոր առանցքների միջև ռեֆրակցիայի տարբերությամբ երկու աչքում 2,0-2,5 D կամ մեկ աչքում 2,0-3,0 D կամ պարզ կամ բարդ հիպերմետրոպիկ աստիգմատիզմ՝ 2 գլխավոր առանցքների միջև՝ ռեֆրակցիայի տարբերությամբ մեկ կամ երկու աչքում 2,0-3,5 D	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
87.	Դիխրոմազիա A կամ B տիպերի, անոմալ տրիխրոմազիա	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
88.	Աչքի ֆունկցիայի ժամանակավոր խանգարումներ	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
ՄԱՇԿԻ ԵՎ ԵՆԹԱՄԱՇԿԱՅԻՆ ԲՁՋԱՆՔԻ ԵՎ ԼՈՐՁԱԹԱՂԱՆԹԻ					

ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
89.	Մաշկի քրոնիկական՝ բուժման դժվար ենթարկվող և չբուժվող հիվանդություններ				
	ա) խրոնիկ չբուժվող մաշկային հիվանդություններ. իխթիզ, իսկական բշտախտ, մաշկի լիմֆոմա, ինքնաձին մաշկալուծում, գունակային քսերոդերմա, նեյրոֆիբրոմատոզ (ուռուցքային ձև)	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) բազմաօջախային, տարածուն, հաճախակի կրկնվող, բարդություններով ընթացող բուժման դժվար ենթարկվող մաշկային հիվանդություններ. փտորիազ, նեյրոդերմիտ, քորպտիկ, աբսցեսվող գնդաձև և խոցային պիոդերմիաներ, գերաճական կարմիր տափակ որքին, վիտիլիգո, մազաթափություն, պարափտորիազ, մաստոցիտոզ, ֆոլիկուլյար կերատոզ, տարածուն էկզեմա և այլ մաշկախտեր	Զորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	գ) եզակի կամ սահմանափակ օջախներով, հազվադեպ կրկնվող, առանց բարդությունների ընթացող, բուժող մաշկային հիվանդություններ. փտորիազ, նեյրոդերմիտ, էկզեմա, կարմիր տափակ որքին, սեբորեային մաշկաբորբ, պարափտորիազ, մաստոցիտոզ, մաշկի կերատոզներ, աբսեստանման որքին և այլ մաշկախտեր	Զորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
	դ) սահմանափակ օջախներով մաշկային հիվանդություններ նվազման փուլում. փտորիազ, նեյրոդերմիտ, կարմիր տափակ որքին, վիտիլիգո, պոստոպոլյոզ կորյակներ, լեյկոդերմա, խլրազմա, սպիտակ որքին, մազաթափություն, նեյրոֆիբրոմատոզ բժային ձև, պարափտորիազ, մաստոցիտոզ, հետբորբոքային պիզմենտացիա, մելանինային գերգունակավորում, ֆոլիկուլյար կեռատոզ, օնխիոդիստրոֆիաներ, մաշկի քսերոզ, էկզեմա և այլ մաշկախտեր	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար	Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար

90.	Խալեր (մելանոմվտանգավոր, մանր և խոշոր գունակավոր, մազակաված, անոթային, մելանոմային, գերաճական և պապիլոմային), ռենտգեն ճառագայթային մաշկախտներ, արտահայտված ֆոտո մաշկախտներ, օնիխոլիզիս, անօնիխիա, օնիխոգրիֆոզը	Չորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
91.	Բուժելի մաշկային, վարակիչ և սնկային հիվանդություններ. հասարակ և ալերգիկ կոնտակտավոր մաշկաբորբեր, թունամաշկաբորբ, ստրեպտոստաֆիլոդերմիաներ, թարախածին գրանուլոմա, էրիթրազմա, բազմաձև արտաքիտային էրիթեմա, հպավարակիչ մոլլուսկ, քոս, ոջլոտություն, լեյշմանիոզ, ֆլեբոտոդերմիա, պաթոմիմիա, դերմատոֆիթիա, կանդիդոզ, տրիխոմիկոզ, օնիխոմիկոզ, գոտևորող որքին	Չորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
92.	Բոր (ընտանիքի անդամներ)	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
ՍԵՌԱԿԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՎ ՓՈԽԱՆՑՎՈՂ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
93.	Միզուկաբորբեր (սեռավարակներ), սրածայր կոնդիլոմա, շանկրանման պիոդերմիա	Չորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
94.	Սիֆիլիս				
	ա) երրորդային, ուշացած գաղտնի, բնածին, նյարդային և ընդերային, շճակայուն (սեռորեզիստենտ) սիֆիլիս	Չորակոչիկը ժամանակավորապես ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար, զինծառայողը ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
	բ) առաջնային, երկրորդային, վաղ գաղտնի	Չորակոչիկը կարիք ունի բուժման, զինծառայողը կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ ար-	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ ար-

		մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)		ձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	ձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
95.	ՄԻԱՎ, ՁԻԱՎ	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
ԿԱՆԱՆՑ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
96.	Սեռական օրգանների ինֆանտիլիզմ (թերզարգացում) ընդհանուր ֆիզիկական բավարար զարգացումով՝ առանց ձվարանների ֆունկցիայի խանգարման	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Պիտանի է զինվորական ծառայության համար
97.	Միզասեռական և աղիքասեռական խտրակներ	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
98.	Կանացի սեռական օրգանների արտանկում կամ շեքի լրիվ պատռվածք՝ սեղմիչի ամբողջականության խախտումով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
99.	Կանացի սեռական օրգանների իջեցում	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
100.	Սեռական ֆունկցիայի խանգարումով ուղեկցվող բորբոքային (առաջնային) և հետվիրահատական (երկրորդային) բնույթի արգանդի և դրա հավելումների, կոնքի որովայնամզի և բջջանքի քրոնիկական հիվանդություններ՝ անատոմիական դասավորվածության խախտումով	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար
101.	Արգանդի, փողերի, ձվարանների, կոնքի որովայնամզի և բջջանքի սուր բորբոքային հիվանդություններ	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)

102.	Արգանդի վզիկի էրոզիա, ցերվիցիտներ, էնդոցերվիցիտներ և դրանց զուգակցում	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌՀ-ում ուսանելու համար	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)	Կարիք ունի ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)
103.	Ձվարանային դաշտանային ֆունկցիայի կայուն խանգարումներ (ամենորեա, մենորագիա, մետրորագիա, հիպոմենորեա, ալգիդոսմենորեա)	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար	Ոչ պիտանի է ՌՌՀ-ում ուսանելու համար	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*	Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար*

1. « * » նշված որոշումներն ընդունելիս զորամասի (ՊՆ, ՋՈՒ ԳՇ կառուցվածքային միավորի) հրամանատարի (պետի) միջնորդությամբ, պարտադիր հաշվի առնելով փորձաքննվողի՝ ծառայությունը շարունակելու անձնական ցանկությունը, կարող է անհատապես կայացվել որոշում՝ «Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար»:

ՀՈԳԵԿԱՆ ԽԱՆԳԱՐՈՒՄՆԵՐ

Հոդված 1. «ա» կետին են վերաբերում մտավոր հետամնացության (սակավամտության) ծանր (խորը) կամ չափավոր արտահայտված բոլոր տեսակները: Ինտելեկտի (բանականության) բացահայտ արատների դեպքում, անկախ վարքի խանգարման առկայությունից, զորակոչիկների զինվորական ծառայության պիտանիության հարցը կարող է լուծվել առանց նրանց բուժիմնարկներ ուղեգրելու:

«բ» կետին են վերաբերում թեթև արտահայտված մտավոր հետամնացությունները, ինչպես նաև չճշտված մտավոր հետամնացությունները՝ վարքի խանգարումներով: Զորակոչիկների ստացիոնար հետազոտությունը պարտադիր է:

«գ» կետին են վերաբերում թեթև և չճշտված մտավոր հետամնացությունները, որոնք չեն ուղեկցվում վարքի խանգարումներով, սոցմանկավարժական բարձիթողի վիճակները, մտավոր թերնորմալության և ինտելեկտուալ թերզարգացման տարատեսակները՝ առանց վարքային խանգարումների: Փորձաքննության ժամանակ նկատի են առնվում օրգանիզմի ֆիզիկական և հոգեկան զարգացման հնարավորություններն ու մակարդակը, հարմարվողականությունն ու հմտությունների ձեռքբերումը: III սյունակով պայմանագրային զինծառայության զորակոչելիս սոցմանկավարժական բարձիթողումների, մտավոր թերնորմալության և ինտելեկտուալ թերզարգացման որոշ տարատեսակների դեպքում պիտանիությունը որոշվում է հաշվի առնելով ինչպես հարմարվողական ունակությունների մակարդակը, այնպես էլ ժամկետային զինծառայության ընթացքում դրսևորած դրական վարքագիծը, բարձր կատարողականությունը, առկա նվազագույն գիտելիքների շեմը, կենսափորձի և սոցիալական ադապտացիայի մակարդակը:

Քրոմոսոմների ախտահարում ունեցող անձինք փորձաքննվում են համաձայն սույն Կարգի համապատասխան հոդվածների:

Հոդված 2. Ներառում է օրգանական հոգեկան խանգարումները: Ախտորոշման համար չափանիշ են գլխուղեղի օրգանական բնույթի ախտահարման նշանները՝ ըստ անամնեզի և օբյեկտիվ տվյալների, ինչպես նաև հոգեախտաբանական նշանները, նյարդաբանական ախտանշանները, հարկլինիկական (ԷԷԳ, Էխտ-ԷԳ, գանգի ռենտգենգրաֆիա, ՄՌՏ, ակնահատակի զննում և այլն) տվյալները: Կլինիկական ախտորոշման համար էական նշանակություն ունեն նաև բժշկական փաստաթղթերի առկայությունը և անձնական գործի ուսումնասիրությունը:

«ա» կետին են վերաբերում խիստ արտահայտված, ձգձգվող փսիխոտիկ, կայուն ինտելեկտուալ-մնեստիկ, անձնային՝ պսիխոօրգանական բնույթի կամ չափավոր արտահայտված ասթենիկ, աֆեկտիվ դիսոցիատիվ, ճանաչողական խանգարումները:

«բ» կետին են վերաբերում անցողիկ, կարճատև, փսիխոտիկ և ոչ փսիխոտիկ օրգանական բնույթի խանգարումները՝ բարենպաստ ընթացքով, որոնք ավարտվում են թեթև ասթենիկ վիճակով՝ առանց մնացորդային օրգանական փոփոխությունների և կայուն կոմպենսացիայով: Զորակոչիկներն ուղեգրվում են ստացիոնար հետազոտման և բուժման: Զորակոչիկները երկրորդ տարկետումից չեն օգտվում, եթե բուժումից հետո անցել է մեկ տարի և առկա է բուժման դրական արդյունքը հաստատող ստացիոնար հետազոտման ակտ, ճանաչվում են «Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար»: Զինծառայողներին ստացիոնար բուժումից հետո տրվում է ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատում կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական):

«գ» կետին են վերաբերում լիարժեք բուժումից հետո՝ առանց մնացորդային օրգանական փոփոխությունների վիճակները:

Հոդված 3. Ներառում է շիզոֆրենիան՝ անկախ ձևից, ընթացքից և ելքից, ինչպես նաև քրոնիկական գառանցանքային, շիզոաֆեկտիվ և շիզոտիպային խանգարումները:

Հոդված 4. «ա» կետին են վերաբերում հաճախակի կրկնվող, կարճատև ռեմիսիաներով ընթացող աֆեկտիվ խանգարումները (երկբևեռ աֆեկտիվ խանգարումներ, հետադարձ դեպրեսիվ խանգարումներ), երկարատև ռեմիսիայով ընթացող աֆեկտիվ խանգարումները, ծանր մանիակալ և դեպրեսիվ էպիզոդներ՝ փսիխոտիկ խանգարումներով, չափավոր դեպրեսիվ էպիզոդ՝ ձգձգվող ընթացքով, տրամադրության քրոնի-

կական խանգարումները: Ախտորոշման չափանիշներն են օբյեկտիվ անամնեստիկ տվյալները, նախկին էպիզոդը հաստատող բժշկական փաստաթղթերի առկայությունը և կլինիկական պատկերը:

«բ» կետին են վերաբերում թեթև արտահայտված մանիակալ և դեպրեսիվ էպիզոդները, հիպոմանիակալ և մանիակալ էպիզոդները՝ առանց փսիխոզի, բուժումից և կայուն լավացումից հետո: Ռեմիսիայի բացակայության դեպքում ենթակա են փորձաքննության «ա» կետով:

Հոդված 5. Ներառում է պարանոիդ ռեակցիաները, փսիխոզեն պարանոիդ փսիխոզները, ռեակտիվ փսիխոզները, օնեյրոֆրենիաները, զառանցանքային բռնկումները և այլն:

«ա» կետին են վերաբերում երկարատև բուժում պահանջող, ռեմիսիայի բացակայությամբ ընթացող վիճակները:

«բ» կետին են վերաբերում բուժման արդյունքում ռեմիսիայով ընթացող վիճակները:

«գ» կետին են վերաբերում կարճատև ընթացքով և բարենպաստ ելքով վիճակները:

Հոդված 6. Ներառում է տարբեր ծագման (բացառությամբ՝ հոգեակտիվ նյութերի գործածման) ինֆեկցիաների, ինտոքսիկացիաների, ասթմատիկ հիվանդությունների հետևանքով առաջացած խանգարումները, ինչպես նաև խանգարումները՝ պայմանավորված ֆիզիոլոգիական վիճակներով: Ախտորոշման չափանիշներն են օբյեկտիվ անամնեստիկ տվյալները սոմատիկ հիվանդությունների և խանգարումների վերաբերյալ, ինչպես նաև հարկլինիկական տվյալները, հոգեախտաբանական նշանների առկայությունը:

«ա» կետին են վերաբերում արտահայտված երկարատև փսիխոտիկ խանգարումներով և անձի փոփոխություններով ընթացող վիճակները, չափավոր արտահայտված կամ կրկնվող փսիխոտիկ և ոչ փսիխոտիկ խանգարումները, որոնք կարող են առաջացնել անձի ախտաբանական փոփոխություններ կամ երկարատև ասթենիկ վիճակ:

«բ» կետին են վերաբերում թեթև արտահայտված կարճատև փսիխոտիկ և ոչ փսիխոտիկ խանգարումները, որոնք ավարտվում են լավացումով կամ թեթև ասթենիզացիայով:

Հոդված 7. Ներառում է ներոտիկ, դիսոցիացված, սոմատոֆորմ խանգարումները, հիստերիկ փսիխոզները, անձի ներոտիկ զարգացումը, քրոնիկական հետտրավմատիկ խանգարումները, հետվնասվածքային սթրեսային խանգարումները, սուր սթրեսային ռեակցիաները և վիճակները, հարմարվողականության խանգարումները:

«ա» կետին են վերաբերում կայուն հիվանդագին արտահայտություններով, հաճախակի դեկոմպենսացիաներով, բուժմանը դժվար ենթարկվող վիճակները:

«բ» կետին են վերաբերում չափավոր արտահայտված հիվանդագին արտահայտություններով, սակայն բարենպաստ ելքով և կոմպենսացիայով ընթացող վիճակները՝ բուժումից հետո:

«գ» կետին են վերաբերում բուժմանը ենթարկվող և լավացումով ավարտվող թեթև և կարճատև արտահայտություններով հոգեկան գործունեության խանգարումները (օրեստիվ, կոմպուլսիվ, ֆոբիկ, հիստերիկ բնույթի):

«դ» կետին են վերաբերում թեթև և կարճատև հոգեկան գործունեության խանգարումները (հուզական և վեգետատիվ բնույթի), որոնք ենթարկվում են բուժման և ավարտվում են առողջացումով:

Հոդված 8. Ներառում է անձի և վարքի, ներառյալ՝ անձի յուրահատուկ և խառը խանգարումները, սովորույթների և հակումների, սեռական նույնացման, սեռական նախընտրության, սեռական զարգացման և կողմնորոշման հետ կապված հոգեբանական և վարքային խանգարումները, արտահայտված և կոմպենսացիայի չենթարկվող ձևերը, անձի՝ հաճախակի դեկոմպենսացիաներով խանգարումները, ինչպես նաև կրկնվող իրավիճակային և անձնային ռեակցիաները, որոնց հաճախականությունը 1 տարվա ընթացքում 3 անգամ և ավելի է:

Փսիխոպաթանման ռեակցիաները փորձաքննվում են 2-րդ հոդվածով:

Հոդված 9. Ներառում է հոգեկան և վարքային խանգարումները հոգեակտիվ նյութերի գործածման հետևանքով, այդ թվում՝ սուր թունավորում, գործածում՝ վնասակար հետևանքով, դադարեցման վիճակ, դադարեցման վիճակ՝ դելիրիումով, փսիխոտիկ խանգարումներով, ամնեստիկ համախտանիշ, մնացորդային փսիխոտիկ, հոգեկան և վարքային այլ խանգարումներ:

«ա» կետին են վերաբերում քրոնիկական փսիխոտիկ խանգարումները քրոնիկական ալկոհոլիզմի, թմրամոլության և տոքսիկոմանիայի ժամանակ՝ արտահայտված անձի փոփոխություններով և ինտելեկտուալ-մեստիկ խանգարումներով:

«բ» կետին են վերաբերում սուր փսիխոտիկ խանգարումները քրոնիկական ալկոհոլիզմի, թմրամոլության, տոքսիկոմանիայի ժամանակ՝ անձի չափավոր կամ թեթև փոփոխություններով, սոմատիկ կամ հոգեկան բարդություններով:

«գ» կետին են վերաբերում հոգեակտիվ նյութերի չարաշահման և կրկնակի գործածության դեպքերը՝ առանց կախվածության համախտանիշի, որոնք զուգորդվում են հոգեկան և սոմատիկ հետևանքներով: Փորձաքննությունը կատարվում է բուժումից հետո:

«դ» կետին են վերաբերում հոգեակտիվ նյութերի էպիզոդիկ գործածումը, որը չի առաջացնում հոգեկան և ֆիզիկական հետևանքներ (առանց ախտանշանների):

ՆՅԱՐԴԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՎՆԱՍՎԱԾՔՆԵՐԻ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ

Հոդված 10. Ներառում է առաջնային և երկրորդային ընկնավորությունը (էպիլեպսիան)՝ մեծ և փոքր նոպաներով, հոգեկան համարժեքներով կամ անձի յուրահատուկ փոփոխություններով: Այն պետք է հաստատվի մինչև մեկ ամիս տևողությամբ ստացիոնար հետազոտմամբ, կատարվում է առնվազն 2 էէԳ հետազոտություն, անհրաժեշտության դեպքում անցկացվում են պրովոկացիոն թեստեր, հոգեբույժի խորհրդատվություն: Ցնցումներով ուղեկցվող և առանց ցնցումների նոպաներն արձանագրում են բժիշկը և բուժքույրը:

Ախտանշանային (սիմպտոմատիկ) ընկնավորությունը և հանկարծակի առաջացող մոլուցքի այլ ձևերի (նարկոլեպսիա, կատալեպսիա (փայտացում) և այլն) փորձաքննությունը կատարվում է հիմնական հիվանդությամբ: Վերջնական ախտորոշման համար իրականացվում է երկարատև էէԳ-մոնիթորինգ, ինչպես նաև՝ գիշերային էէԳ-գրանցում:

Ընկնավորության կլինիկական նկարագիրը վերլուծելիս անհրաժեշտ է անցկացնել ընկնավորության նոպաների տարբերակված ախտորոշում: Նոպայի առկայությունը պետք է հաստատվի բուժզննմամբ: Առանձին դեպքերում օգտակար կարող են լինել այնպիսի փաստաթղթեր, որոնք ստորագրել են ոչ բժշկական անձնակազմի պաշտոնատար անձինք և հաստատել են համապատասխան հրամանատարները (պետերը), եթե դրանցում նկարագրված բռնկումը և հետբռնկումային վիճակը հիմք են այն որակելու որպես ընկնավորություն: Կասկածահարույց դեպքերում հարցում է կատարվում ըստ բնակության, ուսման, աշխատանքի, ծառայության վայրի: Եթե ստացիոնար հետազոտության ժամանակ ընկնավորության ախտորոշումը հաստատվում է, փորձաքննությունն անցկացվում է համաձայն այս հոդվածի «ա» կամ «բ» կետի:

Հաճախակի նոպաների (տարին՝ 3 անգամ և ավելի) կամ ջղաձգային նոպաների հոգեկան համարժեքների, ինչպես նաև հոգեկան խանգարումների խորացման դեպքում փորձաքննությունն անցկացվում է «ա» կետի համաձայն:

Առանց անձի՝ ընկնավորությանը բնորոշ թեթև արտահայտված փոփոխությունների, հազվադեպ նոպաների (տարին ոչ ավելի, քան 2-3 անգամ) դեպքում զինվորական ծառայության համար պիտանիությունը որոշվում է ըստ «բ» կետի:

Երբ քաղաքացիական բժշկական (բուժկանխարգելիչ) կամ ռազմաբժշկական հաստատությունների փաստաթղթերով հաստատվում է, որ անցյալում եղել է ընկնավորություն, բայց վերջին 3 տարվա ընթացքում չի կրկնվել, և զորակոչի ժամանակ ստացիոնար հետազոտման պայմաններում էլեկտրաուղեղագրիչը (էլեկտրաէնցեֆալոգրաֆ) ախտաբանական փոփոխություններ չի գրանցել ինչպես հանգստի, այնպես էլ ֆունկցիոնալ ծանրաբեռնվածության ժամանակ՝ առանց հակաէպիլեպտիկ դեղամիջոցների ընդունման, ապա ըստ I սյունակի փորձաքննվող անձինք սույն հոդվածի «գ» կետի համաձայն ճանաչվում են «Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար»: Գիշերաշրջիկությունը (սոմնամբուլիզմ) նույնպես դիտվում է որպես ընկնավորության ձև, և եթե այն հաստատվում է բժշկական հետազոտությամբ, ապա կիրառվում է սույն հոդվածի «բ» կետը, իսկ եթե չկան հաստատող փաստաթղթեր, և ախտորոշվում է ըստ անամնեզի, ապա կիրառվում է սույն հոդվածի «գ» կետը:

Հողված 11. Կիրառվում է գլխուղեղի և ողնուղեղի անոթային հիվանդությունների բոլոր տեսակների դեպքում, վասկուլիտ, անոթային մալֆորմացիաներ, զարկերակային անևրիզմներ, անոթների ստենոզներ ու օկլյուզիաներ և այլն, որոնք ուղեկցվում են ուղեղի արյան շրջանառության սուր, կրկնվող և երկարատև խանգարումներով (իշեմիկ, արյունազեղումային և խառը տիպի կաթվածներ ու անցողիկ խանգարումներ, զարգացող դիսցիրկուլյատոր էնցեֆալոմիելոպաթիաներ, ինչպես նաև ողնուղեղի արյան շրջանառության խանգարումներ և այլն): Ըստ նշված հիվանդությունների ընթացքի, օջախների մեծության և տեղակայման առանձնահատկությունների՝ կարող են առաջանալ ֆունկցիոնալ խանգարումների տարբեր ծանրության զանազան համախտանիշներ:

«ա» կետին են վերաբերում կրկնվող կաթվածները, նյարդային համակարգի ֆունկցիաների ծանր և կայուն խանգարումները, որոնք առաջանում են գլխուղեղի կամ ողնուղեղի արյան շրջանառության սուր խանգարումների, ինչպես նաև ուղեղի արյան շրջանառության III աստիճանի քրոնիկական անբավարարության (հեմիպլեգիա, խոր հեմիպարեզ, մոնոպարեզ, խոսքի, հիշողության, մտածողության խանգարումներ, պարկինսոնիզմ, կոնքի օրգանների ֆունկցիաների խանգարումներ և այլն) հետևանքով:

«բ» կետին են վերաբերում անոթային հիվանդությունների՝ բարեհաջող ընթացք ունեցող, չափավոր վեգետոանոթային դիստոնիան և չափավոր օջախային ախտահարմամբ արտահայտված ձևերը: Այս կետին են վերաբերում նաև ուղեղի աթերոսկլերոզի ժամանակ ուղեղի անոթային II աստիճանի քրոնիկական անբավարարության երևույթները (հոգնածություն, գլխացավ, գլխապտույտ, քնի խանգարում, ուշագնացություն, աշխատունակության անկում, հուզականային խանգարումներ, ԿՆՀ առանձին կայուն օրգանական նշանների առկայության դեպքում հստակ անիզոտեֆլեքսիա, լույսի նկատմամբ բերրի թույլ ռեակցիա, բրգածն (պիրամիդալ) ախտանշաններ և այլն): Այս կետին են վերաբերում նաև II շրջանի զարկերակային հիպերտենզիայի ժամանակ ուղեղի արյան շրջանառության խանգարումները, ինչպես նաև ուղեղի արյան շրջանառության անցողիկ խանգարումները, գիտակցության կարճատև կորստով ուղեկցվող և սինկոպալ վիճակները, միգրենի բոլոր տեսակները, վեգետոանոթային պարոքսիզմները (սիմպատոադրենալինային և վազոինսուլյար կրիզներ)՝ ամիսը առնվազն մեկ անգամ, որոնք ուղեկցվում են վեգետատիվ և սրտանոթային համակարգի խանգարումներով:

Բացառիկ դեպքերում ՀՀ ՊՆ կենտրոնական ապարատում ծառայող սպաները, ՌՌԻՀ-երի պրոֆեսորադասախոսական կազմը չափավոր արտահայտված հեմիպարեզի (առանց տեսողության, խոսքի, հոգեկան խանգարումների, ընկնավորության բռնկումների, պարկինսոնիզմի երևույթների) առկայության դեպքում կարող են ճանաչվել «Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար»՝ հաշվի առնելով ձեռք բերած փորձը, հրամանատարության կարծիքը:

«գ» կետին են վերաբերում թեթև արտահայտված վեգետոանոթային դիստոնիան, ինչպես նաև միգրենի նոպաներն ըստ անամնեզի:

Ուղեղի արյան շրջանառության անցողիկ խանգարումներով տառապող սպաների, ենթասպաների և կին զինծառայողների վերաբերյալ փորձաքննական եզրակացությունը կայացվում է՝ նկատի ունենալով հիվանդության բնույթը և ծանրության աստիճանը:

Կրկնվող սուբարախնոիդալ արյունազեղումների (անկախ պատճառից), գլխուղեղի անոթների զարկերակային լայնացման (անևրիզմի) դեպքում, եթե այն ուղեղի արյան շրջանառության խանգարման կամ ընկնավորության նոպաների պատճառ է դառնում, փորձաքննությունն իրականացվում է համաձայն «ա» կետի:

III սյունակով փորձաքննությունն իրականացվում է համաձայն «ա» կամ «բ» կետի՝ հաշվի առնելով գլխուղեղի անոթների անևրիզմի պատճառով վիրահատված անձանց վիրահատության արմատականությունը, արդյունավետությունը, գանգի ոսկրային դեֆեկտի հետվիրահատական մեծությունը, խանգարված ֆունկցիաների վերականգնման ընթացքը:

I և II սյունակներով առաջնային (ոչ վնասվածքային) սուբարախնոիդալ արյունազեղումներից հետո (ախտորոշման ստույգ հաստատման դեպքում) փորձաքննությունն իրականացվում է ըստ «ա» կամ «բ» կետի՝ հաշվի առնելով նյարդային համակարգի ֆունկցիաների խանգարման աստիճանը:

Ուղեղի արյան շրջանառության սուր խանգարում տարած անձինք, եթե ԿՆՀ ֆունցիաները լիովին վերականգնվել են, փորձաքննվում են III սյունակի «դ» կետով:

«դ» կետին է վերաբերում չափավոր արտահայտված վեգետոանոթային դիստոնիան, այն դեպքերում, եթե բուժման վերաբերյալ նախկինում հավաստող փաստաթղթեր առկա չեն և հետագա բուժման արդյունքում հնարավոր է արձանագրել վիճակի բարելավում ու հիվանդության արտահայտվածության կայուն նվազում:

Հոդված 12. Ներառում է գլխուղեղի, ողնուղեղի, ուղեղի թաղանթի ինչպես առաջնային (վարակիչ), այնպես էլ երկրորդային բնույթի, շփման կամ արյան միջոցով տարածվող բորբոքային հիվանդությունները (էնցեֆալիտներ, էնցեֆալոմիելիտներ, արախնոդիտներ, մենինգիտներ), առաջնային (Գլյեն-Բարե) և երկրորդային պոլիներիտները, պոլիոմիելիտը, միելիտը, տզից և մոծակից առաջացած տրանսմիսիոն էնցեֆալիտները և այլն, ինչպես նաև՝ սիֆիլիսի, արյան հիվանդությունների, ինտոքսիկացիաների ժամանակ նյարդային համակարգի ախտահարումները:

«ա» կետին են վերաբերում նյարդային համակարգի ֆունկցիաների խիստ արտահայտված խանգարումները, որոնք առաջացել են վերոհիշյալ հիվանդությունների հետևանքով:

«բ» կետին են վերաբերում հիվանդությունների դանդաղ ընթացող քրոնիկական ձևերը՝ կենտրոնական նյարդային համակարգի ֆունկցիաների չափավոր խանգարումներով, որն արտահայտվում է մնացորդային երևույթներով՝ ԿՆՀ-ի ֆունկցիաների չափավոր արտահայտված խանգարումներով, ներգանգային ճնշման չափավոր բարձրացումով:

«գ» կետին են վերաբերում նեյրովարակներից և նյարդային համակարգի ախտահարումով ուղեկցվող ինտոքսիկացիաներից հետո առաջացած վիճակները, որոնց ելքը բուժումն ավարտելուց հետո լիակատար առողջացումն է կամ ԿՆՀ-ի ֆունկցիաների թեթև խանգարումները:

Մենինգակոկային վարակ տարած զորակոչիկներին տրվում է տարկետում, եթե բուժման ավարտից չի անցել 6 ամիս: Տարկետման ավարտից հետո նրանց պիտանիության հարցը որոշվում է ըստ նյարդային համակարգի ֆունկցիաների խանգարման արտահայտվածության:

Մնացորդային երևույթների բացակայությամբ կամ ֆունկցիայի թեթև խանգարումով անձինք փորձաքննվում են «գ» կետով:

Զինծառայողները՝ սուր և ծանր ընթացքով նյարդավարակներից հետո, փորձաքննվում են ըստ «ա» և «բ» կետերի, իսկ թեթև և միջին ծանրության նեյրովարակներից հետո՝ ըստ ֆունկցիայի խանգարման աստիճանի փորձաքննվում են «բ» և «գ» կետերով:

Հոդված 13. Ներառում է գլխուղեղի և ողնուղեղի վնասվածքների մոտակա (ուղեղանյութի վնասում, ներուղեղային սուբդուրալ, էպիդուրալ հեմատոմա և այլն) և հեռավոր (արախնոդիտներ, հիպերտենզիոնիկո-րոցեֆալիկ համախտանիշ և զարգացող էնցեֆալոմիելոպաթիա) հետևանքները, ինչպես նաև պայթուցային ալիքի և արտաքին այլ ազդակների ներգործությունից առաջացած վնասվածքների հետևանքները:

«ա» կետին են վերաբերում գլխուղեղի կամ ողնուղեղի ֆունկցիաների ծանր խանգարումներ առաջացնող վնասվածքների հետևանքները (ուղեղի վնասվածք, որը հանգեցրել է ծանր կաթվածի կամ պարեզի, սուբդուրալ հեմատոմա և այլն), ինչպես նաև այն վիճակները, որոնց դեպքում ուղեղանյութի ախտահարման արդյունքում առաջանում են կեղևի ֆունկցիաների (ուղեղի բարձրագույն ֆունկցիաներ) խանգարումներ (աֆազիա, ագնոզիա, ապրաքսիա և այլն), վնասվածքի հետևանքով ուղեղի թաղանթի բորբոքումը (վնասվածքային արախնոդիտ)՝ հիդրոցեֆալային զարգացումով, ինչպես նաև վնասվածքից հետո տարբեր ժամկետներում էպիլեպսիա հիշեցնող հաճախակի նոպաների դեպքերը:

Հեռավոր հետևանք են համարվում մնացորդային այն երևույթները կամ վիճակները, որոնք պահպանվում են վնասվածքն ստանալու պահից մեկ և ավելի տարիների ընթացքում:

«բ» կետին են վերաբերում ԿՆՀ-ի վնասվածքների հետևանքները, որոնց ժամանակ ֆունկցիաների խանգարումներն ու օջախային նշանները չեն հասնում «ա» կետով նախատեսված դեպքերի արտահայտվածության աստիճանին (պարեզ, որն էականորեն չի սահմանափակում վերջույթների ֆունկցիան, չափավոր արտահայտված ուղեղիկային խանգարումներ՝ քայլքի անկայունությամբ, վնասվածքային արախնոդիտ՝ ներգանգային ճնշման չափավոր կամ աննշան բարձրացումով, էպիլեպսիա հիշեցնող հազվադեպ նոպաներով և այլն), սուր սուբարախնոդալ արյունազեղումները՝ անկախ ֆունկցիայի խանգարման աստիճանը:

«գ» կետին են վերաբերում գլխուղեղի կամ ողնուղեղի վնասվածքների այն հետևանքները, որոնց բնորոշ են ցրված նյարդաբանական օրգանական ախտանշանները (քիթ-շրթունքային ծալքերում աննշան անհամաչափություն, անիզոռեֆլեքսիա, զգացողության թեթև խանգարումներ և այլն) և ուղեկցվում են թեթև վե-

գետատիվ-անոթային անկայունությամբ ու տարաբնույթ նյարդային երևույթներով: Այս կետին են վերաբերում նաև գանգի հին կոտրվածքները՝ առանց օրգանական ախտահարումների և ֆունկցիաների խանգարումների, վնասվածքների այնպիսի հեռավոր հետևանքները, որոնց ժամանակ նկատվում են միայն առանձին ցրված օրգանական նշաններ՝ առանց ԿՆՀ-ի ֆունկցիաների խանգարման և ասթենիզացիայի աննշան երևույթներով:

Վնասվածքային արախնոդիտ տարած (առանց ներգանգային ճնշման բարձրացման նշանների) անձինք ճանաչվում են «Պիտանի է զինվորական ծառայության համար», «Պիտանի է ՌՌԽՀ-ում ուսանելու համար»:

«դ» կետին են վերաբերում սուր վնասվածքից հետո առաջացած վիճակները, որոնք ուղեկցվում են շուտ հոգնելով, վեգետատիվ-անոթային անկայունությամբ, բարձր գրգռվողականությամբ, կլինիկական արտահայտված դրսևորումներով սալջարդը և այլն:

Արտաքին գործոնների (պայթուցային ալիք, ճառագայթում և այլն) ազդեցության հետևանքով առաջացած կենտրոնական նյարդային համակարգի ախտահարման դեպքերը փորձաքննվում են ըստ կենտրոնական նյարդային համակարգի ֆունկցիաների խանգարման աստիճանի: Գանգոսկրի կամ ողնաշարի վնասվածքների և արատների դեպքում կիրառվում են համապատասխան հոդվածների կետերը:

Վնասվածքի, ինչպես նաև դրա հետևանքների բուժումը իրականացնում են բուժփիմնարկները, իսկ վնասվածքի հետևանքով ժամանակավոր անաշխատունակության կամ զինվորական ծառայությանը պիտանիության հարցը որոշելու համար անհրաժեշտ են բնութագրեր՝ աշխատանքի, ուսման, զինծառայության վայրերից:

Հոդված 14. Ներառում է գանգոսկրերի, գլխուղեղի և ողնուղեղի ուռուցքները (բարորակ, չարորակ), այլ ծավալային գոյացություններ, ինչպիսիք են կիստաները (հետվնասվածքային, հետբորբոքային, պարագիտար և այլն), դրանք հեռացնելուց հետո մնացած հետևանքները, առաջնային և երկրորդային զարգացող մկանային ատրոֆիաները (միոպաթիա, ողնուղեղային և նյարդային ամիոտրոֆիա), նյարդային համակարգի դեգեներատիվ բնույթ կրող համակարգային հիվանդությունները (սիրինգոմիելիա, կողմնային ամիոտրոֆիկ սկլերոզ, Շտրյումպելի հիվանդություն, ցրված սկլերոզ և այլն), նյարդային համակարգի բոլոր ժառանգական հիվանդությունները և մանկական ցերեբրալ կաթվածը:

«ա» կետին են վերաբերում ծանր բնույթի բնածին շեղումները և ԿՆՀ-ի հիվանդությունները, արագ զարգացող կամ ֆունկցիաների կտրուկ խանգարումներով զուգակցվող հիվանդությունները (գլխուղեղի և ողնուղեղի ուռուցքներ, սիրինգոմիելիա՝ սուր արտահայտված տրոֆիկ խանգարումներով, կողմնային ամիոտրոֆիկ սկլերոզ, միասթենիա, Ֆրիդրեյխի ողնուղեղային ատաքսիա և այլն):

«բ» կետին են վերաբերում այն հիվանդությունները, որոնց ժամանակ ֆունկցիաների խանգարումն արտահայտված է չափավոր կամ թեթև, ընթացքը դանդաղ է, երկարատև, ախտանշաններն ունեն հետագա զարգացման միտում:

Գլխուղեղի մեծ ծոծրակային ցիստեոնայի առկայությունը՝ առանց կիստայի ձևավորման, ինչպես նաև կոնվեկսիտալ արախնոդալ կիստաները մինչև 1,0սմ չափերի, առանց օրգանական փոփոխությունների, ԷԷԳ-նեգատիվ դեպքերում փորձաքննվողները ճանաչվում են «Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար»՝ ըստ 11-րդ հոդվածի «գ» կետի:

Հոդված 15. Ներառում է գանգուղեղային և ողնուղեղային նյարդերի վնասվածքների և վիրավորման հետևանքները:

«ա» կետին են վերաբերում նյարդերի ծանր վնասվածքների կամ վիրավորման հետևանքները՝ շարժիչ, զգացողության կամ սնուցման խիստ արտահայտված և կայուն խանգարումներով (մկանների խիստ արտահայտված ապաճում (ատրոֆիա), բազուկը՝ ավելի քան 4սմ, նախաբազուկը՝ 3սմ, ազդրերը՝ 8սմ, սրունքները՝ 6սմ, կոնտրակտուրաներ, քրոնիկական տրոֆիկ խոցեր, զգացողության խանգարումներ և այլն), ինչպես նաև վնասվածքների հետևանքները, որոնց ժամանակ պարեզի դեպքում խիստ խանգարվում է նաև վերջույթի հիմնական ֆունկցիան:

«բ» կետին են վերաբերում ծայրամասային նյարդերի վնասվածքների հետևանքները՝ վերջույթի ֆունկցիայի չափավոր խանգարումով:

«գ» կետին են վերաբերում նյարդերի ախտահարման այն հետևանքները, երբ դրանց ֆունկցիան գրեթե ամբողջությամբ վերականգնվում է, իսկ գոյություն ունեցող մնացորդային երևույթները, որպես զգացողության

աննշան արտահայտված խանգարումներ և մկանների ուժի ոչ մեծ թուլություն, գործնականում չեն սահմանափակում վերջույթի ֆունկցիան:

Ջինժառայողների հյուսակների և ծայրամասային մագիստրալ նյարդերի (միջնակ, ծղիկային, ճաճանչային, մեծ ուղքային և նրբուղքային) լրիվ վնասման դեպքում (հաստատված էՆՄԳ-ով), փորձաքննությունը կատարվում է «բ» կետով, իսկ ոչ լրիվ վնասման դեպքում (բուժման ավարտից հետո), կախված ֆունկցիայի խանգարման աստիճանից՝ «բ» կամ «գ» կետով:

«դ» կետին են վերաբերում այն վիճակները, երբ աշխատունակության լրիվ վերականգնման համար պահանջվում է առնվազն 1-2 ամիս: Ձորակոչիկներին տրվում է տարկետում՝ մինչև 6 ամիս:

Հոդված 16. Ներառում է գանգուղեղի և ողնուղեղի նյարդերի բորբոքային հիվանդությունները, ինչպես նաև ողնաշարում, փափուկ հյուսվածքներում դրանց երկրորդային բնույթի ախտահարումները (ընթացող փոփոխությունների պատճառով, թունավորումների ժամանակ և այլն): Այս կետին են վերաբերում նաև միջոդնային սկավառակների ճողվածքները, որոնք ուղեկցվում են ողնուղեղի և արմատիկի ճնշման նշաններով:

«ա» կետին վերաբերում են ներիտների և նյրոպաթիաների բորբոքային և թունավոր ծագման պլեքսիտների հետևանքները, որոնք ուղեկցվում են շարժումների, զգացողության և սնուցման սուր արտահայտված խանգարումներով (15-րդ հոդվածի «ա» կետի պարզաբանումը):

«բ» կետին են վերաբերում ծայրամասային նյարդերի ու նյարդային խրճերի հիվանդությունները, երբ դրանց հիմնական ֆունկցիան կայուն չափավոր խանգարված է:

Այս կետին են վերաբերում նաև միջոդնային սկավառակների 5մմ-ից ավելի չափեր ունեցող ճողվածքները՝ անգամ ֆունկցիայի աննշան խանգարումով, ինչպես նաև 4մմ-ից ավելի չափեր ունեցող հետին կողմնային ճողվածքները ողնաշարի գոտկասրբանային հատվածում, եթե առկա է նյարդարմատիկային համախտանիշ (հաստատված էլեկտրոնեյրոմիոգրաֆիայի տվյալներով) և ֆորամենալ կոմպոնենտով, նաև միջոդնային սկավառակների 4մմ-ից ավելի չափեր ունեցող ճողվածքները՝ անգամ ֆունկցիայի աննշան խանգարումով ողնաշարի կրծքային հատվածում և 3մմ-ից ավելի չափեր ունեցող ճողվածքները՝ անգամ ֆունկցիայի աննշան խանգարումով ողնաշարի պարանոցային հատվածում, եթե առկա է նյարդարմատիկային համախտանիշ (հաստատված՝ էՆՄԳ տվյալներով) և ֆորամենալ կոմպոնենտով:

«գ» կետին են վերաբերում ծայրամասային նյարդերի ու հյուսակների այն հիվանդությունները, որոնց դեպքում շարժումների, զգացողության ու սնուցման խանգարումներն աննշան են և չեն սահմանափակում այս կամ այն վերջույթի ֆունկցիան:

«դ» կետին են վերաբերում ծայրամասային նյարդերի սուր հիվանդություններից հետո առաջացած այն վիճակները, երբ աշխատունակության լիակատար վերականգնման համար պահանջվում է առնվազն 1-2 ամիս:

Ոսկրամկանային համակարգի վնասվածքների հետևանքների և ողնաշարում դրա շարժունությանը խանգարող ու ծայրամասային նյարդային համակարգի կողմից երկրորդային խանգարումներ առաջացնող ոսկրային փոփոխությունների առկայության դեպքում, բացի 16-րդ հոդվածը, կիրառվում են նաև սույն Կարգի համապատասխան հոդվածները:

Միջոդնաշարային սկավառակի տեղաշարժման պատճառով կատարված վիրահատությունից հետո փորձաքննությունն անցկացվում է նաև համաձայն 36-րդ հոդվածի:

ՆԵՐՔԻՆ ՕՐԳԱՆՆԵՐԻ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 17. Փորձաքննվողի ֆիզիկական զարգացման մակարդակի մասին եզրակացությունը տրվում է խիստ անհատական՝ ըստ մկանային համակարգի զարգացման աստիճանի, հասակի ու մարմնի քաշի, կրծքավանդակի շրջագծի չափերի: Մկանային համակարգի զարգացվածությունը որոշելիս նկատի են առնվում ենթամաշկային հյուսվածքի զարգացման չափը, ինչպես նաև թույլ արտահայտված մկաններով բարձրահասակ անձանց կմախքային մկանների առանձնահատկությունները: Թույլ զարգացած մկանային համակարգին բնորոշ է մկանների թուլությունը, ուռուցիկ ուրվագծերի բացակայությունը և մկանային զանգվածի անբավարարությունը, փորի կախընկածությունը (հատկապես՝ ստորին մասի), թիակների, անրակների ու վերին ելուստի, ինչպես նաև՝ մկանները լարելիս՝ աճուկի մասում, որովայնի պատի

ցցվածությունը, թիակների ստորին անկյունների բացվածությունը և կրծքավանդակից դրանց անջատվածությունը, մկանների կծկումների ժամանակ դրանց տրամագծի աննշան ավելացումը:

Երեք անգամ մեկ տարով տարկետում ստանալուց հետո ֆիզիկական նորմային չհասած զորակոչիկները փորձաքննվում են 20-րդ հոդվածի «բ» կետով, եթե նրանց հասակը 150սմ-ից ցածր է, իսկ քաշը՝ 43կգ-ից պակաս:

Առանց պսիխոսոմատիկ, էնդոկրին, մալաբուրբցիայի և սնուցման իջեցմանը բերող այլ օրգան համակարգերի խանգարումների փորձաքննվողները, ում ոսկրային տարիքը համապատասխանում է կենսաբանական տարիքին, առկա է բավարար զարգացած մկանային համակարգ և քաշը 43-45կգ է, հասակը՝ 150սմ և ավելի է, 17-րդ հոդվածի «բ» կետով ճանաչվում են «Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար» (*ծառայություն հեշտացված օրվա կարգացուցակով*):

«գ» կետին են վերաբերում 45կգ-ից ավելի քաշ և 150սմ-ից բարձր հասակ ու բավարար ֆիզիկական զարգացվածություն ունեցող անձինք:

Հոդված 18. Ներառում է սուր վարակիչ, մակաբույծ հիվանդություններից, տոքսիկոհիֆեկցիաներից և սննդային թունավորումներից հետո առաջացած այն վիճակները, երբ առկա են ժամանակավոր ֆունկցիոնալ խանգարումներ և ստացիոնար բուժման ավարտից հետո հիվանդի մոտ պահպանվում են ընդհանուր ապթենիան և սնուցման խանգարումը:

Հիվանդության պատճառով արձակուրդի անհրաժեշտության մասին եզրակացություն կարող է ընդունվել միայն հիվանդության ծանր ու բարդ ընթացքի, ինչպես նաև միջին ծանրությամբ ընթացող առանձին դեպքերում, երբ փորձաքննվողի մոտ մնացորդային երևույթների կայունության գնահատականի և աշխատունակության լիակատար վերականգնման համար պահանջվում է առնվազն մեկ ամիս: Վարակիչ հիվանդության (վիրուսային հեպատիտի A, որովայնային տիֆ և այլն) թեթև ձևեր տարած զինծառայողներին հիվանդության պատճառով արձակուրդ չի տրվում, եթե առկա չէ աշխատունակության ակնհայտ անկում:

Հեպատիտ A-ի, հեպատիտ B-ի բուժման ավարտից հետո տրամադրվում է ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատում կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական): Առանց ֆունկցիոնալ խանգարման HBS-անտիգենակրությունը խոչընդոտ չէ զինվորական ծառայության համար: Փորձաքննվողները պետք է հետազոտվեն լյարդի գաղտնի ընթացող քրոնիկական հիվանդությունը բացառելու համար: Այդպիսի դեպքերում զինակոչիկներին առաջին անգամ փորձաքննվելիս տրվում է տարկետում՝ 6 ամիս, այնուհետև որոշվում է պիտանիության աստիճանը: Զինծառայողների համար սահմանել բ/ծ հսկողություն՝ կատարելով դինամիկ հետազոտություններ 3-6 ամիսը մեկ անգամ: Հեպատիտ B տարած զինծառայողներին անհրաժեշտ է կատարել հսկողական հետազոտություններ՝ լավացումից 3 ամիս անց: Վերջնական փորձաքննությունն իրականացվում է՝ հաշվի առնելով ֆունկցիոնալ խանգարման աստիճանները՝ համապատասխան հոդվածներով:

Բուժմանը դժվար ենթարկվող սուր վարակիչ հիվանդությունների առկայության դեպքում զորակոչիկների փորձաքննությունն իրականացվում է «ա» կետով՝ տրամադրելով տարկետում մինչև 1 տարի, հետագա բուժման և հետազոտման նպատակով: Խրոնիկացիայի ենթարկված բացիլակրություն ունեցող անձինք փորձաքննվում են 19-րդ հոդվածով:

«բ» կետով են փորձաքննվում մակաբուժական և վարակիչ հիվանդություններ տարած անձինք, եթե չկան ֆունկցիոնալ խանգարում և լաբորատոր շեղումներ:

Սուր վարակիչ հիվանդություններ տարած զինծառայողներին, ինչպես նաև հիվանդության բարդությունների զարգացման դեպքերում (անկախ սուր շրջանի արտահայտվածությունից), ստացիոնար բուժման ավարտից հետո տրվում է ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատում կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական):

Վիրուսային հեպատիտով, որովայնային տիֆով, պարատիֆերով և ինֆեկցիոն մոնոնուկլեոզով հիվանդացած զորակոչիկներին տվյալ հոդվածով տրվում է տարկետում (եթե բուժումից հետո 6 ամիս չի անցել), այնուհետև բուժման դրական արդյունքի դեպքում փորձաքննվում են՝ համաձայն 22-րդ հոդվածի «դ» կետի:

Հոդված 19. Ներառում է դժվար բուժելի վարակիչ հիվանդությունների քրոնիկական ձևերը:

Քրոնիկական աղիքային վարակներով տառապող անձինք ենթակա են ստացիոնար բուժման: Բուժումից հետո, ավելի քան երեք ամսվա ընթացքում կայուն մանրէակրության դեպքում ճանաչվում են «Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար»:

Որովայնային տիֆի և պարատիֆերի հարուցիչների կայուն մանրէակրության ժամանակ (ավելի քան 3 ամիս) զորակոչիկներին տրվում է մինչև 6 ամիս տարկետում, ընթացքում ուղեգրելով բուժման՝ երեք ամիսը մեկ լաբորատոր քննությունների կրկնությամբ: Տարկետումից հետո կայուն մանրէակրության պարագայում փորձաքննությունը իրականացվում է ըստ «ա» կետի: Առաջին անգամ հայտնաբերված քրոնիկական բրուցելյոզի դեպքում, եթե տիտրը կազմում է 1:100-ից ավելի, զինակոչիկներին տրվում է տարկետում մինչև մեկ տարի՝ համաձայն «բ» կետի: I և II սյունակներով փորձաքննվողները ճանաչվում են «Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար» և «Ոչ պիտանի է ՌՌԽ-ում ուսանելու համար»: Տիֆ-պարատիֆային հիվանդությունների հարուցիչների քրոնիկական արտազատում ունեցող սպանների, ենթասպանների և զինծառայող կանանց, ավարտական կուրսերի կուրսանտների և ունկնդիրների պիտանիությունը զինվորական ծառայության համար որոշվում է անհատապես:

Մակաբուժական հիվանդությունների (ասկարիդոզ և այլն), բկանցքի վարակային պրոցեսների ժամանակ զինակոչիկները պետք է ուղեգրվեն բուժման՝ ոչ ուշ, քան զորակոչի ավարտից 40 օր առաջ, այնուհետև կրկնակի լաբորատոր ցուցանիշներով ներկայացվեն փորձաքննության: Շեղումների պահպանման դեպքում «բ» կետով տրվում է տարկետում մինչև 1 տարի ժամկետով՝ հետագա բուժման նպատակով: Տարկետումից հետո զորակոչիկները փորձաքննվում են՝ հաշվի առնելով վարակված օրգանների ֆունկցիոնալ վիճակը և վարակվածության աստիճանը: Խանգարումների բացակայության պարագայում փորձաքննվում են 18-րդ հոդվածի «բ» կետով:

Դիսբակտերիոզի I և II աստիճանի առկայության դեպքում, եթե այն չի ուղեկցվում աղիքային այլ վարակներով, փորձաքննությունն իրականացվում է 18-րդ հոդվածի «բ» կետով:

Եթե դիսբակտերիոզն ուղեկցվում է աղիքային այլ վարակներով, ապա զորակոչիկները, մինչ փորձաքննությունը, պետք է ուղեգրվեն բուժման (ոչ ուշ, քան զորակոչի ավարտից 40 օր առաջ), այնուհետև լաբորատոր նոր տվյալներով ներկայացվեն փորձաքննության: Լաբորատոր շեղումներ ունեցող զինակոչիկներին տրվում է տարկետում մինչև մեկ տարի ժամկետով՝ 19-րդ հոդվածի «բ» կետով (ուղեգրելով հետագա ստացիոնար բուժման և հետազոտության): Տարկետման ավարտից հետո փորձաքննությունն իրականացվում է՝ նկատի ունենալով լաբորատոր շեղումները և ֆունկցիայի խանգարման աստիճանը:

Հեպատիտ C-ով հիվանդ անձինք փորձաքննվում են «ա» կետով:

Վարակիչ ու մակաբույծներով պայմանավորված մյուս հիվանդությունների դեպքում զինվորական ծառայության համար պիտանիությունը որոշվում է բուժման ավարտից հետո՝ ըստ ախտահարված օրգան-համակարգերի ֆունկցիոնալ վիճակի:

Բրուցելյոզի կլինիկական դրսևորումների բացակայությունը, դրական շճաբանական (տիտրը 1:100՝ ըստ Ռայտ-Հեդելտոնի) ռեակցիայի առկայությամբ՝ խոչընդոտ չէ զինվորական ծառայության համար: Այդ դեպքում փորձաքննությունն իրականացվում է ըստ 22-րդ հոդվածի «դ» կետի:

Հոդված 20. «ա» կետին են վերաբերում կայուն, զգալիորեն արտահայտված խանգարումները, որոնք պայմանավորված են հանգուցավոր և դիֆուզ թունավոր խալիպի ծանր (սկզբնական քաշի կորուստ մինչև 50%-ը, առկա է ադինամիա, խիստ արտահայտված էկզոֆթալմ, հանգիստ ժամանակ հևոց, զարկերակի հաճախությունը՝ 120 զարկ և ավելի՝ 1 րոպեում, հորմոնների մակարդակը զգալիորեն բարձրացած է, նկատվում են տարբեր վիսցերալ փոփոխություններ), ինչպես նաև շաքարային դիաբեթի (քաղցած ժամանակ գլիկեմիան 13,7մմոլ/լ է, ածխաջրատային փոխանակության կարգավորման համար պահանջվում է օրական 60 և ավելի միավոր ինսուլին, նկատվում է ացետոնուրիա, կետոզ, կայուն ռետինոպաթիա, անգիոպաթիա, գլոմերուլոսկլերոզ) ծանր ձևերը: Այս կետին են վերաբերում նաև ներզատիչ գեղձերի (հիպոֆիզ, մակերիկամներ, հարվահանագեղձ և սեռական գեղձեր) բոլոր հիվանդությունները՝ օրգանների ու համակարգերի անվերադարձ փոփոխություններով, ներզատիչ գեղձերի ֆունկցիայի խիստ արտահայտված խանգարումներով և փոխարինող բուժման արդյունքի բացակայությամբ, ինչպես նաև նյութափոխանակության գենետիկ խանգարումները (ախտորոշումը հաստատված է գենետիկ քննությամբ, փորձաքննությունն իրականացվում է 20-րդ հոդվածի «ա» և «բ» կետերով):

«բ» կետին են վերաբերում կայուն, չափավոր արտահայտված խանգարումները, որոնք պայմանավորված են ներգատիվ գեղձերի միջին ծանրության հիվանդություններով: Միջին ծանրության թիրեոտոքսիկոզին բնորոշ են մարմնի ելակետային քաշի 20%-ով նվազումը, 100-ից 120 գարկ/րոպետում անոթազարկի հաճախությունը, հորմոնների մակարդակի միջին չափի բարձրացումը: Միջին ծանրության շաքարային դիաբեթին բնորոշ են հիպերգլիկեմիան՝ ոչ ավելի, քան 13,7մմոլ/լ (250 միլիգրամ-տոկոս), գլյուկոզուրիան՝ մինչև 30գ (օրական), ածխաջրատային փոխանակության կարգավորումը կատարվում է արյան մեջ գլյուկոզան նվազեցնող պատրաստուկների ընդունման կամ օրական մինչև 60 միավոր ինսուլինի ներարկման միջոցով՝ մշտական դիետոթերապիայի ֆոնի վրա և ացետոնուրիա, կետոզը բացակայում են:

«բ» կետին են վերաբերում նաև դիֆուզ թունավոր խափափ ապաքինվող (թույլ նևրոզանման համախտանիշ, թույլ արտահատված ասթենիա, անոթազարկը մինչև 100/1 րոպետում, հորմոնների մակարդակի աննշան ավելացում) ձևերը, շաքարային դիաբեթը, երբ գլիկեմիան օրվա ընթացքում չի անցնում 8,9մմոլ/լից (160 միլիգրամ-տոկոսից) և հեշտությամբ կարգավորվում է դիետայով:

Այս կետով են փորձաքննվում նաև հորմոնալ շեղումներով աուտոիմուն թիրեոիդիտը, հիպոթալամիկ սինդրոմը: Հիպոթալամիկ ճարպակալումով կամ հիպոթալամիկ երևույթներով (բազոֆիլիզմ և այլն) ալիմենտար ճարպակալումներով զորակոչիկները ուղեգրվում են ստացիոնար հետազոտման:

Մետաբոլիկ համախտանիշի հայտնաբերման ժամանակ զորակոչիկների փորձաքննությունն իրականացվում է «դ» կետով, իսկ ժամկետային պարտադիր ծառայության շարքային կազմի զինծառայողներին՝ կախված ֆունկցիայի խանգարման աստիճանից:

Առանց էնդոկրին փոփոխությունների կամ հորմոնալ շեղումների պատանեկան բազոֆիլիզմի մնացորդային երևույթներ ունեցող անձինք I սյունակով փորձաքննվում են՝ ըստ ճարպակալման կամ հիմնական հիվանդության աստիճանի:

Բազմահանգույց (երեք և ավելի հանգույցով, ինչպես նաև կիստոզ-դեգեներատիվ փոփոխություններով) խափա ունեցող անձինք փորձաքննվում են 20-րդ հոդվածի «բ» կամ «դ» կետով՝ կախված վահանաձև գեղձի ֆունկցիայի խանգարման աստիճանից: Ժամկետային պարտադիր ծառայության շարքային կազմի զինծառայողները նմանատիպ դեպքերում փորձաքննվում են «բ» կետով՝ անկախ վահանաձև գեղձի ֆունկցիայի խանգարման աստիճանից:

«գ» կետին են վերաբերում III աստիճանի ալիմենտար ճարպակալումներ ունեցող անձինք, ում մոտ առկա են նախկինում տարած էնդոկրին խանգարումների նշաններ, սակայն ներկայումս հորմոնալ շեղումներ չեն հայտնաբերվել:

Իսկական գինեկոմաստիայով I սյունակով փորձաքննվողների համար պետք է հաշվի առնել հիվանդության առաջնայնությունը, ծագումնաբանությունը, դրսևորման աստիճանը:

Զգալի արտահայտված գինեկոմաստիայով անձինք փորձաքննվում են «բ» կետով:

Չափավոր գինեկոմաստիա ունեցող անձինք փորձաքննվում են 20-րդ հոդվածի «գ» կետով, եթե նրանց մոտ բացակայում են էնդոկրին խանգարումները՝ հաստատված լաբորատոր զործիքային տվյալներով:

Աննշան ոչ կանացի տիպի (պուբերտատ) գինեկոմաստիայով փորձաքննվողները, ում մոտ չկա հորմոնալ խանգարում, ճանաչվում են պիտանի զինվորական ծառայության համար:

Ակնհայտ արտահայտված կանացի տիպի կեղծ գինեկոմաստիա ունեցողներին անհրաժեշտ է փորձաքննել «դ» կետով՝ հատկացնելով տարկետում մինչև մեկ տարի, վիրահատական բուժման նպատակով: Ապաքինվելուց հետո նրանք ճանաչվում են պիտանի զինվորական ծառայության համար:

Վահանագեղձի հիվանդություններ հայտնաբերելիս անհրաժեշտ է ստուգել նաև հորմոնների նկատմամբ հակամարմինները:

Սուր թիրեոիդիտով անձինք փորձաքննվում են «դ» կետով: Տարկետումից հետո (հորմոնների և հակամարմինների մակարդակի կարգավորման դեպքում, երբ բուժման կուրսի ավարտից հետո անցել է առնվազն 3 ամիս) զորակոչիկները «գ» կետով ճանաչվում են սահմանափակումով պիտանի զինվորական ծառայության համար՝ զորամասում գտնվելով դիսպանսեր հսկողության տակ:

Ենթասուր թիրեոիդիտով փորձաքննվողների պիտանիությունը որոշվում է հորմոնների և հակամարմինների մակարդակի նորմալացման դեպքում, երբ բուժման կուրսի ավարտից անցել է առնվազն 6 ամիս: Թիրեոիդիտների ժամանակ անհրաժեշտ է իրականացնել նաև թիրախ օրգանների հետազոտություն:

Ներգատիչ գեղձերի մասնահատումներից, հեռացումից հետո I և II սյունակներով փորձաքննությունն իրականացվում է «ա» կետով: Հիվանդության պատճառով ստացած արձակուրդից հետո III սյունակով փորձաքննվողների պիտանիությունը զինվորական ծառայության համար որոշվում է ըստ «բ» կետի:

Էնդոկրին հիվանդությունների առկայության դեպքում անհրաժեշտ հորմոնալ թեստերը պետք է իրականացվեն դեղադադարից հետո՝ նկատի ունենալով փոխարինող դեղորայքի օրգանիզմից դուրս գալու ժամկետը:

Էնդոկրին գեղձերի ատրոֆիաներով և հիպոտրոֆիաներով անձինք փորձաքննվում են համապատասխանաբար «ա» կամ «բ» կետով՝ կախված ֆունկցիայի խանգարման աստիճանից:

Հիպոգոնադիզմի հաստատման համար, բացի հորմոնալ թեստերը, կարևոր են նաև ֆիզիկալ տվյալները՝ արական սեռին բնորոշ հատվածներում թերի կամ կանացի տիպի մազածածկույթը, դրա բացակայությունը, ամորձիների հիպոտրոֆիան, միկրոպենիան, ծայնի մուտացիան և այլն:

Արական տիպի մարմնակազմությամբ, ալիմենտար ճարպակալմամբ և բավարար զարգացած մկանախմբերով անձինք, ում ֆիզիկական զարգացման ինդեքսը (ՖՁԻ) կազմում է 39.9-ից 42.0-ը ներառյալ, իսկ հասակը չի գերազանցում 200սմ-ը, ճանաչվում են «Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար» (*ծառայություն հեշտացված օրվա կարգացուցակով*)՝ համաձայն սույն հոդվածի «ե» կետի:

Այլ հիվանդությունների հետևանքով առաջացած ճարպակալման կամ ֆիզիկական թերքաշության դեպքում պիտանիությունը զինվորական ծառայության և զինվորական մասնագիտությամբ ծառայության համար, որոշվում է ըստ հիմնական հիվանդության ծանրության աստիճանի և ընթացքի՝ սույն Կարգի համապատասխան հոդվածներով:

Սնուցման վիճակի գնահատման համար օգտագործվում է ֆիզիկական զարգացման ինդեքսը (ՖՁԻ), որը որոշվում է $ՖՁԻ = m:h^2$ բանաձևով, որտեղ՝ m -ը մարմնի քաշն է (կգ), h -ը՝ մարդու հասակը:

Արտահայտված սնուցման իջեցման դեպքում, երբ առկա է սնուցման իջեցում կախեկտիկ տիպի, ՖՁԻ-ը 15,0 և ցածր, փորձաքննվողների համար կիրառվում է 20-րդ հոդվածի «բ» կետը:

Հոդված 21. Ներառում է արյունաստեղծ համակարգի հիվանդությունները:

«ա» կետին են վերաբերում սուր և քրոնիկական լեյկոզները, լիմֆոմաները, արյան և արյունաստեղծ օրգանների արագ զարգացող այլ հիվանդությունները, երբ փորձաքննվողի աշխատունակությունը խիստ նվազած է, իսկ ստացած բուժումից նկատելի արդյունք չկա: Հիվանդության դանդաղ ընթացքի, ստացած բուժման լավ, բայց անկայուն արդյունքի, աշխատունակության ոչ լրիվ կորստի դեպքում, III սյունակի փորձաքննվողների պիտանիությունը որոշվում է «ա» կամ «բ» կետով՝ կախված կլինիկական ընթացքից:

Դանդաղ ընթացքով հիվանդությունների բուժումից հետո ստացված տևական դրական արդյունքի, ինչպես նաև տարին մեկ անգամից ոչ ավելի սրացումների դեպքում, երբ աշխատունակության կորուստ չի նկատվում, III սյունակի փորձաքննությունն իրականացվում է «գ» կետով:

Լիմֆոհենոպաթիաներով անձինք պետք է հետազոտվեն վարակիչ, սեռավարակային, արյունաստեղծման համակարգի, վահանագեղձի հիվանդությունների և տուբերկուլյոզի ժխտման նպատակով:

Գեներալիզացված լիմֆոհենոպաթիայի դեպքում, հարակից հիվանդությունների բացակայության պայմաններում, զորակոչիկներին տրվում է տարկետում մինչև մեկ տարի, ժամկետային պարտադիր ծառայության շարքային կազմի զինծառայողները՝ «Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար»:

Երեք տարբեր տեղամասերում եզակի, աննշան, առանց կլինիկական նշանակության լիմֆոհանգույցներ ունեցող անձինք ճանաչվում են «Պիտանի է զինվորական ծառայության համար», եթե մոտակա տեղակայված օրգանների հիվանդություններ չեն հայտնաբերվում: Ախտաբանական շեղումների հայտնաբերման դեպքում փորձաքննությունը իրականացվում է համապատասխան հիվանդություններով:

Չափավոր արտահայտված սակավարյունության (անեմիայի), լեյկոպենիայի և տարբեր պատճառներից առաջացած տրոմբոցիտոպենիայի դեպքում, որոնք արյան համակարգային հիվանդությամբ պայմանավորված չեն, բայց ուղեկցվում են սնուցման անկումով և աշխատունակության նվազմամբ, եզրակացությունն ընդունվում է նաև համապատասխան հիվանդության հոդվածի համաձայն:

Ապլաստիկ, հեմոլիտիկ, հիպոպլաստիկ և գենետիկ անեմիաներով, մակարդման գործոնների գենետիկ պատաստրոդով անձինք փորձաքննվում են «ա» կետով: Նույն կետով են փորձաքննվում ժառանգական

թրոմբոցիտոպաթիաներով (ինչպես նաև երկարատև պահպանվող (6-12 ամիս) թրոմբոցիտոպենիաներով) անձինք:

Ձեռքբերովի թրոմբոցիտոպաթիաների և մակարդման գործոնների գենետիկ պատասորդի դեպքում ցուցված է ստացիոնար բուժում՝ հետագա փորձաքննությամբ՝ ըստ արյան պատկերի և հիմնական հիվանդության:

Թրոմբոցիտոպենիայի կապակցությամբ բուժված անձինք «գ» կետով կարող են ճանաչվել «Պիտանի է զինվորական ծառայության համար», եթե նրանց մոտ առկա է կլինիկալաբորատոր լավացում և հիվանդությունը վերջին երեք տարվա ընթացքում չի կրկնվել:

Հեմոռագիկ վասկուլիտի թեթև և միջին ծանրության ձևեր տարած զորակոչիկները փորձաքննվում են «գ» կետով, եթե վերջին 3 տարվա ընթացքում հիվանդության կրկնություն չի գրանցվել:

Հեմոռագիկ վասկուլիտի ծանր ձևեր տարած անձինք փորձաքննվում են «ա» կետով՝ անկախ վաղեմության ժամկետից:

Հեմոռագիկ վասկուլիտով ժամկետային պարտադիր ծառայության շարքային կազմի զինծառայողները փորձաքննվում են «ա» կետով՝ անկախ ծանրության աստիճանից:

B-12 դեֆիցիտային անեմիայով անձինք I սյունակով փորձաքննվում են «ա» կետով: Կայուն՝ 3 և ավելի տարի, ռեմիսիա ունեցող զորակոչիկները փորձաքննվում են «գ» կետով:

Արյան համակարգի հիվանդություններ տարած անձանց վերջնական փորձաքննությունը պետք է իրականացվի միայն նեղ մասնագիտական բաժանմունքների կողմից տրված ախտորոշումների հիման վրա:

Ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատում կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական) տրամադրելու անհրաժեշտության մասին եզրակացությունն ընդունվում է միայն այն դեպքում, երբ աշխատունակության լիակատար վերականգնման և արյունաբանական ցուցանիշների նորմալացման համար պահանջվում է առնվազն մեկ ամիս: Նույն կետն է կիրառվում նաև III սյունակի փորձաքննվողների համար, ում առողջությունը ժամանակավորապես քայքայված է՝ պայմանավորված սկզբնական շրջանում արյան համակարգային հիվանդության դեմ ստացած ճառագայթային և ցիտոստատիկ բուժումով:

ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԻՆԴԵՔՍԸ ՆՈՐՄԱՅՈՒՄ ԵՎ ՍՆՈՒՑՄԱՆ ԽԱՆԳԱՐՈՒՄՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿ

ա) 18–25 տարեկան անձանց մոտ

Թերանուցում ՖՁԻ 18,5-ից ցածր	Սնուցման իջեցում ՖՁԻ 18,5-43,7	Ֆիզիկական զարգացման ինդեքսը (ՖՁԻ 19,5-22,9)		
		հասակը		մարմնի զանգվածը, կգ
		սմ	մ²	
1	2	3	4	5
41,6	41,7-43,7	150	2,25	43,8-51,7
42,1	42,2-44,4	151	2,28	44,5-52,3
42,7	42,8-44,9	152	2,31	45,0-53,0
43,3	43,4-45,5	153	2,34	45,6-53,7
43,8	43,9-46,1	154	2,37	46,2-54,4
44,4	44,5-46,7	155	2,40	46,8-55,1
44,9	45,0-47,3	156	2,43	47,4-55,8
45,5	45,6-47,9	157	2,46	48,0-56,5
46,1	46,2-48,4	158	2,49	48,5-57,2
46,6	46,7-49,0	159	2,52	49,1-57,9
47,3	47,4-49,8	160	2,56	49,9-58,8
47,9	48,0-50,4	161	2,59	50,5-59,5
48,5	48,6-51,0	162	2,62	51,1-60,2
49,0	49,1-51,5	163	2,65	51,6-60,9
49,6	49,7-52,2	164	2,68	52,3-61,5
50,3	50,4-52,9	165	2,72	53,0-62,5
50,8	50,9-53,5	166	2,75	53,6-63,2
51,6	51,7-54,1	167	2,78	54,2-63,8
52,2	52,3-54,9	168	2,82	55,0-64,8
52,7	52,8-55,5	169	2,85	55,6-65,5
53,4	53,5-56,2	170	2,89	56,3-66,4
54,0	54,6-56,8	171	2,92	56,9-67,1
54,5	54,6-57,4	172	2,95	57,5-67,7
55,3	55,4-58,2	173	2,99	58,3-68,7
55,8	55,9-58,8	174	3,02	58,9-69,4
56,6	56,7-59,6	175	3,06	59,7-70,3
57,1	57,2-60,1	176	3,09	60,2-71,0

Սնուցման բարձրացում ՖՁԻ 23,0-27,4	Ճարպակալում			
	I ^o	II ^o	III ^o	IV ^o
	ՖՁԻ 27,5-29,9	ՖՁԻ 30,0-34,9	ՖՁԻ 35,0-39,9	ՖՁԻ >40,0
6	7	8	9	10
51,8-61,7	61,8-67,4	67,5-78,7	78,8-89,9	90,0
52,4-62,6	62,7-68,3	68,4-79,7	79,8-91,1	91,2
53,1-63,4	63,5-69,2	69,3-80,8	80,9-92,3	92,4
53,8-64,2	64,3-70,1	70,2-81,8	81,9-93,5	93,6
54,5-65,1	65,2-71,0	71,1-82,9	83,0-94,7	94,8
55,2-65,9	66,0-71,9	72,0-83,9	84,0-95,9	96,0
55,9-66,7	66,8-72,8	72,9-84,9	85,0-97,1	97,2
56,6-67,6	67,7-73,7	73,8-86,0	86,1-98,3	98,4
57,3-68,4	68,5-74,6	74,7-87,1	87,2-99,5	99,6
58,0-69,2	69,3-75,5	75,6-88,1	88,2-100,7	100,8
58,9-70,3	70,4-76,7	76,8-89,5	89,6-102,3	102,4
59,6-71,1	71,2-77,6	77,7-90,6	90,7-103,5	103,6
60,3-72,0	72,1-78,5	78,6-91,6	91,7-104,7	104,8
61,0-72,8	72,9-79,4	79,5-92,7	92,8-105,9	106,0
61,6-73,6	73,7-80,3	80,4-93,7	93,8-107,1	107,2
62,6-74,7	74,8-81,5	81,6-95,1	95,2-108,7	108,8
63,3-75,5	75,6-82,4	82,5-96,2	96,3-109,9	110,0
63,9-76,4	76,5-83,3	83,4-97,2	97,3-111,1	111,2
64,9-77,5	77,6-84,5	84,6-98,6	98,7-112,7	112,8
65,6-78,3	78,4-85,4	85,5-99,7	99,8-113,9	114,0
66,5-79,4	79,5-86,6	86,7-101,1	101,2-115,5	115,6
67,2-80,2	80,3-87,5	87,6-102,1	102,2-116,7	116,8
67,8-81,0	81,1-88,4	88,5-103,2	103,3-117,9	118,0
68,8-82,1	82,2-89,6	89,7-104,6	104,7-119,5	119,6
69,5-83,0	83,1-90,5	90,6-105,6	105,7-120,7	120,8
70,4-84,1	84,2-91,7	91,8-107,0	107,1-122,3	122,4
71,1-84,9	85,0-92,6	92,7-108,1	108,2-123,5	123,6

57,9	58,0-60,9	177	3,13	61,0-71,9
58,4	58,5-61,5	178	3,16	61,6-72,6
59,9	60,0-63,1	180	3,24	63,2-74,4
60,5	60,6-63,6	181	3,27	93,7-75,1
61,2	61,3-64,4	182	3,31	64,5-76,0
61,8	61,9-65,0	183	3,34	65,1-76,7
62,5	62,6-65,8	184	3,38	65,9-77,6
63,3	63,4-67,2	185	3,42	67,3-78,6
63,8	63,9-67,6	186	3,45	67,7-79,3
64,5	64,6-67,9	187	3,49	68,0-80,2
65,3	65,4-68,7	188	3,53	68,8-81,1
66,0	66,1-69,5	189	3,57	69,6-82,0
66,8	66,9-70,3	190	3,61	70,4-82,9
67,3	67,4-70,9	191	3,64	71,0-83,6
68,1	68,2-71,7	192	3,68	71,8-84,5
68,8	68,9-72,4	193	3,72	72,5-85,5
68,5	69,6-73,2	194	3,76	73,3-86,4
70,3	70,4-74,0	195	3,80	74,1-87,3
71,0	71,1-74,8	196	3,84	74,9-88,2
71,8	71,9-75,5	197	3,88	75,6-89,2
72,5	72,6-76,3	198	3,92	76,4-90,1
73,2	73,3-77,1	199	3,96	77,2-91,0
74,0	74,1-77,9	200	4,00	78,0-91,9

72,0-86,0	86,1-93,8	93,9-109,5	109,6-125,1	125,2
72,7-86,8	86,9-94,7	94,8-110,5	110,6-126,3	126,4
74,5-89,0	89,1-97,1	97,2-113,3	113,4-129,5	129,6
75,2-89,8	89,9-98,0	98,1-114,4	114,5-130,7	130,8
76,1-90,9	91,0-99,2	99,3-115,8	115,9-132,3	132,4
76,8-91,8	91,9-100,1	100,2-116,8	116,9-133,5	133,6
77,7-92,9	93,0-101,3	101,4-118,2	118,3-135,1	135,2
78,7-94,0	94,1-102,5	102,6-119,6	119,7-136,7	136,8
79,4-94,8	94,9-103,4	103,5-120,7	120,8-137,9	138,0
80,3-95,9	96,0-104,6	104,7-122,1	122,2-139,5	139,6
81,2-97,0	97,1-105,8	105,9-123,5	123,6-151,1	141,2
82,1-98,1	98,2-107,0	107,1-124,9	125,0-142,7	142,8
83,0-99,2	99,3-108,2	108,3-126,3	126,4-144,3	144,4
83,7-100,0	100,1-109,1	109,2-127,3	127,4-145,5	145,6
84,6-101,1	101,2-110,3	110,4-128,7	128,8-147,1	147,2
85,6-102,2	102,3-111,5	111,6-130,1	130,2-148,7	148,8
86,5-103,3	103,4-112,7	112,8-131,5	131,6-150,3	150,4
87,4-104,4	104,5-113,9	114,0-132,9	133,0-151,9	152,0
88,3-105,5	105,6-115,1	115,2-134,3	134,4-153,5	153,6
89,3-106,6	106,7-116,3	116,4-135,7	135,8-155,7	155,2
90,2-107,7	107,8-117,5	117,6-137,1	137,2-156,7	156,8
91,1-108,8	108,9-118,7	118,8-138,5	138,6-158,3	158,4
92,0-109,9	110,0-119,9	120,0-139,9	140,0-159,9	160,0

ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԻՆՂԵՔՍԸ ՆՈՐՄԱՅՈՒՄ ԵՎ ՍՆՈՒՑՄԱՆ ԽԱՆԳԱՐՈՒՄՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿ

ա) 26-45 տարեկան անձանց մոտ

Թերսնուցում ՖՁԻ 18,5-ից ցածր	Սնուցման իջեցում ՖՁԻ 18,5-43,7	Ֆիզիկական զարգացման ինդեքսը (ՖՁԻ 19,5-22,9)		
		հասակը		մարմնի զանգվածը, կգ
		սմ	մ ²	
1	2	3	4	5
42,7	42,8-44,9	150	2,25	45,0-58,4
43,3	43,4-45,5	151	2,28	45,6-59,0
43,9	44,0-46,1	152	2,31	46,2-60,0
44,4	44,5-46,7	153	2,34	46,8-60,7
45,0	45,1-47,3	154	2,37	47,4-61,5
45,6	45,7-47,9	155	2,40	48,0-62,3
46,2	46,3-48,5	156	2,43	48,6-63,1
46,7	46,8-49,1	157	2,46	49,2-63,9
47,3	47,4-49,7	158	2,49	49,8-64,6
47,9	48,0-50,3	159	2,52	50,4-65,4
48,6	48,7-51,1	160	2,56	51,2-66,5
49,2	49,3-51,7	161	2,59	51,8-67,2
49,8	49,9-52,3	162	2,62	52,4-68,0
50,3	50,4-52,9	163	2,65	53,0-68,8
50,9	51,0-53,5	164	2,68	53,6-69,6
51,7	51,8-54,3	165	2,72	54,4-70,6
52,2	52,3-54,9	166	2,75	55,0-71,4
52,8	52,9-55,5	167	2,78	55,6-72,2
53,6	53,7-56,3	168	2,82	56,4-73,2
54,1	54,2-56,9	169	2,85	57,0-74,0
54,9	55,0-57,7	170	2,89	57,8-75,0
55,5	55,6-58,3	171	2,92	58,4-75,8
56,0	56,1-58,9	172	2,95	59,0-76,0
56,8	56,9-56,7	173	2,99	59,8-77,6
57,4	57,5-60,3	174	3,02	60,4-78,4
58,1	58,2-61,1	175	3,06	61,2-79,5

Սնուցման բարձրացու մ ՖՁԻ 23,0-27,4	Ճարպակալում			
	I ^o ՖՁԻ 27,5-29,9	II ^o ՖՁԻ 30,0-34,9	III ^o ՖՁԻ 35,0-39,9	IV ^o ՖՁԻ >40,0
6	7	8	9	10
58,5-62,9	63,0-69,7	69,8-80,8	80,9-92,1	92,2
59,1-63,6	63,7-70,5	70,6-81,9	82,0-93,4	93,5
60,1-64,6	64,7-71,5	71,6-82,9	83,0-94,6	94,7
60,8-65,4	65,5-72,4	72,5-84,1	84,2-95,8	95,9
61,6-66,3	66,4-73,4	73,5-85,2	85,3-97,1	97,2
62,4-67,1	67,2-74,3	74,4-86,3	86,4-98,3	98,4
63,2-67,9	68,0-75,2	75,3-87,4	87,5-99,5	99,6
64,0-68-8	68,9-76,2	76,3-88,5	88,6-100,8	100,9
64,7-69,6	69,7-77,1	77,2-89,5	89,6-102,0	102,1
65,5-70,5	70,6-78,0	78,1-90,6	90,7-103,2	103,3
66,6-71,6	71,7-79,3	79,4-92,1	92,2-104,9	105,0
67,3-72,4	72,5-80,2	80,3-93,1	93,2-106,1	106,2
68,1-73,3	73,4-81,1	81,2-94,2	94,3-107,3	107,4
68,9-74,1	74,2-82,0	82,1-95,3	95,4-108,5	108,6
69,7-74,9	75,0-83,0	83,1-96,4	96,5-109,8	109,9
70,7-76,1	76,2-84,2	84,3-97,8	97,9-111,4	111,5
71,5-76,9	77,0-85,1	85,2-98,9	99,0-112,7	112,8
72,3-77,7	77,8-86,1	86,2-100,0	100,1-113,9	114,0
73,3-78,9	79,0-87,3	87,4-101,4	101,5-115,5	115,6
74,1-79,7	79,8-88,2	88,3-102,5	102,6-116,7	116,8
75,1-80,8	80,9-89,5	89,6-103,9	104,0-118,4	118,5
75,9-81,7	81,8-90,4	90,5-105,0	105,1-119,6	119,7
76,1-82,5	82,5-91,4	91,5-106,1	106,2-120,8	120,9
77,7-83,6	83,7-92,6	92,7-107,5	107,6-122,5	122,6
78,5-84,5	84,6-93,5	93,6-108,6	108,7-123,7	123,8
79,6-85,6	85,7-94,6	94,7-110,1	110,2-125,3	125,4

58,7	58,8-61,7	176	3,09	61,8-80,2
59,5	59,6-62,5	177	3,13	62,6-81,4
60,8	60,9-63,9	179	3,20	64,0-83,1
61,5	61,6-64,7	180	3,24	64,8-84,1
62,1	62,2-65,3	181	3,27	65,4-84,9
62,9	63,0-66,1	182	3,31	66,2-86,0
63,4	63,5-66,7	183	3,34	66,8-86,7
64,2	64,3-67,5	184	3,38	67,6-87,8
65,0	65,1-68,3	185	3,42	68,4-88,8
65,5	65,6-68,9	186	3,45	69,0-89,6
66,3	66,4-69,7	187	3,49	69,8-90,6
67,1	67,2-70,5	188	3,53	70,6-91,7
67,8	67,9-71,3	189	3,57	71,4-92,7
68,6	68,7-72,1	190	3,61	72,2-93,8
69,1	69,2-72,7	191	3,64	72,8-94,5
69,9	70,0-73,5	192	3,68	73,6-95,6
70,6	70,7-74,3	193	3,72	74,4-96,6
71,4	71,5-75,1	194	3,76	75,2-97,7
72,2	72,3-75,9	195	3,80	76,0-98,7
72,9	73,0-76,7	196	3,84	76,8-99,7
73,7	73,8-77,5	197	3,88	77,6-100,8
74,5	74,6-78,3	198	3,92	78,4-101,8
75,2	75,3-79,1	199	3,96	79,2-102,9
76,0	76,1-79,9	200	4,00	80,0-103,9

80,3-86,4	86,5-95,7	95,8-111,1	111,2-126,6	126,7
81,5-87,5	87,6-96,9	97,0-112,6	112,7-128,2	128,3
83,2-89,5	89,6-99,1	99,2-115,1	115,2-131,1	131,2
84,2-90,6	90,7-100,3	100,4-116,5	116,6-132,7	132,8
85,0-91,5	91,6-101,2	101,2-117,6	117,7-134,0	134,1
86,1-92,6	92,7-102,5	102,6-119,1	119,2-135,6	135,7
86,8-93,4	93,5-103,4	103,5-120,1	120,2-136,8	136,9
87,9-94,5	94,6-104,7	104,8-121,6	121,7-138,5	138,6
88,9-95,7	95,8-105,9	106,0-123,0	123,1-140,1	140,2
89,7-96,5	96,6-106,9	107,0-124,1	124,2-141,4	141,5
90,7-97,6	97,7-108,1	108,2-125,5	125,6-143,0	143,1
91,8-98,7	98,8-109,3	109,4-127,0	127,1-144,6	144,7
92,8-99,9	100,0-110,6	110,7-128,4	128,5-146,3	146,4
93,9-101,0	101,1-111,8	111,9-129,8	129,9-147,9	148,0
94,6-101,8	101,9-112,7	112,8-130,9	131,0-149,1	149,2
95,7-102,9	103,0-114,0	114,1-132,4	132,5-150,8	150,9
96,7-104,1	104,2-115,2	115,3-133,8	133,9-152,4	152,5
97,8-105,2	105,3-116,6	116,7-135,3	135,4-154,1	154,2
98,8-106,3	106,4-117,7	117,8-136,7	136,8-155,7	155,8
99,8-107,4	107,5-118,9	119,0-138,1	138,2-157,3	157,4
100,9-108,5	108,6-120,2	120,3-139,6	139,7-159,0	159,1
101,9-109,7	109,8-121,4	121,5-141,0	141,1-160,6	160,7
103,0-110,8	110,9-122,7	122,8-142,5	142,6-162,3	162,4
104,0-111,9	112,0-123,9	124,0-143,9	144,0-163,9	164,0

Հոդված 22. Ներառում է հրթիռային վառելիքի բաղադրամասերով և այլ թունանյութերով թունավորումների, էՄԴ-ի սուր կամ քրոնիկական ներգործության հետևանքները, ճառագայթային հիվանդությունը, ինչպես նաև ալերգիկ հիվանդությունները, որոնք հաստատվել են ստացիոնար պայմաններում: ՌՆ, ԻՃ այլ աղբյուրների հետ աշխատող և տարեկան թույլատրելի չափը 5 անգամ գերազանցող ճառագայթային չափաքանակ ստացած զինծառայողներն ուղեգրվում են ստացիոնար հետազոտման: Փորձաքննությունն իրականացվում է ստացիոնար բուժումից հետո: Ճառագայթային հիվանդություն տարած անձանց փորձաքննության ժամանակ նկատի են առնվում ոչ միայն պերիֆերիկ արյան բաղադրության փոփոխությունները, այլև հիվանդության կլինիկական մյուս դրսևորումները: I աստիճանի ճառագայթային հիվանդություն տարած ժամկետային պարտադիր ծառայության շարքային կազմի զինծառայողների և II աստիճանի սուր ճառագայթային հիվանդություն տարած և անշան մնացորդային երևույթների առկայության դեպքում III սյունակով փորձաքննվողների համար կիրառվում է «գ» կետը:

Էլեկտրամագնիսական դաշտի II-III աստիճանի քրոնիկական ներգործության համախտանիշի կրկնության դեպքում (նույնիսկ հիվանդության բարենպաստ ելքի պայմաններում) զինծառայողները ճանաչվում են ոչ պիտանի՝ էլեկտրամագնիսական դաշտեր ստեղծող աղբյուրների հետ աշխատելու համար:

Այս հոդվածով են փորձաքննվում նաև անաֆիլակտիկ շոկի ձևով թունավոր, ալերգիկ բնույթի տարբեր նյութերի, շիճուկային հիվանդության և այլ դեղորայքային, քիմիական ալերգենների ներգործության հետևանքները՝ ուղեկցվող կվինկեի այտուցով կամ օրգանիզմի համակարգված ռեակցիաներով՝ բացի ակտերը, հաստատված նաև այլ բժշկական փաստաթղթերով (բժշկական անձնագիր, էպիկրիզներ):

Սուր հիվանդության պատճառով արձակուրդ տրամադրելու անհրաժեշտության մասին եզրակացություն է կայացվում այն դեպքում, երբ խանգարված օրգանների ֆունկցիաների և աշխատունակության լիակատար վերականգնման համար պահանջվում է առնվազն 1 ամիս: Հիվանդության պատճառով տրամադրված արձակուրդից հետո զինվորական ծառայության համար պիտանիությունը (այդ թվում՝ ըստ IV սյունակի) որոշվում է «դ» կետի համաձայն՝ պայմանավորված օրգանների ու համակարգերի ֆունկցիաների, մասնագիտական աշխատունակության վերականգնման աստիճանով:

Թունավոր և ալերգիկ ներգործություններից հետո անբարենպաստ ելքերի դեպքում պիտանիությունը զինվորական ծառայության համար որոշվում է սույն Կարգի համաձայն՝ պայմանավորված ախտահարված օրգանի կամ համակարգի ֆունկցիաներով:

Ըստ «դ» կետի՝ փորձաքննվում են նաև բարեհաջող ելքով ավարտված հիվանդության կապակցությամբ տրամադրված վերականգնողական արձակուրդից վերադարձած զինծառայողները:

Վիրուսային հեպատիտով, որովայնային տիֆով և պարատիֆերով հիվանդացած ժամկետային պարտադիր ծառայության զինծառայողները բարեհաջող բուժումից հետո փորձաքննվելիս IV սյունակով ճանաչվում են «Ոչ պիտանի է ՌՆ, ԻՃ այլ աղբյուրների հետ աշխատելու համար»: III սյունակով փորձաքննվողների պիտանիությունը ՌՆ, ԻՃ այլ աղբյուրների հետ աշխատելու հարցը որոշվում է ըստ օրգան համակարգերի ախտահարման աստիճանի:

I և II սյունակներով փորձաքննվողները «դ» կետով ճանաչվում են «Պիտանի է զինվորական ծառայության համար», եթե սուր ալերգիկ վիճակն ի հայտ է եկել առաջին անգամ, բուժումից հետո այն անցել է և չի ուղեկցվել Կվինկեի այտուցով, անաֆիլակտիկ շոկով կամ համակարգային այլ ռեակցիաներով:

«դ» կետով են փորձաքննվում նաև այն անձինք, ում մոտ անհայտ պատճառներից սուր ալերգիկ երևույթները մեկ տարվա ընթացքում ի հայտ են եկել 2-3 անգամից ոչ ավելի, հեշտությամբ անցել են բուժման կուրսից հետո և չեն ուղեկցվել բարդություններով:

Հաճախակի՝ 1 ամսում 3 և ավելի անգամ կրկնվող կամ 1 անգամ Կվինկեի այտուցով կամ համակարգված ռեակցիայով ուղեկցվող բուժմանը դժվարությամբ ենթարկվող, քրոնիկական վիճակի անցնող դեպքերը փորձաքննվում է «բ» կետով:

Հինծառայության համար պիտանիությունը որոշվում է «բ» կետով նաև այն ժամանակ, երբ հայտնի է ալերգենը, որը կարող է ծառայության ընթացքում հանգեցնել լուրջ բարդությունների՝

1) սննդային, եթե այդ սնունդը մշտապես կիրառվում է ՀՀ ՀՈՒ-ի սննդային ռացիոնում (միս, մսամթերք, ձու, բանջարեղեն, հաց, հացամթերք և այլն),

2) դեղորայքային, եթե այն մշտապես կիրառվում է բանակում կատարվող բուժական միջոցառումների ժամանակ և ՀՀ ՁՈՒ-ում չի կարող փոխարինվել այլ դեղորայքով:

Դեղորայքային ալերգիա ունեցողները, ում մոտ հայտնաբերվել է ընդամենը 1 կամ 2 դեղորայքի նկատմամբ ռեակցիա, որոնք խիստ անհրաժեշտ չեն զինված ուժերում բուժում իրականացնելու համար կամ հնարավոր է փոխարինել համարժեք դեղորայքով, փորձաքննվում են «դ» կետով: Նմանատիպ դեպքերում բժշկական գրքույկում պարտադիր կատարվում է համապատասխան գրառում, այնուհետև զինծառայողը զորամասում վերցվում է դիսպանսեր հսկողության:

Առանց բարդությունների, սակայն համակցված ալերգիա ունեցողները (դեղորայքային, սննդային և ինսեկտային) փորձաքննվում են «գ» կետով:

Անձնական գործում պետք է կցել փորձաքննությանը ներկայացվող ալերգիկ եղնջացան ունեցող կամ Կվինկեի այտուցի արտաքին դոսևորումներով անձանց հիվանդությունը հաստատող լուսանկարները՝ կատարված հետազոտման ընթացքում:

Եթե նախկինում տարած Կվինկեի այտուցի վերաբերյալ տվյալները հավաստի չեն, բացակայում են հիվանդության վերաբերյալ փաստերը, կամ տարած Կվինկեի այտուցի վաղեմության ժամկետը 3 տարի և ավելի է, բացակայում են տվյալներ ռեցիդիվների և ստացված բուժման վերաբերյալ, փորձաքննությունն իրականացվում է 22-րդ հոդվածի «դ» կետով:

Ցանկացած ալերգենի նկատմամբ թույլ դրական ռեակցիա ունեցողները փորձաքննվում են «դ» կետով: Հետազոտման ժամանակ զինակոչիկի ակտում ալերգոլոգիական կլինիկայի կողմից պետք է նշվի պրոֆպատվաստումների նկատմամբ հակացուցումների առկայությունը կամ բացակայությունը:

Հոդված 23. Ներառում է շնչառական օրգանների, պլևրայի, ոսկրամկանային համակարգի, պերիֆերիկ ավշահանգույցների, որովայնի խոռոչի օրգանների, միզասեռային համակարգի, մաշկի և այլ օրգանների տուբերկուլոզը:

Ախտորոշումը պետք է հաստատվի ախտահարված օրգանի բջջաբանական հետազոտությամբ, որովայնադիտումով (լապարասկոպիա) և այլ մեթոդներով: Բուժումը պետք է լինի համալիր, անընդհատ, տևական (առնվազն 6 ամիս):

«ա» կետին են վերաբերում տուբերկուլոզի բոլոր ակտիվ և մարող ձևերը, ուղեկցվող բացիլազատությամբ կամ առանց դրա, հաստատված ստացիոնար հետազոտությամբ և կլինիկալաբորատոր եղանակներով:

Այս կետին են վերաբերում նաև տուբերկուլոզի կապակցությամբ արմատական վիրահատությունների հետևանքները:

«ա» կետին են վերաբերում անցյալում տարած տուբերկուլոզի հետևանքները՝ ֆունկցիայի զգալի խանգարումով:

Հաջող հակամանրէային բուժումից հետո թոքերի կայուն մնացորդային ռենտգենաբանական փոփոխություններով III սյունակով փորձաքննվողները, դիսպանսեր հաշվառումից հանելուց 3 տարի անց կլինիկական դոսևորումների բացակայությամբ՝ փորձաքննվում են «բ» կետով: Նույն կետով են փորձաքննվում նաև անցյալում տարած ողնաշարի, ոսկրերի ու հոդերի բուժված տուբերկուլոզի դեպքերը, դրանց հետևանքները՝ ավելի քան 5 տարվա ակտիվության բացակայությամբ, խոշոր հոդերից մեկում ձևախեղող օստեոարթրոզի սկզբնական երևույթներով՝ առանց ցավային համախտանիշի, ինչպես նաև այլ օրգան-համակարգերի բուժված տուբերկուլոզը՝ ֆունկցիայի աննշան խանգարումով:

Թոքերում կամ ներկրծքային ավշահանգույցներում ռենտգենաբանորեն հաստատված մինչև 3 փոքր պերիֆերիկ կապսուլների առկայությունը (որոնցից յուրաքանչյուրի չափերը չեն գերազանցում 0,8սմ-ը) խոչընդոտ չէ զինվորական ծառայությանը, ՌՈՒՀ-եր ընդունվելուն: Սակայն անհրաժեշտ է ռենտգենաբանորեն հաստատված պերիֆերիկ կապսուլների առկայության դեպքում (որը պետք է կատարվի մինչև զորակոչը) պարտադիր կատարել մանտուի փորձ, ըստ անհրաժեշտության՝ լրացուցիչ հետազոտություններ, և անհրաժեշտության դեպքում ներկայացնել փորձաքննող մարմնին տեղեկանք՝ զինակոչիկի և նրա հետ նույն բնակտարածքում բնակվող ընտանիքի անդամների վերաբերյալ (գտնվում են արդյո՞ք դիսպանսեր հսկողության մեջ, ստանում են կամ ստացել են արդյո՞ք ամբուլատոր կամ ստացիոնար բուժում):

Այն զորակոչիկները, ում ընտանիքներում (նույն բնակարանում) համապատասխան առողջապահական հաստատությունները հայտնաբերել են տուբերկուլոզով տառապող հիվանդի, ստանում են տարկետում՝ 6

ամիս ժամկետով: Դեղորայքակայուն ձևերով հիվանդների հետ կոնտակտավորները ստանում են տարկետում՝ մեկ տարի ժամկետով (դիտարկման ավարտից հետո իրականացնել կրծքավանդակի օրգանների ԿՏ քննություն):

Մանթուի գերդրական՝ 21մմ և ավելի կամ հիպերերգիկ ռեակցիայով ուղեկցվող զորակոչիկներին անհրաժեշտ է պարտադիր հետազոտել հակատուբերկուլոզային դիսպանսերում:

Տուբերկուլոզով վարակվածներին հատկացվում է տարկետում 6 ամիս ժամկետով՝ հսկողության նպատակով (դիտարկման ավարտից հետո իրականացնել կրծքավանդակի օրգանների ԿՏ քննություն):

Մանթուի փորձը, թոքերի ռենտգեն հետազոտությունը, ինչպես նաև տարած տուբերկուլոզը ժխտող տեղեկանքը պարտադիր են նաև պայմանագրային ծառայության անցնողների համար:

Առանց մնացորդային երևույթների կամ մնացորդային երևույթներով լավացած տուբերկուլոզը պետք է հաստատված լինի համապատասխան բուժփմնարկների կողմից՝ նախքան զորակոչվելը:

Ոսկրերի և հողերի տուբերկուլոզային ախտահարման ժամանակ ախտորոշումը պետք է հաստատվի արտազատուկի, մսամուլման (գրանուլյացիայի), ախտահարված հողի, սառը թարախակույտերի բջջաբանական ու հյուսվածքաբանական հետազոտություններով, տրեպանոբիոպսիայով, կենսաբանական փորձով և այլ մեթոդներով:

Ոսկրահողային տուբերկուլոզ տարած III սյունակով փորձաքննվողների բժշկական և մասնագիտական վերականգնման նպատակով վերափորձաքննությունը կատարվում է «գ» կետով, բուժման կուրսի ավարտից 5 տարի հետո:

Ավշահանգույցների, թոքերի և միզատար ուղիների ակտիվ տուբերկուլոզ տարած III սյունակով փորձաքննությունն իրականացվում է «գ» կետով՝ տուբերկուլոզային ստացիոնարի պայմաններում ամբողջական հետազոտումից հետո՝ առանց ֆունկցիայի խանգարման և պրոցեսի ակտիվության, դիսպանսեր հաշվառումից հանելուց հետո, ոչ շուտ, քան 3 տարի անց:

Ստացիոնար բուժում ստացած I սյունակով փորձաքննվողները կարող են ճանաչվել «Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար»՝ «գ» կետի համաձայն, ստացիոնար պայմաններում ամբողջական հետազոտությունից հետո, եթե բուժման ընդհանուր կուրսի ավարտից անցել է 5 տարի և ավելի, չկան կայուն մնացորդային երևույթներ, մանթուի փորձը փոքր է 21մմ-ից:

Հոդված 24. Ներառում է բրոնխոթոքային համակարգի և պլևրայի ոչ տուբերկուլոզային բնույթի հիվանդությունները, զարգացման արատները, գենետիկ հիվանդությունները (հաստատված՝ գենետիկ քննությամբ):

«ա» կետին են վերաբերում բրոնխաթոքային համակարգի և պլևրայի խրոնիկ ոչ տուբերկուլոզային հիվանդությունները, բուժմանը դժվար ենթարկվող բորբոքային-թարախային հիվանդությունները՝ ուղեկցվող շնչական ֆունկցիայի խիստ արտահայտված խանգարումով և աշխատունակության նկատելի կորստով:

Այս կետին են վերաբերում նաև 3-րդ աստիճանի սարկոիդոզը, ավելույար պրոտեինոզը, թոքային ավելույար միկրոլիթիազը, իդեոպաթիկ ֆիբրոզոզ ավելույար՝ անկախ շնչական անբավարարության աստիճանից, հաստատված՝ կոմպյուտերային տոմոգրաֆիկ կամ հիստոլոգիական քննությամբ:

«բ» կետին են վերաբերում՝

1) թոքերի առաջնային էմֆիզեման, մուկովիսցիդոզը, բրոնխոէկտատիկ հիվանդությունը, խրոնիկ օբլիտերացնող բրոնխիտիտը՝ անկախ շնչական անբավարարության աստիճանից, հաստատված՝ կոմպյուտերային տոմոգրաֆիկ հետազոտությամբ,

2) բրոնխոթոքային ապարատի և պլևրայի խրոնիկ հիվանդությունները՝ ԱՇՖ չափավոր խանգարումով,

3) սարկոիդոզի 1-ին և 2-րդ շրջանները՝ հաստատված հիստոլոգիական և համակարգչային տոմոգրաֆիկ քննությամբ: Այս կետի III սյունակով փորձաքննվողների պիտանիությունը որոշվում է ըստ բուժման ընթացքի, կլինիկական ծանրության աստիճանի:

«բ» կետով են փորձաքննվում նաև բրոնխոթոքային ապարատի կայուն մնացորդային փոփոխությունները՝ ԱՇՖ չափավոր աստիճանի խանգարումով: Թոքերում առկա նմանատիպ փոփոխությունների ժամանակ անհրաժեշտ է փորձաքննությունն իրականացնել սպեցիֆիկ պրոցեսի ժխտումից հետո: Աննշան կալումների առկայությունը խոչընդոտ չէ զինվորական ծառայության համար: Տարածուն պնևմոսկլերոզի դեպքում փորձաքննությունն իրականացվում է ըստ «ա» կամ «բ» կետի՝ կախված ԱՇՖ խանգարման աստիճանից:

«գ» կետով են փորձաքննվում բրոնխոթոքային համակարգի և պլևրայի ոչ տուբերկուլյոզային բնույթի քրոնիկ հիվանդությունները՝ ԱՇՖ-ի աննշան խանգարումով: Քրոնիկ թարախային օբստրուկտիվ բրոնխիտներով անձանց պիտանիությունը որոշվում է ռեմիսիայի փուլում՝ ըստ ԱՇՖ խանգարման:

Հիվանդության սրացումները պետք է փաստարկված լինեն՝ բացի ակտերը, նաև այլ բժշկական փաստաթղթերով: Եթե թոքերի քրոնիկ հիվանդությունը զուգակցվում է բրոնխոսպաստիկ համախտանիշով, ապա փորձաքննությունը կատարվում է նաև 25-րդ հոդվածի «գ» կետով:

Փորձագիտական եզրակացության համար անհրաժեշտ է ԱՇՖ քննությունը կատարել ֆիզիկական բեռնվածությունից առաջ և հետո, ինչպես նաև բրոնխոդիլատատորներով և առանց դրանց (ըստ անհրաժեշտության):

«դ» կետով են փորձաքննվում ստացիոնար բուժում չպահանջող սուր հիվանդությունների, քրոնիկ հիվանդությունների սրացումների, ինչպես նաև ժամանակավոր ֆունկցիոնալ մնացորդային երևույթները (հաստատված բժշկական փաստաթղթերով):

Ջորակոչվելուն խոչընդոտ չի կարող լինել շնչառական համակարգի տարած ոչ սպեցիֆիկ սուր հիվանդությունը, եթե կլինիկալաբորատոր առողջացումից հետո անցել է 1 ամսից ավելի: Սուր թոքաբորբի դեպքում զինձառայողների արձակուրդի վերաբերյալ եզրակացությունը կայացվում է ըստ «դ» կետի: Ստացիոնար բուժում չպահանջող և առանց արտաքին շնչառական ֆունկցիայի խանգարման, թոքերի սուր հիվանդությունների ոչ բարդ ընթացքի, քրոնիկական հիվանդությունների սրացման, մնացորդային երևույթների ժամանակ զինձառայողների համար եզրակացություն է կայացվում ծառայողական պարտականություններից ազատելու անհրաժեշտության մասին:

Թոքերի քրոնիկ ոչ սպեցիֆիկ հիվանդությունների հազվադեպ հանդիպող բարդ ընթացքով դեպքերը փորձաքննվում են «ա» կամ «բ» կետով՝ ըստ այլ օրգանների ֆունկցիայի խանգարման կայունության ու արտահայտվածության: Շնչառական համակարգի գործունեության ցուցանիշները ներկայացված են 3-րդ աղյուսակում:

Հոդված 25. Ներառում է բրոնխիալ ասթմայի բոլոր ձևերը:

Ախտորոշումը պետք է հաստատվի ստացիոնար պայմաններում համալիր հետազոտությունից հետո, հաստատված լինի նաև այլ բժշկական փաստաթղթերով (էպիկրիզներ և այլն):

«ա» կետին է վերաբերում կրկնակի ստացիոնար բուժում պահանջող, շնչարգելության ծանր ու հաճախակի նոպաներով ուղեկցվող, II-III աստիճանի թոքային անբավարարությամբ բրոնխիալ ասթման:

«բ» կետին է վերաբերում բրոնխիալ ասթմայի միջին ծանրության ձևը, որը բնորոշվում է ամիսը մեկ և ավելի անգամ կրկնվող ու բրոնխալայնիչ տարբեր միջոցներով հեշտությամբ վերացվող շնչարգելության նոպաներով: Նոպաների միջև ընկած շրջանում կարող է պահպանվել արտաքին շնչառական ֆունկցիայի I աստիճանի խանգարումը:

«գ» կետին են վերաբերում հիվանդության թեթև ձևերը, որոնց ժամանակ շնչարգելության նոպաները տևական չեն, տարեկան լինում են 2-3 անգամից ոչ ավելի, հեշտությամբ վերացվում են բրոնխալայնիչ միջոցներով: Նոպայից դուրս կարող է լինել ԱՇՖ-ի աննշան (0-I աստիճանի) խանգարում:

Առանց բրոնխոլայնիչների (3 և ավելի տարիներ) նոպաների փաստարկված բացակայությամբ անձինք փորձաքննվում են «դ» կետով:

Եթե բրոնխոսպազմային համախտանիշը ոչ բրոնխոթոքային համակարգի հիվանդությունների ախտանշան է կամ որևէ սուր թոքային պաթոլոգիայի դրսևորման ձև, որը չի կրել շարունակական բնույթ (հաստատված՝ բժշկական փաստաթղթերով), ապա զինվորական ծառայության համար պիտանիությունը որոշվում է հիվանդությունների ցանկի համապատասխան հոդվածներով՝ ըստ հիմնական հիվանդության ընթացքի:

Հոդված 26. «ա» կետին են վերաբերում սիրտանոթային համակարգի այն բոլոր հիվանդությունները, որոնք ուղեկցվում են արյան շրջանառության III-IV աստիճանի խանգարումներով: Այս կետին են վերաբերում նաև՝

- 1) սրտապարկի համընդգրկուն խցանումը,
- 2) սրտի կամ աորտայի անևրիզմը,
- 3) սրտի դիթմի կամ հաղորդականության խանգարման առանձին կայուն, դժվար բուժվող ձևերը,
- 4) սրտի կամ սրտապարկի նորագոյացությունները,

5) դիլատացիոն և ռեստրիկտիվ կարդիոմիոպաթիաները, ինչպես նաև հիպերտրոֆիկ կարդիոմիոպաթիան, եթե առկա է ձախ փորոքի արտամոլից տրակտի օբստրուկցիա:

«բ» կետին են վերաբերում սիրտանոթային համակարգի այն բոլոր հիվանդությունները, որոնք ուղեկցվում են արյան շրջանառության II աստիճանի խանգարումներով: Այս կետին են վերաբերում նաև՝

1) սրտի բնածին և ծեղքբերովի արատները՝ անկախ հեմոդինամիկայի խանգարման աստիճանից,

2) սրտի փականային ապարատի վիրահատական միջամտությունների հետևանքները, ինչպես նաև սրտի ռիթմի արհեստական կարգավորիչի (փեյսմեյքեր) իմպլանտացիաները և սրտի հաղորդականության հավելյալ ուղիների կրկնակի աբլյացիաները,

3) առանց սրտի ֆունկցիոնալ խանգարման դեքստրակարդիաները և ներքին օրգանների լրիվ ինվերսիաները (Dextrocardia Situs Inversus Totalis),

4) պսակաձև անոթների հիվանդությունները:

Առանձին դեպքերում պարտադիր զինծառայության մեջ գտնվող սահմանային տարիքի չհասած սպաները, ովքեր սրտի ռիթմի արհեստական կարգավորիչի իմպլանտացիայից (փոխապատվաստումից), սրտի հաղորդականության հավելյալ ուղիների կրկնակի աբլյացիայից, աորտապսակաձև շունտավորումից, պսակաձև անոթների ստենտավորումից, ինչպես նաև սրտի ռիթմի և հաղորդականության անցողիկ խանգարումով սրտամկանի սահմանափակ ինֆարկտից հետո պահպանել են աշխատունակությունը, կարող են ճանաչվել «Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար»:

Սրտի, սրտապարկի վերքերի, խոշոր անոթների շրջանում միջնորմից օտար մարմինների վիրահատական հեռացման դեպքում I սյունակի փորձաքննվողների պիտանիությունը զինվորական ծառայության համար որոշվում է համաձայն «ա», «բ» կամ «գ» կետի՝ ըստ հեմոդինամիկայի և արտաքին շնչառական ֆունկցիայի խանգարման աստիճանի:

«գ» կետին են վերաբերում սիրտանոթային համակարգի այն բոլոր հիվանդությունները, որոնք ուղեկցվում են արյան շրջանառության I աստիճանի խանգարումներով: Այս կետին են վերաբերում նաև՝

1) միտրալ փականի արտանկումները (պրոլապս) II աստիճանի (6մմ և ավելի)՝ II աստիճանի հետհոսքով,

2) աորտալ հետհոսք I աստիճան և ավելի, ինչպես նաև երկու և ավելի փականների համակցված հետհոսքերը, եթե դրանցից մեկը II աստիճանի է,

3) ակտիվ սուր ռևմատիկ տենդը, որի ստացիոնար հետազոտումից ու բուժումից հետո, առնվազն 45 օր պահպանվում են սրտի կամ այլ օրգանների ախտահարման օբյեկտիվ նշանները (սրտի արատ և այլն):

Արյան շրջանառության (հեմոդինամիկայի) խանգարումը պետք է առարկայացվի էխոկարդիոգրաֆիկ (ձախ փորոքի և նախասրտի սիստոլիկ ու դիաստոլիկ չափսերի մեծացում, արտամոլման ֆրակցիայի իջեցում) և չափորոշված, դոզավորված ֆիզիկական ծանրաբեռնվածության փորձի (տրեդմիլ-թեստ, վելոէրգոմետրիա) ցուցանիշներով՝ համադրված հիվանդության կլինիկական տվյալների հետ: Պետք է նկատի ունենալ, որ ծանրաբեռնվածության փորձի արդյունքում առողջ անձանց մոտ հնարավոր է բացահայտվի արյան շրջանառության կեղծ անբավարարություն, որը պայմանավորված է ոչ թե սիրտանոթային համակարգի հիվանդությամբ, այլ անբավարար ֆիզիկական մարզվածությամբ և դրա հետևանքով՝ ֆիզիկական ծանրաբեռնվածության նկատմամբ ցածր դիմացկունությամբ:

«գ» կետին են վերաբերում նաև սրտի ռիթմի և հաղորդականության մշտական, կայուն բնույթի խանգարումները՝ WPW-համախտանիշը, AV I-II աստիճանի պաշարումները (PQ՝ կայուն 0,22վրկ-ից ավելի է), սինուսային հանգույցի թուլության համախտանիշը, SA պաշարումները՝ կլինիկական դրսևորումներով (ֆունկցիոնալ բնույթի և անցողիկ եզակի AV և SA պաշարումները փորձաքննվում են «դ» կետով), փորոքային և վերփորոքային պարոքսիզմալ տախիկարդիայի էպիզոդները, փորոքային և վերփորոքային վազանցների (3 կոմպլեքս և ավելի (հաճախակի էպիզոդները) 5 և ավելի), հաճախակի պոլիտոպ և պոլիմորֆ էքստրասիստոլիաները, հաճախակի ալոռիթմիաները, հաճախակի փորոքային (ըստ հոլտեր-մոնիտորինգի՝ ժամում 50 և ավելի, 24 ժամում՝ 2000 և ավելի) և վերփորոքային (ժամում 80 և ավելի, 24 ժամում՝ 4000 և ավելի) էքստրասիստոլիաները, մշտական ոչ սինուսային ռիթմը, Հիսի խրճի աջ կամ ձախ ոտիկի լրիվ պաշարումները:

Երկճյուղանի – բիֆասցիկուլյար ոչ լրիվ պաշարումները (առկա է Հիսի խրճի աջ ոտիկի և ծախ ոտիկի որևէ ճյուղի զուգակցված ոչ լրիվ պաշարում), եթե չկան հեմոդինամիկ և ռիթմի արտահայտված խանգարումներ փորձաքննվում են «դ» կետով:

Սինուսային (շնչառական) առիթմիա, Հիսի խրճի աջ ոտիկի մասնակի պաշարում ունեցող անձինք ճանաչվում են պիտանի զինվորական ծառայության, եթե ԷՍԳ-ով չկան ռիթմի և հաղորդչականության խանգարման այլ («գ» կետով նախատեսված) դրսևորումներ: Հիսի խրճի ծախ ոտիկի որևէ ճյուղի մասնակի պաշարման ժամանակ անհրաժեշտ է կատարել ԷխոՍԳ և, պաթոլոգիկ փոփոխությունների (ծախ կամ աջ փորոքի հիպերտրոֆիա) ժխտման պարագայում՝ I սյունակով փորձաքննվողները ճանաչվում են «Պիտանի է զինվորական ծառայության համար»:

Սրտի հաղորդականության հավելյալ ուղիների աբլյացիայից հետո առաջին անգամ փորձաքննությունն իրականացվում է «գ» կետով: Դինամիկ հսկողության պայմաններում, երեք տարի անց, եթե բացակայում են հեմոդինամիկայի, ռիթմի և հաղորդչականության խանգարման նշանները, փորձաքննությունն իրականացվում է «դ» կետով:

CLC-համախտանիշի (PQ ինտերվալի կայուն կարճացում մինչև 0.11վրկ) առկայության դեպքում անհրաժեշտ է կատարել հոլտեր-մոնիտորինգ: Եթե PQ ինտերվալի կարճացումը չի գերազանցում 0.11վրկ-ը և ուղեկցվում է PQ սեգմենտի բացակայությամբ, ռիթմի ու հաղորդականության այլ կայուն խանգարումներով, ապա I սյունակով փորձաքննվում են «գ» կետով: Եթե PQ ինտերվալի կարճացումը չի ուղեկցվում ռիթմի կամ հաղորդչականության այլ խանգարումներով («գ» կետով նախատեսված), առկա է PQ սեգմենտը, բացակայում են կլինիկական ախտանիշները, ապա տվյալ վիճակը գնահատվում է որպես էլեկտրոկարդիոգրաֆիկ CLC-ֆենոմեն և I սյունակով փորձաքննվողները ճանաչվում են պիտանի զինվորական ծառայության: Նույն պարագայում CLC-ֆենոմենը խոչընդոտ չէ ՌՌԻՀ-եր ընդունվելու և ուսումը շարունակելու համար:

Եթե առկա է ռիթմավարի միգրացիայի էպիզոդներ, որոնք չեն ուղեկցվում ռիթմի կամ հաղորդականության այլ կայուն («գ» կետով նախատեսված) խանգարումներով, ապա I սյունակով փորձաքննվողները ճանաչվում են «Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար»՝ ըստ «դ» կետի:

Սրտի ռիթմավարի մշտական կամ երկարատև միգրացիա ունեցող անձինք փորձաքննվում են «ե» կետով, և զորակոչիկներին տրամադրվում է տարկետում՝ մինչև մեկ տարի ժամկետով: Եթե տարկետումից հետո հետազոտման արդյունքում չեն բացահայտվում ռիթմի և հաղորդականության այլ կայուն («գ» կետով նախատեսված) խանգարումներ, ապա զորակոչիկները ճանաչվում են «Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար»՝ ըստ «դ» կետի:

Սրտի ռիթմի և հաղորդականության խանգարում ունեցող անձինք պետք է հետազոտվեն պարտադիր 24-ժամյա հոլտեր-մոնիտորինգի կատարումով՝ անձնական գործին կցելով նաև ախտաբանական փոփոխությունները արտացոլող ծավալուն հոլտեր տպվածքը:

«դ» կետին են վերաբերում սիրտանոթային համակարգի այն հիվանդությունները, որոնք ունեն բարեհաջող ելք և չեն ուղեկցվում հեմոդինամիկ խանգարումներով: Առանց միոկարդիոսկլերոզի, սրտային անբավարարության և սրտի ռիթմի խանգարման միոկարդիտները (եթե բուժումից հետո անցել է առնվազն 12 ամիս) խոչընդոտ չեն զինվորական ծառայության անցնելու և ՌՌԻՀ-եր ընդունվելու համար:

«դ» կետին են վերաբերում նաև սրտի փականների մեկուսացված, ոչ մեծ չափսերի (մինչև առաջին աստիճանը ներառյալ) արտանկումները՝ աննշան հետհոսքով (մինչև առաջին աստիճանը ներառյալ): Մինչև առաջին աստիճանի կարճատև, ոչ մշտական, աննշան, առանց հեմոդինամիկ խանգարման աորտալ հետհոսքի պարագայում զորակոչիկները և ժամկետային պարտադիր ծառայության շարքային կազմի զինծառայողները առաջին անգամ փորձաքննվում են «ե» կետով: Տարկետումից (արձակուրդից) հետո բարդությունների («գ» կետով նախատեսված) բացակայության դեպքում նրանք ճանաչվում են «Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար»:

Տրիկուսպիդալ, միտրալ, թոքային զարկերակի համակցված առաջին աստիճանի հետհոսքերը (երեքը միասին) փորձաքննվում են «ե» կետով: Մինչև 3մմ ներառյալ միտրալ փականի պրոլապս ունեցող անձինք ճանաչվում են պիտանի զինվորական ծառայության, 3մմ-ից մինչև 6մմ ներառյալ միտրալ փականի պրոլապս ունեցող անձինք փորձաքննվում են «դ» կետով:

«դ» կետին են վերաբերում նաև ոչ հաճախակի մոնոմորֆ փորոքային (ժամում՝ 30-ից պակաս, 24 ժամում՝ 400-ից պակաս) և վերփորոքային (ժամում՝ 60-ից պակաս, 24 ժամում՝ 800-ից պակաս) էքստրա-սիստոլիաները:

Եթե ըստ հոլտեր-մոնիտորինգի առկա է հաճախակի մոնոմորֆ փորոքային (ժամում՝ 30 և ավելի, 50-ից պակաս, 24 ժամում՝ 400-ից ավելի, 2000-ից պակաս) և վերփորոքային (ժամում՝ 60 և ավելի, 80-ից պակաս, 24 ժամում՝ 800 և ավելի 4000-ից պակաս) էքստրասիստոլիա, ապա զորակոչիկներին տրվում է տարկետում մինչև 12 ամիս՝ ըստ «ե» կետի, որի ընթացքում հետազոտվում է նաև վահանաձև գեղձը, էլեկտրոլիտները:

ԷՍԳ քննությամբ ի հայտ եկած ռեպլյարիզացիայի մշտական խանգարումներ ունեցող զորակոչիկներին տրվում է տարկետում՝ մինչև 12 ամիս, որի ընթացքում կատարվում է պարտադիր հոլտեր-մոնիտորինգ (ցուցումների պարագայում՝ նաև տրեդմիլ-թեստ):

«ե» կետին է վերաբերում նաև ակտիվ հոդաբորբից (սուր ունմատիկ տենդից), թունավարակիչ, վարակիչ սեպտիկ կամ վարակիչ ալերգիկ միոկարդիտից (սրտամկանի բորբոքումներից), սրտի իշեմիկ հիվանդության սուր ձևերից հետո նկատվող վիճակները: Ժամկետային զինձառայողներին հիվանդության պատճառով մեկամսյա արձակուրդ տալու մասին եզրակացություն է կայացվում՝ հաշվի առնելով հիվանդության ծանրության աստիճանը, երբ հոդաբորբի, ոչ ունմատիկ բնույթի միոկարդիտների ստացիոնար բուժման ավարտից հետո առնվազն 45 օրում չեն առաջացել սրտի ախտահարման կայուն և օբյեկտիվ նշաններ:

Չորակոչվելուց առաջ մեկ տարվա ընթացքում ակտիվ ունմատիկ տենդով հիվանդացած զորակոչիկներին տրվում է տարկետում՝ մինչև մեկ տարի ժամկետով, որը լրանալուց հետո զինձառայության համար պիտանիությունը որոշվում է համաձայն 26-րդ հոդվածի «բ», «գ» կամ «դ» կետի՝ ըստ հիվանդության ելքի:

III սյունակով փորձաքննվողների համար հիվանդության պատճառով արձակուրդի անհրաժեշտության մասին եզրակացություն է կայացվում ակտիվ հոդաբորբ, ոչ հոդաբորբային բնույթի միոկարդիտներ, ինչպես նաև սրտամկանի ինֆարկտ տանելուց հետո, երբ վերականգնողական բուժումն ավարտելու և աշխատունակությունը լրիվ վերականգնելու համար պահանջվում են մեկ ամիսը գերազանցող ժամկետ: Սրտի իշեմիկ հիվանդությունը և զարկերակային հիպերտենզիան կարգավորելու, սրտի ռիթմի խանգարումները վերացնելու, աշխատունակությունը լիարժեքորեն վերականգնելու նպատակով՝ էլեկտրահիմպոլիսային բուժման անցկացումից հետո III սյունակով նախատեսված փորձաքննվողների վերաբերյալ եզրակացություն է կայացվում՝ «ձառայողական պարտականություններից մասնակի ազատում կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)»:

III սյունակով փորձաքննվողների սրտամկանի տարածուն ինֆարկտից հետո «ձառայողական պարտականություններից մասնակի ազատում կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)» եզրակացություն չի կայացվում: Նրանց վերաբերյալ եզրակացություն է կայացվում՝ ըստ 26-րդ հոդվածի «ա» կամ «բ» կետի:

Սուր ունմատիկ տենդով, այլ ծագման միոկարդիտով հիվանդացած զորակոչիկներին ստացիոնար հետազոտումից ու բուժումից հետո տրվում է տարկետում՝ մինչև մեկ տարի, որից հետո փորձաքննությունն իրականացվում է «բ», «գ» կամ «դ» կետի՝ ըստ հիվանդության ելքի:

ՇՆՉԱՌԱԿԱՆ ԱՆԲԱՎԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆՆԵՐ

1.	Կլինիկական ցուցանիշներ	Նորմա
ա)	Հևոց	չկա
բ)	Շնչական ակտերի թվաքանակը 1 րոպեում	մինչև 20
գ)	Ցիանոզ	չկա
դ)	Անոթազարկը 1 րոպե	մինչև 80
2.	Գործիքային տվյալներ	
ա)	Արյան հագեցվածությունը թթվածնով (%)	94-ից ավելի
բ)	Թոքերի կենսատարողությունը %՝ համեմատած անհրաժեշտ մեծության հետ	90-85
գ)	Թոքերի առավելագույն օդափոխությունը %՝ համեմատած անհրաժեշտ մեծության հետ	85-75
դ)	Արագացված արտաշնչական ծավալը 1վրկ %՝ համեմատած անհրաժեշտ մեծության հետ	80-ից բարձր
ե)	Տիֆնոյի ինդեքս	70-ից բարձր

Ֆունկցիաների անբավարարության ցուցանիշներ		
I աստիճան (աննշան)	II աստիճան (չափավոր)	III աստիճան (արտահայտված)
Նախկինում անսովոր ծանրաբեռնվածության ժամանակ	Սովորական ծանրաբեռնվածության ժամանակ	Մտավոր հանգստի պայմաններում
մինչև 24	25-28	29 և ավելի
արտահայտված է թույլ չափով	արտահայտված է միջին չափով	տարածուն է, խիստ արտահայտված
85-90	95-100	105 և ավելի
90-80	79-60	59-ից ցածր
84-70	69-50	49-ից ցածր
74-55	54-35	34-ից ցածր
75-65	64-50	49-ից ցածր
69-55	54-40	39-ից ցածր

Հողված 27. «ա» կետին են վերաբերում երրորդ փուլի զարկերակային հիպերտենզիայի դանդաղ զարգացող, ինչպես նաև արագընթաց (չարորակ) ձևերը:

Ախտանշանային հիպերտենզիայով տառապող զինծառայողների փորձաքննության համար անհրաժեշտ է ղեկավարվել սույն Կարգի հոդվածներով՝ հիմք ընդունելով հիմնական հիվանդությունը, իսկ անարդյունք բուժման կամ բարդ ձևերի արմատական բուժման անհնարինության դեպքում՝ նաև սույն կետով:

Զարկերակային հիպերտենզիայի երրորդ փուլը բնութագրվում է զարկերակային ճնշման կայուն, բարձր մակարդակով (նվազագույնը՝ սնդիկի սյան 110մմ և ավելի, առավելագույնը՝ սնդիկի սյան 180մմ և ավելի): Այս ցուցանիշները կարող են նվազել սրտամկանի ինֆարկտ տարած անձանց մոտ: Կլինիկական պատկերում գերակշռում են անոթային ծանր խանգարումները՝ պայմանավորված սրտի, ուղեղի, երիկամների և աչքի հատակի ախտահարումով, որոնք հանգեցնում են օրգանների ու համակարգերի ֆունկցիայի չափավոր խանգարման, սակայն բարեհաջող բուժման դեպքում հնարավոր է լրիվ կամ մասնակի վերականգնել աշխատունակությունը:

«բ» կետին է վերաբերում երկրորդ փուլի զարկերակային հիպերտենզիան, որը բնորոշվում է զարկերակային ճնշման կայուն, բարձր մակարդակով (նվազագույնը՝ սնդիկի սյան 100-109մմ, առավելագույնը՝ սնդիկի սյան 160-179մմ) և առանց ախտածագումնաբանորեն հիմնավորված բուժման չի կարգավորվում: Զարկերակային հիպերտենզիայի երկրորդ փուլին հատուկ է սրտամկանի գերաճը՝ գերբեռնվածության, հիպոքսիայի կամ իշեմիայի նշաններով: Այն հաստատվում է ինչպես կլինիկական, այնպես էլ գործիքային հետազոտությունների ու չափավոր ծանրաբեռնվածության փորձերի միջոցով:

Զարկերակային հիպերտենզիայի երկրորդ փուլին բնորոշ են նաև ուղեղի արյան շրջանառության, դինամիկ խանգարումներն անցողիկ (շարժողական, զգացողական, խոսքի, ուղեղիկային, լսողական և այլ բնույթի) դրսևորումներով: Օրգանների ու համակարգերի ֆունկցիան չափավոր խանգարված է, աշխատունակությունը նվազած, սակայն հաջող բուժման դեպքում կարող է լրիվ կամ մասնակի վերականգնվել:

III սյունակով փորձաքննվողների պիտանիությունը որոշվում է՝ նկատի ունենալով հիվանդության արտահայտվածությունը, տարիքը, ծառայության բնույթը, ծառայողական և բժշկական բնութագրերի տվյալները:

«գ» կետին է վերաբերում ստացիոնար հետազոտման ժամանակ բացահայտված զարկերակային հիպերտենզիայի առաջին փուլը, որը բնորոշվում է որևէ գրգռիչ ազդեցությամբ զարկերակային ճնշման կայուն բարձրացումով (նվազագույնը՝ սնդիկի սյան 90-ից 99մմ, առավելագույնը՝ սնդիկի սյան 140-ից 159մմ): Կլինիկական պատկերում սովորաբար բացակայում են գլխուղեղի, երիկամների օրգանական փոփոխությունները, առկա է աչքերի հատակի զարկերակների չափավոր նեղացում և երակների լայնացում, սրտամկանի գերաճի նշաններ:

I սյունակով փորձաքննվողների զարկերակային հիպերտենզիայի դեպքում կատարվում է տարբերակված ախտորոշում՝ ախտանշանային հիպերտենզիան ժխտելու համար: Ախտանշանային հիպերտենզիայով տառապող անձինք փորձաքննվում են ըստ հիմնական հիվանդության:

«դ» կետին են վերաբերում ստացիոնար հետազոտման ժամանակ ի հայտ եկած զարկերակային ճնշման ժամանակավոր բարձրացումը (դիաստոլիկը՝ սնդիկի սյան մինչև 90մմ, սիստոլիկը՝ սնդիկի սյան կայուն մինչև 140մմ կամ եզակի, ոչ կայուն սիստոլիկ ճնշման տատանումները մինչև 150մմ): Կլինիկական պատկերում բացակայում են սրտի, գլխուղեղի, երիկամների օրգանական փոփոխությունները, ինչպես նաև աչքի հատակի փոփոխությունները:

Սահմանային զարկերակային հիպերտենզիայի ժամանակ զինակոչիկները փորձաքննվում են 28-րդ հոդվածի «ա» կետով, ժամկետային զինծառայողները՝ 27-րդ հոդվածի «դ» կամ «գ» կետով՝ հաշվի առնելով բուժման արդյունքները և բնութագրերը՝ ծառայության վայրից:

Հողված 28. Ներառում է սիրտանոթային դրսևորումների գերակշռումով նեյրոցիրկուլյատոր ապթենիան: Հիպոտենզիվային տիպի նեյրոցիրկուլյատոր ապթենիան պետք է տարբերել առողջ մարդկանց ֆիզիոլոգիական հիպոտոնիայից, որի դեպքում գանգատներ չկան, աշխատունակությունը պահպանվում է ԶԾ սնդիկի սյան 90/50 - 100/60մմ ցուցանիշների դեպքում: Նման անձինք ճանաչվում են պիտանի զինվորական ծառայության համար: Պետք է բացառել ախտանշանային հիպոտոնիան, որը կարող է պայմանավորված լինել ներգատիչ գեղձերի, աղեստամոքսային համակարգի, թոքերի և այլ հիվանդություններով:

Ձորակոչիկների, ժամկետային զինծառայողների ներդրողիկույատոր ասթենիայի ախտորոշումը պետք է հաստատվի ստացիոնար հետազոտման ժամանակ՝ նյարդաբանի, ակնաբույժի, անհրաժեշտության դեպքում՝ այլ մասնագետների խորհրդատվությամբ:

Ներդրողիկույատոր ասթենիայի հիպերտենզիվ ձևի տարբերակիչ ախտորոշման համար անհրաժեշտ է հետազոտել վահանաձև գեղձը, երիկամները և այլ օրգանները:

«ա» կետին են վերաբերում՝

1) հիպոտենզիվ տիպի ներդրողիկույատոր ասթենիան. ՁՃ-ն սնդիկի սյան 90/50մմ ցուցանիշից կայուն ցածր է, առկա են մշտական գանգատներ, հաճախակի ուշագնացություն, սրտի ռիթմը կայուն խանգարված է, աշխատունակությունը նկատելիորեն նվազած, վեգետոանոթային խանգարումները ցայտուն են արտահայտված,

2) հիպերտենզիվ տիպի ներդրողիկույատոր ասթենիա. ՁՃ-ն անկայուն է (սիստոլիկը տատանվում է 140-ից 180մմ սս), առկա են մշտական գանգատներ, աշխատունակությունը նկատելիորեն ցածր է, վեգետոանոթային բնույթի դրսևորումները ցայտուն են և կայուն,

3) սրտային (տախիկարդիտիկ) տիպի ներդրողիկույատոր ասթենիան. սրտի ռիթմը կայուն միտված է հաճախսրտության (120 զարկից ավելի՝ ըստ ԷՍԳ-ի և 180-ից ավելի՝ ըստ Հոլտեր-մոնիտորինգի) և առկա է կայուն կարդիալգիա՝ վեգետոանոթային խանգարումների ֆոնի վրա,

4) սրտային (բրադիկարդիտիկ) տիպի ներդրողիկույատոր ասթենիան. սրտի ռիթմը կայուն միտված է հազվասրտության (50 զարկից պակաս՝ ըստ ԷՍԳ-ի և 36-ից պակաս՝ ըստ Հոլտեր-մոնիտորինգի):

Ոչ արդյունավետ ստացիոնար բուժման դեպքում I սյունակով փորձաքննվողները, համապատասխանաբար՝ ըստ 26-րդ և 27-րդ հոդվածների «գ» կետերի, ճանաչվում են «Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար»:

«բ» կետին են վերաբերում ուղեղի ժամանակավոր սակավարյունությամբ ուղեկցվող (ֆունկցիոնալ ուշագնացություն) վեգետատիվ-անոթային ճգնաժամերը, ինչպես նաև առանց ԿՆՀ-ի օրգանական ախտահարման նշանների՝ արմատական վիրահատությունից հետո առաջացած վիճակները: Վեգետատիվ-անոթային ասթենիան ախտորոշվում է միայն այն դեպքում, երբ նպատակաուղղված հետազոտությամբ նյարդային համակարգի վեգետատիվ խանգարումներով զուգորդվող այլ հիվանդություններ չեն հայտնաբերվում:

1) հիպոտենզիվ տիպի չափավոր ներդրողիկույատոր ասթենիան. ՁՃ-ն սնդիկի սյան 90/50մմ ցուցանիշից ոչ կայուն ցածր է, հազվադեպ ուշագնացություն, սրտի ռիթմը աննշան խանգարված է, վեգետոանոթային խանգարումները արտահայտված են աննշան,

2) հիպերտենզիվ տիպի չափավոր ներդրողիկույատոր ասթենիա. ՁՃ-ն անկայուն է (սիստոլիկը տատանվում է 130-ից 160մմ սս), առկա են վեգետոանոթային բնույթի աննշան, ոչ կայուն դրսևորումներ,

3) սրտային (տախիկարդիտիկ) տիպի չափավոր ներդրողիկույատոր ասթենիան. սրտի ռիթմը միտված է անցողիկ հաճախսրտության (մինչև 120 զարկ՝ ըստ ԷՍԳ-ի և մինչև 180՝ ըստ Հոլտեր-մոնիտորինգի),

4) սրտային (բրադիկարդիտիկ) տիպի չափավոր ներդրողիկույատոր ասթենիան. սրտի ռիթմը միտված անողիկ հազվասրտության (60-50 զարկ՝ ըստ ԷՍԳ-ի և 36-ից ավելի՝ ըստ Հոլտեր-մոնիտորինգի):

«գ» կետին են վերաբերում 60-100 սրտի ռիթմի հաճախականությամբ և ՁՃ տատանումներով ուղեկցվող (սիստոլիկը՝ մինչև 140 և դիաստոլիկը՝ մինչև 90մմ սնդիկի սյան) վիճակներն առանց սրտանոթային համակարգի օրգանական ախտահարման նշանների:

Ձորակոչիկների մոտ սոմատիկ և վարակիչ հիվանդությունների բացակայության դեպքում շարունակվող երկարատև (2 ամիս և ավելի) սուբֆերիլիտետի (37,2-37,6⁰C) դեպքում նրանց տրվում է տարկետում՝ 6 ամիս ժամկետով: Ձորակոչիկը պարտավոր է զինկոմիսարիատ ներկայացնել ամբողջատոր քարտը՝ դինամիկ ջերմաչափման տվյալներով: Ոչ մշտական սուբֆերիլիտետով ուղեկցվող ներդրողիկույատոր ասթենիայով անձինք փորձաքննվում են ըստ 28-րդ հոդվածի «բ» կետի:

Անհրաժեշտության դեպքում ներդրողիկույատոր ասթենիայով զինծառայողների լիարժեք բուժման և վերականգնման նպատակով կարող է հատկացվել ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատում կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)՝ կիրառելով 26-րդ հոդվածի «ե» կետը:

Հողված 29. Ներառում է պարբերական հիվանդության բոլոր ձևերը (որովայնային, կրծքային, խառը) և դրանց բարդությունները: Այդ ձևերը կարող են ուղեկցվել հոդային համախտանիշով՝ խոշոր հոդերի ցավերով: I սյունակով փորձաքննվողները կցագրվելիս ուղարկվում են բուժհաստատություններ՝ հետազոտման և դինամիկ հսկողության համար, հաշվի առնելով ստորև թվարկվող կետերը՝

1. Գանգատները և անամնեստիկ տվյալները (որովայնի, կրծքավանդակի շրջանում պարբերաբար առաջացող՝ 24-48 ժամ տևողությամբ, դողերոցքով, ջերմության բարձրացմամբ ուղեկցվող նոպայաձև ցավերը, պարբերաբար կրկնվող հոդաբորբերը), բուժանխարզելիչ հիմնարկների, ամբուլատոր հիմնարկների փաստաթղթերը (զորակոչվելուց առաջ առնվազն մինչև 2 տարվա վաղեմության),

2. Ժառանգական գործոնը (ներկայացվում են մերձավոր հարազատների հիվանդությունը հաստատող բժշկական փաստաթղթեր),

3. ստացիոնար հետազոտման տվյալներ,

1) ստացիոնար պայմաններում նոպայի արձանագրում,

2) առնվազն 3 անգամ լաբորատոր և գործիքային հետազոտությունների արդյունքներ,

3) արյան գենետիկ հետազոտություն MEFV գենի մուտացիաների վերաբերյալ:

Ախտորոշման հաստատման համար առավել կարևոր են բուժհիմնարկների կողմից նոպայի հաստատված արձանագրությունը:

Հիվանդությունը հաստատող լրացուցիչ վկայություն է որովայնի պատի հետվիրահատական սպինների (ապենդեկտոմիայի, խղեցիստեկտոմիայի, կպումային հիվանդության և այլ պատճառներով) առկայությունը:

«ա» կետին են վերաբերում պարբերական հիվանդության հաճախակի նոպաները՝ ներքին օրգանների արտահայտված օրգանական փոփոխություններով (երիկամների ամիլոիդոզ, լյարդի, փայծաղի դիստրոֆիկ փոփոխություններ և այլն):

«բ» կետին են վերաբերում պարբերական հիվանդության հազվադեպ նոպաները՝ առանց ներքին օրգանների ֆունկցիաների խանգարման:

Առանց արձանագրված կլինիկական դրսևորումների՝ ընդամենը մեկ հետեռոզիգոտ վիճակում գտնվող գենետիկ մուտացիաներ ունեցող անձինք, ինչպես նաև վերջին երեք և ավելի տարիների ընթացքում նոպաների բացակայությամբ կամ ներքին օրգանների ախտահարման բացակայությամբ, ընդամենը մեկ հետերոզիգոտ մուտացիայով փորձաքննվողները «գ» կետով ճանաչվում են պիտանի զինվորական ծառայության համար:

Ըստ III սյունակի փորձաքննվողները, ովքեր ներքին օրգանների ֆունկցիայի խանգարում չունեն, ճանաչվում են «Պիտանի է զինվորական ծառայության համար»: Ներքին օրգանների ախտահարման և ֆունկցիայի զգալի կամ չափավոր խանգարման դեպքում նրանք փորձաքննվում են ըստ «ա» կամ «բ» կետի:

Հողված 30. Ներառում է կերակրափողի, ստամոքսի, աղիների, որովայնամզի, լյարդի, լեղապարկի, լեղուղիների, ենթաստամոքսային գեղձի, փայծաղի հիվանդությունները և զարգացման անոմալիաները:

«ա» կետին են վերաբերում ստամոքսի և տասներկուամտնյա աղու խոցային հիվանդությունը՝ բարդացած պենետրացիայով կամ ստամոքսաելքի նեղացմանը հանգեցնող (վիրահատության վերաբերյալ ցուցումների բացակայության կամ դրանից հրաժարվելու դեպքում), ստամոքսի մասնահատման, աղեստամոքսային անաստամոզի հետևանքները՝ մարսողության ֆունկցիայի խիստ արտահայտված խանգարումով և սնուցման անկումով, լյարդի ցիռոզը, քրոնիկական, ակտիվ հեպատիտների և քրոնիկական պանկրեատիտների ծանր ձևերը՝ ֆունկցիաների խիստ արտահայտված խանգարումով, քրոնիկական, ոչ սպեցիֆիկ խոցային կոլիտների և էնտերիտների ծանր ձևերը՝ մարսողության խիստ արտահայտված խանգարումով և սնուցման անկումով:

«բ» կետին են վերաբերում մարսողության չափավոր խանգարումով, սնուցման անկումով և հաճախակի, տևական սրացումներով (տարին երկու և ավելի անգամ) ուղեկցվող աղեստամոքսային համակարգի քրոնիկական հիվանդությունները՝ հեպատիտները, պանկրեատիտները, քարային և ոչ քարային խղեցիստիտները, տարածուն էրոզիվ գաստրոդուոդենիտները՝ արտազատման, թթվազոյացման ֆունկցիաների զգալի խանգարմամբ, սնուցման անկումով և հաճախակի սրացումներով (տարին երկու և ավելի անգամ), որոնք պահանջում են կրկնակի և տևական հոսպիտալացում, քրոնիկական կրկնվող ոչ սպեցիֆիկ խոցային

կոլիտները և էնտերիտները, խոցային էզոֆագիտները, քարային խոլեցիստիտները, եթե քարի չափը 0.6սմ-ից ավելի է, կամ եթե առկա են 0,4սմ-ից ավելի չափի 2 և ավելի քար, անգամ ֆունկցիայի աննշան խանգարմամբ:

Խոցային հիվանդության ախտորոշումը պետք է հաստատվի ստացիոնար պայմաններում, գործիքային հետազոտություններով: Գաստրոդուոդենալ ախտահարման ռենտգենաբանական հետազոտությունը կատարվում է հիվանդի ուղղահայաց և հորիզոնական դիրքով՝ բնական կոնտրաստով պիլորոդուոդենալ գոտու լիարժեք լցումով բազմառանցքային նշանոցային լուսանկարներ ստանալու համար (ռենտգեն ժապավենները ներկայացվում են փորձաքննական մարմնին):

Այս կետով են փորձաքննվում բուժմանը դժվար ենթարկվող ստամոքսի քրոնիկ խոցերը:

«բ» կետին են վերաբերում նաև տասներկուամտնյա աղու կոճղեզի արտահայտված ձևախախտումները և հեպատոսպլենոմեգալիաները, երբ լյարդը մեծացած է 2սմ-ից ավելի և փայծաղը սահմանվածից մեծ է 1սմ և ավելի:

Եթե լյարդի չափերը նորմալ են, ապա փորձաքննությունը կատարվում է ըստ ֆունկցիաների խանգարման աստիճանի:

Անկախ ախտաճնային հիվանդությունների առկայությունից՝ կայուն 2սմ-ից ավելի հեպատոմեգալիայով անձինք փորձաքննվում են «դ» կամ «բ» կետով՝ ըստ ֆունկցիայի խանգարման աստիճանի:

Սպլենոմեգալիայի և հեպատոմեգալիայի ժամանակ անհրաժեշտ է փորձաքննվողին հետազոտել ինֆեկցիոն, արյան համակարգի, տուբերկուլյոզային, օնկոլոգիական, պարբերական հիվանդության, սիֆիլիսի և համակարգային հիվանդությունները ժխտելու նպատակով: Վերոհիշյալ խմբի հիվանդությունների հաստատման ժամանակ փորձաքննությունն իրականացվում է ըստ հիվանդությունների ցանկի համապատասխան հոդվածի:

Առանց կլինիկական նշանակության փայծաղի չափերի մեծացման ժամանակ որոշումը կայացվում է՝ նկատի ունենալով փայծաղի սահմանված անհատական նորման հետևյալ բանաձևով՝ փայծաղը = առողջ ձախ երիկամ + ձախ երիկամի 1/3 (սակայն ոչ ավելի, քան 16սմ):

Ախտաճնային հիվանդությունների բացակայության պայմաններում, սպլենոմեգալիայի առկայության դեպքում (սահմանվածից՝ ավելի, քան 1սմ), զորակոչիկին տրվում է տարկետում մինչև մեկ տարի՝ «դ» կետով:

Չափավոր սպլենոմեգալիա (կայուն 16սմ և ավելի) ունեցող անձինք փորձաքննվում են «բ» կետով:

Բարորակ հիպերբիլիռուբինեմիայով անձինք, եթե նրանց արյան մեջ անուղղակի բիլիռուբինը մինչև 30 մկմոլ/լ է՝ փորձաքննվում են «գ» կետով:

«գ» կետին են վերաբերում որովայնի խոռոչի օրգանների սուր հիվանդությունների հետևանքները, լեղապարկի «համր» եզակի քարի առկայությունը, առանց լեղապարկի բորբոքման նշանների, ինչպես նաև դոլիխոսիգմայի առկայությունը, երբ աղիների դատարկումը տևում է մինչև 96 ժամ: Այս կետով են փորձաքննվում նաև տասներկուամտնյա աղու խոցային հիվանդությունը, այն դեպքում, երբ բուժման կուրսի ավարտից անցել է մեկ ամիս և ավելի և առկա է կլինիկալաբորատոր ռեմիսիա:

III, IV սյունակներով փորձաքննվողներին խոցային հիվանդության պատճառով ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատում կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական) տալու անհրաժեշտության մասին եզրակացություն է կայացվում այն դեպքերում, երբ աշխատունակության վերականգնման համար պահանջվում է առնվազն մեկ ամիս:

«դ» կետին է վերաբերում ստամոքս-աղիքային համակարգի խոցերի առաջացումով սուր հիվանդությունները, որոնց բուժման կուրսի ավարտից չի անցել մեկ ամիսը: Այս կետով է փորձաքննվում նաև բարորակ բիլիռուբինեմիայի այն դեպքերը, երբ արյան մեջ անուղղակի բիլիռուբինը կայուն 40 մկմոլ/լ-ից ավելի է:

Տասներկուամտնյա աղու ոչ բարդ ախտանշաններով խոցերի դեպքում զինվորական ծառայության համար պիտանիությունը որոշվում է՝ ըստ հիմնական հիվանդության ծանրության ու ընթացքի: Բարդ խոցերի դեպքում՝ ըստ I սյունակի փորձաքննվողները զինծառայության համար ճանաչվում են «Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար», իսկ ըստ III սյունակի փորձաքննվողների պիտանիությունը որոշվում է անհատապես:

I սյունակով փորձաքննվողների համար կիրառվում է «ե» կետը, եթե արյան մեջ անուղղակի բիլիռուբինը կայուն 30-ից մինչև 40 մկմոլ/լ է: Նույն կետով են փորձաքննվում նաև մոտոր-էվակուատոր ֆունկցիայի 96-ից

մինչև 120 ժամ դանդաղման դեպքերը, եթե այն չի ուղեկցում ինտոքսիկացիայի երևույթներով: Տվյալ դեպքում փորձաքննվողները ճանաչվում են «Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար» (ծառայություն հեշտացված օրվա կարգացուցակով):

Հոդված 31. Երիկամների հիվանդություններ ունեցող անձանց փորձաքննությունը կատարվում է միայն ստացիոնար հետազոտումից ու բուժումից հետո:

«ա» կետին են վերաբերում երիկամների այն հիվանդությունները, որոնք բարդացած են երկրորդ և երրորդ աստիճանի երիկամային քրոնիկական անբավարարությամբ:

Առաջին աստիճանի երիկամային քրոնիկական անբավարարությամբ (կամ առանց դրա) երիկամների քրոնիկական հիվանդությունների դեպքում փորձաքննությունը կատարվում է ըստ «բ» կետի:

Երիկամային քրոնիկական անբավարարության առաջին փուլը բնորոշվում է ազոտային փոխանակության նորմալ ցուցանիշներով կամ արյան մեջ մնացորդային ազոտի անցողիկ բարձրացումով մինչև 0,62գ/լ, արյան պլազմայում կրեատենինի՝ մինչև 176,8մկմոլ/լ բարձրացումով, կծիկային զտման անհրաժեշտ ծավալի 50% (և բարձր) չափով, մեզի՝ 1018-ից ոչ ավելի հարաբերական խտության տատանումով:

Երիկամային քրոնիկական անբավարարության երկրորդ (ազոտեմիական) փուլը բնորոշվում է ազոտեմիայով՝ 0,6-0,9գ/լ, կրեատենինեմիայով՝ 176,9-884 մկմոլ/լ և կծիկային զտման անհրաժեշտ ծավալի՝ 49-20 տոկոսի չափով, մեզի՝ 1011-1017 հարաբերական խտության տատանումներով:

Երիկամային քրոնիկական անբավարարության երրորդ փուլը բնորոշվում է 1,0գ/լ-ը գերազանցող ազոտեմիայով, 884մկմոլ/լ-ը գերազանցող կրեատենինեմիայով, 20-10 տոկոսից ցածր կծիկային զտման մակարդակով և կայուն իզոստենուրիայով (մեզի հարաբերական խտության տատանումները՝ 1005-1010):

Սպաների, ենթասպաների և պայմանագրային շարքայինների համար սուր պիելոնեֆրիտի, թունավոր կամ օջախային նեֆրիտի բարենպաստ ընթացքի դեպքում եզրակացություն է կայացվում՝ ծառայողական պարտականություններից ազատելու և պարտադիր բժշկական հսկողություն ապահովելու անհրաժեշտության մասին: Սուր գլոմերուլոնեֆրիտով հիվանդացած զինծառայողները, մեզի մեջ կայուն ախտաբանական փոփոխությունների առկայության դեպքում, որոնք պահպանվում են երիկամների սուր հիվանդությունից հետո 2 և ավելի ամիսների ընթացքում, անկախ երիկամների ֆունկցիայի խանգարման աստիճանից, ըստ «բ» կետի ճանաչվում են «Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար»: Զորակոչիկները նույն կետով ճանաչվում են ժամանակավորապես ոչ պիտանի: Երիկամների սուր հիվանդություններով հիվանդացած ժամկետային պարտադիր ծառայության շարքային կազմի զինծառայողները փորձաքննվում են «բ» կետով նաև այն դեպքում, եթե նրանց մոտ միզային փոփոխությունները պահպանվում են երեք և ավելի ամիսներ:

Սուր երիկամային անբավարարությամբ կամ առանց դրա ընթացող սուր նեֆրիտի ծանր ձևեր տարած՝ անկախ միզային համախտանիշի պահպանման աստիճանից, I սյունակով փորձաքննվող ժամկետային զինծառայողները «բ» կետով ճանաչվում են «Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար»:

Նախկինում սուր գլոմերուլոնեֆրիտ կամ սուր երիկամային անբավարարություն տարած զինակոչիկները «դ» կետի կիրառումով կարող են ճանաչվել «Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար» հիվանդության ապաքինումից որոշակի ժամանակ անց, եթե չկան կլինիկալաբորատոր շեղումներ.

- 1) սուր նեֆրիտի թեթև և միջին ծանրության ձևեր տարածները՝ ապաքինվելուց 3 տարի անց,
- 2) սուր նեֆրիտի ծանր (բարդություններով) ձևեր տարածները՝ ապաքինվելուց 5 տարի անց,
- 3) սուր երիկամային անբավարարություն տարածները՝ ապաքինվելուց 5 տարի անց:

Սուր երիկամային անբավարարություն տարած այն I սյունակով փորձաքննվողները, ում բուժման համար կիրառվել է հեմոդիալիզի առնվազն մեկ սեսիս, անկախ ապաքինման վաղեմությունից և աստճանից, փորձաքննվում են «բ» կետով:

Սուր ոչ օբստրուկտիվ պիելոնեֆրիտ տարած զինակոչիկները, ում մոտ վերջին 3 ամսվա ընթացքում չեն գրանցվել միզային փոփոխություններ, «դ» կետի կիրառմամբ ճանաչվում են «Պիտանի է զինվորական ծառայության համար»: Պիելոնեֆրիտի հաճախակի (տարին 3 և ավելի անգամ) սրացումներով, ոչ կայուն ռեմիսիայով, I և II սյունակներով փորձաքննվողները, ճանաչվում են «Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար»՝ «բ» կետով: Սրացումները պետք է ուղեկցվեն ջերմության բարցրացմամբ, կայուն միզային համախտանիշով, սոնոգրաֆիկ բնորոշ փոփոխություններով:

Ժամկետային պարտադիր ծառայության շարքային կազմի զինծառայողները, ում մոտ սուր պիելոնեֆրիտով հիվանդանալուց 3 և ավելի ամիսներ հետո պահպանվում են պիելոնեֆրիտին բնորոշ կլինիկալաբորատոր և գործիքային փոփոխությունները, «բ» կետով ճանաչվում են «Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար»: Սուր պիելոնեֆրիտի բարենպաստ ընթացքի դեպքում փորձաքննությունն իրականացվում է «դ» կետով:

Առանց կլինիկական դրսևորումների մեզում ախտաբանական շեղումների առկայության դեպքում պետք է ժխտել երիկամների թաքնված հիվանդությունները՝ լատենտ պիելոնեֆրիտը կամ գլոմերուլոնեֆրիտը, երիկամների կամ միզուղիների տուբերկուլյոզը, ինչպես նաև օրգանական և ֆիզիոլոգիական պատճառները: Վերջին 2 ամսում կատարված քննություններով միզային համախտանիշի բացակայության դեպքում փորձաքննությունն իրականացվում է «դ» կետով:

Երիկամաքարային հիվանդության, երիկամների և միզուղիների տուբերկուլյոզի, այլ հիվանդությունների ժամանակ, ինչպես նաև վնասվածքների ու վիրահատության հետևանքով առաջացած երիկամների ախտահարումների համախտանիշների դեպքում փորձաքննությունն իրականացվում է սույն Կարգի համապատասխան հոդվածներով:

Հոդված 32. Ներառում է շարակցական հյուսվածքի համակարգային, հոդերի, մկանների և ջլերի վարակաբորբոքային և դիստրոֆիկ ծագման հիվանդությունները, այդ թվում՝ ռևմատոիդ հոդաբորբը, ներառյալ՝ դրա հոդային և ներհոդային ձևերը, անկիլոզացնող սպոնդիլոարթրիտը (Բեխտերևի հիվանդությունը):

«ա» կետին են վերաբերում հոդերի ֆունկցիան նկատելիորեն սահմանափակող, կայուն և անշրջելի փոփոխությունները՝ աշխատունակության կորստով ծանր և միջին ծանրության ձևերը, ինչպես նաև շարակցական հյուսվածքի զարգացող համակարգային հիվանդությունները (կարմիր գայլախտ, դերմատոմիոզիտ, համակարգային սկլերոդերմիա, համակարգային վասկուլիտ):

«բ» կետին են վերաբերում ռևմատոիդ հոդաբորբի թեթև ձևերը, Բեխտերևի և Մարֆանի համախտանիշները, հոդերի քրոնիկական համակարգային դրսևորումներով հիվանդությունների դանդաղ զարգացող ձևերը, հոդերի չափավոր արտահայտված էքսուդատիվ-պրոլիֆերատիվ փոփոխություններով և ֆունկցիոնալ անբավարարությամբ՝ առանց այլ օրգանների ու համակարգերի ախտահարման և տարվա մեջ մեկ անգամից ոչ ավելի սրացումներով, սակայն մասնակի աշխատունակության պահպանմամբ: Այս հոդվածին են վերաբերում խոշոր հոդերի քրոնիկական, հաճախակի (տարվա մեջ երկու և ավելի անգամ) սրացումներով ոչ սպեցիֆիկ սինովիտներն ու համակարգային հիվանդությունները՝ անկախ ֆունկցիայի խանգարման աստիճանից:

«գ» կետին են վերաբերում հոդերի սուր վարակիչ, վարակաալերգիկ հիվանդությունների հետևանքները՝ հոդերի ֆունկցիայի աննշան խանգարումով և առանց աշխատունակության կորստի խոշոր հոդերի քրոնիկական, հազվադեպ (տարվա մեջ մեկ անգամ) սրացումներով ոչ սպեցիֆիկ սինովիտները բուժումից հետո: Միակողմանի սակրոիլիտիտը առանց կլինիկալաբորատոր ակտիվության խոչընդոտ չէ զինվորական ծառայության համար:

Ֆունկցիայի աննշան խանգարում է դիտվում հոդերի ախտահարման օբյեկտիվ նշանների բացակայության դեպքում ֆիզիկական ծանրաբեռնվածության ժամանակ չափավոր, արագ անցնող ցավի առկայությունը:

Հոդերի սուր բորբոքային հիվանդություններ ունեցող զորակոչիկներին «դ» կետով տրամադրվում է տարկետում:

Ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման կամ արձակուրդի հիվանդության պատճառով (վերականգնողական) անհրաժեշտության մասին եզրակացություն է կայացվում այն դեպքերում, երբ ստացիոնար բուժման ավարտից հետո պահպանվում է հոդերի ֆունկցիոնալ անբավարարությունը և դրա վերականգնման համար պահանջվում է առնվազն մեկ ամիս:

Հոդերի ախտահարումներն այլ հիվանդությունների ժամանակ, ինչպես նաև դեղորայքային, շիճուկային կամ սննդային անտանելիության հետևանքով, գնահատվում են հիվանդի բուժումից հետո՝ ըստ ֆունկցիայի խանգարման աստիճանի: Այլ օրգանների ու համակարգերի զուգակցված ախտահարման դեպքում կիրառվում են սույն Կարգի համապատասխան հոդվածները:

ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 33. «ա» կետին են վերաբերում պարանոցի, իրանի և վերջույթների շրջանում ուռուցքանման, մեծ, գերաճած կելոիդային սպիները, որոնք սերտորեն միացած են հյուսվածքներին, խոցոտված կամ հեշտ վերքոտվող են ու առաջացնում են անշարժություն կամ զգալի սահմանափակում են շարժումները՝ վիրահատական բուժման անբավարար արդյունքների կամ դրանից հրաժարվելու դեպքում:

«բ» կետին են վերաբերում հազվադեպ խոցոտվող կամ չխոցոտվող, ուռուցքանման, գերաճած և ապաճած սպիները՝ վիրահատական բուժման ոչ բավարար արդյունքների կամ դրանից հրաժարվելու դեպքում:

«գ» կետին են վերաբերում այն առաձգական սպիները, որոնք երկար քայլելիս և ֆիզիկական այլ ծանրաբեռնվածությունների ժամանակ չեն խոցոտվում:

Անհաջող վիրահատությունից հետո կաուզալգիայի կամ դեմքն այլանդակող սպինների առկայության դեպքում եզրակացություն է կայացվում՝ ըստ 15-րդ հոդվածի «բ» կամ 70-րդ հոդվածի «ա» կետի:

Վերջույթների հոդերի շարժումների ծավալը որոշվում է՝ ըստ սույն Կարգի 4-րդ աղյուսակի:

ԱՂՅՈՒՍԱԿ 4

ՀՈԴԵՐՈՒՄ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԱՂՅՈՒՍԱԿ

Հոդի անվանումը	Շարժումների ձևը	Նորմայի սահմանները	Շարժումների սահմանափակման աստիճանը		
			աննշան	չափավոր	զգալի
Ուսային ուսագոտու հետ	ծալում	180	115	100	80
	տարածում	40	30	20	15
	զատում	180	115	100	80
Արմնկային	ծալում	40	80	90	100
	տարածում	180	150	140	120
	վարհակում	180	135	90	60
Դաստակային	ծալում	75	35	20-25	15
	տարածում	60	30	20-25	15
	ճանճային զատում	20	10	5	2-3
	ծղիկային զատում	40	25	15	10
Կոնքազդրային	ծալում	75	100	110	120
	տարածում	180	170	160	150
	արտուղղում	50	25	20	15
Ծնկային	ծալում	40	60	90	110
	տարածում	180	175	170	160
Սրունք-թաթային	ներբանային ծալում	130	120	110	100
	թիկնային ծալում	70	80	85	90

Վիրաբուժական հիվանդությունների կամ վնասվածքների ոչ բարդ վիրահատություններից հետո չապաքինված սպիներ ունեցող զորակոչիկներին բուժհիմնարկից դուրս գրելուց հետո, «դ» կետի համաձայն տրվում է տարկետում՝ մինչև 6 ամիս, իսկ զինծառայողներին՝ ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատում կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական): Սույն կետում նշված հիվանդությունների (վերքերի կամ վնասվածքների) վիրահատությունից հետո բարդացումների դեպքում, երբ աշխատունակության լիակատար վերականգնման համար անհրաժեշտ է երկու ամսից ավելի, փորձաքննությունը կատարվում է ըստ 33-րդ հոդվածի «դ» կետի:

Հոդված 34. Ներառում է կրծքավանդակի, որովայնի խոռոչի, փոքր կոնքի և արտաորովայնային շրջանի օրգանների վիրաբուժական հիվանդությունների, վիրավորման, վնասվածքների կամ վիրահատությունների հետևանքները:

«ա» կետին են վերաբերում՝

1) թոքերի, թոքամզի (պլևրայի), շնչափողի, բրոնխների և միջնորմի վիրավորումները, վնասվածքները կամ վիրահատությունների հետևանքները՝ արտաքին շնչառական ֆունկցիայի զգալի խանգարումով,

2) կերակրափողի, ստամոքսի, լյարդի, ենթաստամոքսային գեղձի, բարակ (առնվազն 1,5մ) կամ հաստ (առնվազն 30սմ) աղիների մասնահատումները, բնային կամ սելեկտիվ վագոտոմիան սնուցման խիստ արտահայտված անկումով կամ մարսողության խանգարումով (չբուժվող դեմպինգ համախտանիշ, տևական լուծ և այլն), աղեստամոքսային բերանակցումը (անաստոմոզը),

3) աղեստամոքսային համակարգի զանգվածային կրկնակի արյունահոսությունները (2-3լ արյան կորստով),

4) կերակրափողի պարբերական բուժավորում պահանջող սպիական նեղացումները,

5) ստոծանու ճողվածքները հաճախակի (տարեկան երկու և ավելի անգամ) ճմլումներով, վիրահատական անբավարար արդյունքների կամ դրանից հրաժարվելու դեպքում,

6) թոքի արմատի, սրտի կամ մեծ անոթների մոտակայքում գտնվող խոշոր (1սմ և ավելի տրամագծով), ինչպես նաև երկու և ավելի մանր օտար մարմինների առկայությունը՝ անկախ բարդության աստիճանից կամ ֆունկցիոնալ խանգարումներից:

III սյունակով փորձաքննվողների պիտանիությունը որոշվում է ըստ «բ» կետի:

«բ» կետին են վերաբերում կրծքավանդակի օրգանների հիվանդությունների, վնասվածքների, վերքերի, վիրահատական միջամտությունների հետևանքները կամ դրանց բարդությունները՝ արտաքին շնչառական ֆունկցիայի չափավոր խանգարումով, ստամոքսի կամ տասներկուամտնյա աղու խոցային հիվանդությունը՝ բարդացած թափածակմամբ կամ արյունահոսությամբ, կերակրափողի, ստամոքսի, լյարդի, ենթաստամոքսային գեղձի, բարակ (առնվազն 1մ) կամ հաստ (առնվազն 20սմ) աղիների մասնահատումից, կրկնակի լսպարատոմիաները և ընդհանուր կամ սելեկտիվ վագոտոմիայից հետո առաջացած վիճակները, ստոծանիական և պարաէզոֆագիալ ճողվածքները, որովայնի խոռոչի կպումների երևույթները՝ աղիների անանցանելիությամբ, փայծաղի և լեղապարկի հեռացումը, թոքի ցանկացած հատվածի հեռացումը՝ անկախ ֆունկցիայի խանգարման առկայությունից, լյարդի և փայծաղի ոչ պարազիտար կիստաները, հեմանգիոմաները՝ 3,0սմ և ավելի:

Կպումային հիվանդությունը պետք է հաստատվի ռենտգենաբանական հետազոտության և վիրահատական բուժման տվյալներով:

Որովայնի, կրծքավանդակի, արտաորովայնամզային տարածության հրազենային թափանցող վիրավորումների դեպքում, որոնք ընթանում են ներքին օրգանների վնասումով՝ անկախ ֆունկցիայի խանգարման աստիճանից, ինչպես նաև պարազիտար կիստաները (էխինոկոկ, ալվետոկոկ) և դրանց հետվիրահատական վիճակները փորձաքննվում են «բ» կետով: Պարազիտար կիստաների հետազոտության ժամանակ կատարվում է լատեքս ազլյուտինացիա, անհրաժեշտության դեպքում՝ ՀՏ, իմունոֆերմենտային հետազոտություններ:

Աղեստամոքսային տրակտի արյունահոսություն տարած զինակոչիկները փորձաքննվում են 34-րդ հոդվածի «գ» կետով, եթե վաղեմությունը 3 տարի և ավելի է, բացակայում են տվյալներ ռեցիդիվների և ստացված բուժման վերաբերյալ:

«գ» կետին են վերաբերում կրծքավանդակի և որովայնի խոռոչի օրգանների վիրաբուժական հիվանդությունների, վիրահատությունների, վնասվածքների հետևանքները՝ արտաքին շնչառական կամ մարսողության ֆունկցիայի աննշան խանգարումով: Լյարդի ոչ պարազիտար կիստաները ունեցող զորակոչիկներին անհրաժեշտության դեպքում առաջարկվում է վիրահատություն, այնուհետև փորձաքննվում են՝ ըստ ֆունկցիայի խանգարման և չափերի փոփոխության: Լեղապարկի խոլեստերոզ ախտորոշումով I սյունակով փորձաքննվողը «Պիտանի է զինվորական ծառայության համար»:

«դ» կետին են վերաբերում կրծքավանդակի կամ որովայնի խոռոչի օրգանների, փոքր կոնքի և արտաորովայնային շրջանի վիրաբուժական հիվանդություններից, վիրահատություններից, վնասվածքներից հետո առաջացած վիճակները՝ ֆունկցիայի ժամանակավոր խանգարումով, երբ աշխատունակության վերականգնման համար պահանջվում է 1-2 ամիս (աղեստամոքսային տրակտի մոտոր-էվակուատոր ֆունկցիա-նորմա մինչև 30, աննշան խանգարում՝ 31-ից մինչև 96, չափավոր խանգարում՝ 96-ից մինչև 120, զգալի խանգարում՝ 120 և ավելի): Զորակոչիկներին տրվում է տարկետում՝ մինչև 1 տարի:

Հոդված 35. «ա» կետին են վերաբերում գանգի կամարի թափանցող վերքերից կամ վնասվածքներից հետո առաջացած տարբեր մեծության արատները՝ ուղեղանյութի մեջ օտար մարմնի առկայությամբ: Գանգոսկրի (եթե այն փոխարինված չէ պլաստիկ նյութով)՝ ավելի, քան 8սմ² կամ (եթե այն փոխարինված է պլաստիկ

նյութով) ավելի, քան 20սմ² մակերեսով արատի և ուղեղանյութի մեջ օտար մարմնի առկայության դեպքում (առանց կլինիկական դրսևորումների)՝ III սյունակի փորձաքննվողների պիտանիությունը որոշվում է ըստ «բ» կետի:

«բ» կետին, բացի թափանցող վերքերից ու վնասվածքներից հետո գանգի կամարում առաջացած արատները և գանգոսկրի արատները, վերաբերում են նաև զարգացման արատներն ու անկանոնությունները (կռանիոստենոզ, պլատիբազիա, բազիլյար իքսպրեսիա, մակրո- կամ միկրոցեֆալիա և այլն)՝ արտահայտված կլինիկական դրսևորումներով (մշտական գլխացավ, ներգանգային ճնշման բարձրացում, տվյալ հիվանդության պատճառով կրկնակի հոսպիտալացում և այլն), առանց կենտրոնական նյարդային համակարգի օրգանական ախտահարման նշանների:

«բ» կետին են վերաբերում նաև գանգի կամարի ոսկրերի զարգացման արատներն ու անկանոնությունները՝ չափավոր կլինիկական դրսևորումներով (կենտրոնական նյարդային համակարգի օրգանական ախտահարման նշանների բացակայության և բուժման բավարար արդյունքների դեպքում):

Գանգի ծանր վնասվածքներից և վիրահատություններից հետո գանգոսկրի արատ ունեցող հիվանդների վերաբերյալ եզրակացություն է կայացվում բուժման ավարտից հետո՝ կախված անկանոնության չափերից ու դրա փոխարինման համար պլաստիկ վիրահատության արդյունքներից: Գանգի թափանցող և չթափանցող վնասվածքներից հետո կենտրոնական նյարդային համակարգի ախտահարման երևույթների ժամանակ եզրակացություն է կայացվում՝ համաձայն 13-րդ հոդվածի:

Հոդված 36. Սկոլիոզի համար կիրառվում է հետևյալ դասակարգումը՝

- 1) 1-ին աստիճան՝ ողնաշարի ծովածության անկյունը կազմում է 10-23 աստիճան,
- 2) 2-րդ աստիճան՝ ողնաշարի ծովածության անկյունը կազմում է 24-40 աստիճան,
- 3) 3-րդ աստիճան՝ ողնաշարի ծովածության անկյունը կազմում է 41-60 աստիճան,
- 4) 4-րդ աստիճան՝ ողնաշարի ծովածության անկյունը կազմում է 61 և ավելի աստիճան:

Կիֆոզի համար կիրառվում է հետևյալ դասակարգումը՝

- 1) 1-ին աստիճան՝ ողնաշարի կիֆոզի ծովածության անկյունը կազմում է 36-45 աստիճան,
- 2) 2-րդ աստիճան՝ ողնաշարի կիֆոզի ծովածության անկյունը կազմում է 46-60 աստիճան,
- 3) 3-րդ աստիճան՝ ողնաշարի կիֆոզի ծովածության անկյունը կազմում է 61-80 աստիճան,
- 4) 4-րդ աստիճան՝ ողնաշարի կիֆոզի ծովածության անկյունը կազմում է 81 և ավելի աստիճան:

Սկոլիոզի և կիֆոզի դեպքում ռենտգեն նկարահանումը կատարվում է կանգնած դիրքում (կիֆոզի համար՝ նաև ձեռքերը վերև ձգած):

«ա» կետին են վերաբերում ողնաշարի բնածին և ձեռքբերովի սևեռակված, վերջնական ծովածությունները (4-րդ աստիճան կիֆոզ, երբ ծովածության անկյունը կազմում է 80 աստիճանից ավելի), 3-4-րդ աստիճանի սկոլիոզ (ողնաշարի թեքվածության անկյունը կազմում է 41 աստիճան և ավելի)՝ կրծքավանդակի խիստ արտահայտված ձևափոխումով (սապատ, ողնուղեղային խողովակի ամբողջականության խախտումը լամինեկտոմիայից և հեմիլամինեկտոմիայից հետո և այլն)՝ անկախ ԱՇՖ-ի խանգարումից (կիֆոսկոլիոզի կամ սկոլիոզի պատճառով վիրահատված անձինք՝ անկախ ֆունկցիայի խանգարման աստիճանը), հաճախակի (տարեկան 2-3 անգամ) սրացումներով վարակիչ սպոնդիլիտը, երրորդ աստիճանի սպոնդիլիտը և սպոնդիլոլիստեզը, օտար մարմինների առկայությունը ողնուղեղային խողովակում, ողերի մարմինների բազմաթիվ կոտրվածքների հետևանքները՝ ողնաշարի խիստ արտահայտված ձևափոխումով և ցավային համախտանիշով, ձևափոխող սպոնդիլոզը և ողնաշարի բոլոր հատվածների միջողնային օստեոխոնդրոզը (վերտեբրոբազիլյար անբավարարության երևույթներով) միակցող սկավառակների մակարդակ դուրս եկող բազմաթիվ օստեոֆիտներով՝ միջողնային հոդավորման շրջանում և ողերի մարմինների եզրերին ու մշտական ցավային համախտանիշով, որը հաստատված է վերջին 2-3 տարվա ընթացքում՝ առանց կայուն կլինիկական արդյունքի կրկնակի ստացիոնար բուժումով, աշխատունակության իջեցումով (տարեկան՝ ավելի, քան 60 օր):

«ա» կետին են վերաբերում նաև ողերի մարմինների կոտրվածքների, հոդախախտումների դեպքում և սպոնդիլո-կորպորոդեզի կիրառումով վիրահատության հետևանքները, երկու և ավելի ողերի մարմինների կոտրվածքի հետևանքները՝ սեպածև ձևափոխումով, միջողնային սկավառակների, ջլերի և հոդակապերի վնասումով ու ցավային համախտանիշով: Նման դեպքերում ըստ III սյունակի փորձաքննվողների պիտանիությունը զինվորական ծառայության համար որոշվում է «բ» կետի համաձայն:

Ախտորոշումը պետք է հաստատվի վերտեքրոբազիլյար համակարգի դոպլերոգրաֆիկ հետազոտությամբ, ժամանակակից հետազոտման մեթոդներով, իսկ միջոցնային սկավառակների, ջլերի ու հողակապերի վնասվածքը՝ սպոնդիլոգրերով, ուղղահայաց առանցքից կողմնային ուղղություններով, դեպի առաջ և հետ, ողնաշարի կորացման աստիճանի որոշումով՝ պարտադիր ծանրաբեռնվածության դեպքում:

«բ» կետին են վերաբերում ողնաշարի բնածին ու ձեռքբերովի վերջնական ծովածությունները, արտահայտված օստեոխոնդրոպատիկ կիֆոզը, Շոյերման-Մաոյի հիվանդությունը՝ համակցված տարածված սպոնդիլոարթրոզով (տարածված սպոնդիլոարթրոզ է համարվում 3 և ավելի ողերի ներգրավվածությունը պրոցեսում):

II աստիճանի սկոլիոզը (ողնաշարի կողմնային թեքվածության անկյունը կազմում է 24-40 աստիճան), III աստիճանի կիֆոզը (ծովածության անկյունը կազմում է 68-80 աստիճան կամ 61-67 աստիճան, առնվազն 3 սեպաձև ողերի առկայությամբ)՝ կրծքավանդակի աննշան արտահայտված ձևախեղումով (կուզ և այլն)՝ անկախ ԱՇՖ-ի խանգարման աստիճանից, հազվադեպ սրացումներով վարակիչ սպոնդիլիտը (III սյունակով փորձաքննվողների պիտանիությունը որոշվում է «գ» կետով), տարածված ձևախեղող սպոնդիլոզն ու միջոցնային օստեոխոնդրոզը՝ բազմաթիվ, խոշոր կտցանման ոսկրային աճով միջոցնային շրջանում ու ցավային համախտանիշով, սակայն առանց վերտեքրոբազիլյար անբավարարության երևույթների (ախտորոշումը պետք է հաստատված լինի ռենտգեն հետազոտությամբ, <S, մագնիսառեզոնանսային տոմոգրաֆիկ հետազոտությամբ), I-II⁰ սպոնդիլոզը և սպոնդիլոլիստեզը, երբ շեղված ողի մարմնի հետին եզրը շեղված է ստորին տեղակայված ողի մարմնի 1/4 ից ավելի, ինչպես նաև միջոցնային սկավառակի ճողվածքի և հեռացման հետևանքները՝ I սյունակով փորձաքննվողների համար, իսկ III սյունակով փորձաքննվողների համար՝ II⁰ սպոնդիլոզը և սպոնդիլոլիստեզը, երբ առկա է ողի մարմնի թարմ կոտրվածք, ողի հին կոտրվածքներ սեպաձև ձևախեղումով՝ անկախ ողնաշարի ֆունկցիայի խանգարման աստիճանից: Այս կետին են վերաբերում նաև կրծքավանդակի առաջնային պատի զգալի արտահայտված ձևախախտումները՝ անկախ ԱՇՖ խանգարման աստիճանից:

«գ» կետին են վերաբերում ողնաշարի բնածին և ձեռքբերովի սևեռակված, վերջնական ծովածությունները, II աստիճանի կիֆոզը (երբ ծովածության անկյունը կազմում է 46-60 աստիճան), նաև՝ երրորդ աստիճանի կիֆոզը, երբ ծովածության անկյունը 61-67 աստիճան է, մինչև 3 սեպաձև ողերի առկայությամբ, I աստիճանի սկոլիոզը (ողնաշարի թեքվածության անկյունը կազմում է 10-23 աստիճան, ընդ որում, 21-23 աստիճանի դեպքում առաջին անգամ փորձաքննվելիս զորակոչիկին տրվում է տարկետում)՝ աննշան արտահայտված անատոմիական փոփոխություններով (ներառյալ՝ սահմանափակ ձևախեղող սպոնդիլոզը):

III սյունակով փորձաքննվողների համար ողերի մարմինների թարմ կոտրվածքների, միջոցնային սկավառակների հեռացման դեպքում ստացիոնար բուժումից հետո արձակուրդի անհրաժեշտության մասին եզրակացություն է կայացվում ըստ 38-րդ հոդվածի «դ» կետի, հերթական փորձաքննությունը կատարվում է «բ» կետի համաձայն:

Ողի մարմնի կոտրվածքից 2 տարի հետո ողնաշարի ֆունկցիան աննշան խախտող փոփոխությունների դեպքում զորակոչիկները ճանաչվում են «Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար»:

Ողի մարմնի թարմ կոտրվածքի դեպքում, եթե անատոմիական խախտում չկա, զորակոչիկներին տրվում է տարկետում երկու անգամ՝ 1-ական տարով, այնուհետև՝ փորձաքննվում են «բ», «գ» կամ «դ» կետով՝ ըստ ֆունկցիայի խանգարման աստիճանի:

Առաջին աստիճանի սկոլիոզի դեպքում, երբ ողնաշարի ծովածության անկյունը 21-23 աստիճան է, զորակոչիկներին՝ 18-21 տարեկանում, առաջին անգամ փորձաքննվելիս, «ե» կետի համաձայն (դինամիկ հսկողության նպատակով) տրվում է տարկետում՝ մեկ անգամ, մեկ տարի ժամկետով, որից հետո փորձաքննվում են ըստ «բ» կամ «գ» կետի:

«դ» կետին են վերաբերում ողնաշարի չսևեռակված ծովածությունը, ներառյալ՝ պատանեկան կիֆոզը (երբ ծովածության անկյունը կազմում է 36-45 աստիճան), ողնաշարի բնածին կամ ձեռքբերովի սևեռակված վերջնական ծովածությունները, սկոլիոզը (ողնաշարի թեքվածության անկյունը կազմում է մինչև 10 աստիճան)

ձևախեղող սպոնդիլոզի և միջողնային օստեոխոնդրոզի մեկուսացած երևույթները՝ առանց ֆունկցիայի խանգարման:

Վերտեբրոբազիլիար անբավարարության երևույթների դեպքում միաժամանակ կիրառվում է նաև 11-րդ հոդվածը, իսկ ձևախեղող սպոնդիլոզն ու արմատիկային համախտանիշով միջողնային օստեոխոնդրոզի դեպքում՝ 16-րդ հոդվածը:

Պարանոցային օստեոխոնդրոզին բնորոշ են որոշակի ցավոտ կետերը պարանոցային ողերի հարվերտեբռալ և քիստավոր ելուստների, էրբի վերին (անրակի արտաքին եզրից 2-3սմ բարձր), ողնաշարային զարկերակի ելքի կետերը: Ուստի ողնաշարի պարանոցային հատվածն ուսումնասիրելիս առանձնակի ուշադրություն է դարձվում առաջ հակած վիճակում գլուխը պտտելուն: Զինվորական ծառայությանը և ՌՌԽ-եր ընդունվելուն խոչընդոտ չեն քիստավոր և լայնակի ելունների կոտրվածքների հետևանքները, գոտկային 5-րդ ողի սակրալիզացումը կամ սրբոսկրային ողի լյումբալացումը, նշված ողերի աղեղների սերտաճած չլինելը, միջողնային օստեոխոնդրոզի առանց ախտանիշների ընթացքը, ինչպես նաև՝ I աստիճանի կիֆոզը (36-45 աստիճան ծովածության անկյուն) և սկոլիոզը (մինչև 10 աստիճան ծովածության անկյուն):

Հոդված 37. «ա» կետին են վերաբերում կոնքի ոսկրերի զարգացման անոմալիաները կամ հիվանդությունների հետևանքները՝ կոնքային օղի խիստ արտահայտված ձևափոխումով և կազմվածքի ու քայքի խանգարումով, կոնքի ոսկրերի կոտրվածքի հետևանքները՝ վիրահատական անբավարար արդյունքների հետևանքով, ներքին օրգանների վնասումով կոնքի ոսկրերի սխալ սերտաճած բազմաթիվ ուղղահայաց կոտրվածքները՝ կոնքային օղի միասնականության խախտումով, ազդրոսկրազլխիկի խոռոչի շրջանում կոնքի ոսկրերի կոտրվածքի հետևանքները՝ ազդրոսկրի գլխիկի կենտրոնական հողախախտումով, կոնքազդրային հողում անկիլոզի կամ ձևախեղող օստեարթրոզի երևույթներով՝ ֆունկցիայի զգալի խանգարումով:

«բ» կետին են վերաբերում կոնքի ոսկրերի զարգացման անոմալիաները, կոնքազդրային հողերում կամ ողնաշարում հիվանդությունների ու վնասվածքների հետևանքով առաջացած ձևախախտումները՝ ֆունկցիայի չափավոր խանգարումով:

«գ» կետին են վերաբերում կոնքազդրային հողերում կամ ողնաշարում շարժումներն աննշան չափով սահմանափակող, աշխատունակությանը չազդող դեպքերը:

Եթե կոնքի ձևախեղումների ժամանակ առաջանում է ստորին վերջույթների կարճացում (քայլվածքի և կազմվածքի խանգարումով), ապա կիրառվում է համապատասխան հոդվածը:

Առանց կոնքային օղի ձևախեղման՝ կոնքի առանձին ոսկրերի մեկուսացած կոտրվածքներից հետո, փորձաքննվողների պիտանիությունը զինվորական ծառայությանը չի սահմանափակվում: Կոնքազդրային հողում շարժումների ծավալը որոշելիս կիրառվում է 4-րդ աղյուսակը:

Հոդված 38. Ներառում է ոսկրերի աճառների, մկանների, ջլերի ու հողերի բնածին արատները, վնասվածքների հետևանքները, քրոնիկական հիվանդությունները: Նշված փոփոխությունների և արատների դեպքում զինվորական ծառայության համար պիտանիությունը որոշվում է ըստ հենաշարժական ապարատի անատոմիական և ֆունկցիոնալ խանգարումների արտահայտվածության աստիճանի:

«ա» կետին են վերաբերում խոշոր հողի անկիլոզը, շարժումների զգալի սահմանափակումը կամ ախտաբանական անշարժությունը, որոնք զարգացել են հիվանդության կամ վնասվածքի հետևանքով:

III սյունակով փորձաքննվողների պիտանիությունը որոշվում է «բ» կետի համաձայն, երբ խոշոր հողերի շարժումների սահմանափակման ու անկիլոզի դեպքում առկա է ֆունկցիոնալ փոփոխություն:

«բ» կետին են վերաբերում դիստրոֆիկ պրոցեսով ավարտված օստեոխոնդրոպաթիաները, ոսկրերի տարած օստեոմիելիտները, որոնք հիմնավորված և հաստատված են համապատասխան փաստաթղթերով, երբ առկա են մնացորդային երևույթներ կամ ոսկրային հյուսվածքի փոփոխություն՝ անկախ տարած սրացումների քանակից, հաճախությունից և ժամկետից, ինչպես նաև չավարտված պրոցեսով օստեոխոնդրոպաթիաները:

«գ» կետին են վերաբերում քրոնիկ հիվանդությունները՝ երկարատև մեկ և ավելի տարի ռեմիսիայի դեպքում, ավարտված օստեոմիելիտները (ավարտված են համարվում այն օստեոմիելիտները, որոնք չունեն մնացորդային երևույթներ կամ ոսկրային հյուսվածքի փոփոխություններ):

«դ» կետի համաձայն՝ զորակոչիկներին տրվում է տարկետում, իսկ զինծառայողներին՝ ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատում կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական): Զինվորական ծառայության համար պիտանիության մասին եզրակացություն է կայացվում բուժման ավարտից հետո՝ ըստ ֆունկցիայի խանգարման:

«ե» կետի դեպքում առկա են օբյեկտիվ տվյալներ, սակայն բացակայում է վերջույթի ֆունկցիայի խանգարումը:

Խոշոր հոդում խոնդրոմատոզի առկայությունը հիմք է վիրահատական բուժման համար, հատկապես, երբ «ներհոդային մկնիկը» զարգացել է հոդի պաշարման համախտանիշի առաջացումից հետո: Զինվորական ծառայության համար պիտանիության մասին եզրակացություն է կայացվում վիրահատությունից հետո՝ կախված վիրահատության ելքից և փորձաքննության պահին հոդի ֆունկցիայից: Օսգուտ-Շլյատերի հիվանդությունը, որն ընթանում է առանց ուռքի ֆունկցիայի խանգարման, խոչընդոտ չէ զինվորական ծառայության համար:

Ոսկրերի ու հոդերի հիվանդությունների դեպքում զինվորական ծառայության պիտանիության մասին եզրակացությունը, որպես կանոն, ընդունվում է ստացիոնար հետազոտությունից և բուժումից հետո: Ընդամին, պետք է նկատի ունենալ սրացումների նկատմամբ հիվանդության հակումը, ապաքինման կայունությունը և զինվորական ծառայության առանձնահատկությունները:

«Ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատում կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)»՝ ըստ «դ» կետի, եզրակացություն է կայացվում նաև ոսկրերի ու հոդերի վիրահատությունից հետո, հենաշարժական ապարատի շարժումների ժամանակավոր սահմանափակման դեպքում, ջրերի պլաստիկ վիրահատությունից կամ տենդիզից (մատների, դաստակի և ներբանի) հետո, երկար խողովակաձև և այլ ոսկրերի կոտրվածքներից հետո՝ չամրապնդված ոսկրային կոշտուկների դեպքում:

Երկար խողովակավոր ոսկրերի կեղծ հոդերի առկայության դեպքում առաջարկվում է բուժում: Զինվորական ծառայության համար պիտանիության մասին եզրակացություն է կայացվում բուժման ավարտից հետո՝ կախված դրա արդյունքներից: Վիրահատությունից հրաժարվելու կամ բուժման անբավարար արդյունքների դեպքում կիրառվում է «ա» կամ «բ» կետը:

Երկար, խողովակաձև ոսկրերի թարմ կոտրվածքներից հետո զինվորական ծառայության համար պիտանիության մասին եզրակացություն է կայացվում բուժման ավարտից հետո: Մանր ոսկրերի հոդախախտումների, անրակի կամ կողոսկրերի կոտրվածքների դեպքում (առանց ներքին օրգանների վնասման) բուժումից հետո եզրակացություն է կայացվում «ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատում կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)»:

Ներբանի կամ ձեռքի ու ոտքի մատների վնասվածքների, ինչպես նաև կոճերի կոտրվածքների հետևանքների առկայության դեպքում՝ I սյունակով փորձաքննվողներին հիվանդության պատճառով արձակուրդ չի տրվում, որովհետև հաճախ վնասված վերջույթը հանգիստ պահելու պատճառով կարող է առաջանալ շարժունակության սահմանափակում: Նման դեպքերում ստացիոնար բուժումն ավարտելուց հետո եզրակացություն է կայացվում «ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատում կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)»:

Երկար, խողովակաձև ոսկրերի կոտրվածքների բուժումից հետո, եթե մնացել է մետաղական կոնստրուկցիա, զորակոչիկին տրվում է տարկետում՝ կոնստրուկցիան հեռացնելու նպատակով, այնուհետև պիտանիությունը որոշվում է ըստ վերջույթի ֆունկցիայի: Մետաղական կոնստրուկցիան չհեռացնելու դեպքում որոշում է ընդունվում նկատի առնելով կոնստրուկցիայի շրջանում ոսկրային հյուսվածքի վիճակը և վերջույթի ֆունկցիան: Զինծառայողների երկար, խողովակաձև ոսկրերի կոտրվածքների հետևանքների բուժման անբավարար արդյունքների դեպքում հիվանդության պատճառով տրվում է արձակուրդ, այնուհետև զինվորական ծառայության համար պիտանիության հարցը որոշվում է ըստ «ա», «բ» կամ «գ» կետի:

Պլանային վիրահատության ցուցումը խոչընդոտ չէ զինվորական ծառայության համար:

Փոքր չափերի մետաղական կոնստրուկցիաների և պտուտակների առկայությունը սերտաճած կոտրվածքի պայմաններում, եթե զորակոչիկը հրաժարվում է դրանց հեռացումից, ապա եզրակացություն է կայացվում ըստ ֆունկցիայի խանգարման աստիճանի: Մետաղական կոնստրուկցիայի հեռացման ցանկության դեպքում

տրամադրվում է տարկետում՝ մինչև 1 տարի ժամկետով, պիտանիությունը որոշվում է բուժումից հետո՝ ըստ ֆունկցիայի խանգարման աստիճանի:

Մանր ոսկրերի ստացիոնար բուժում չպահանջող, ոչ բարդ, փակ կոտրվածքների դեպքում III սյունակով փորձաքննվողները կարող են բժշկական հետազոտման ենթարկվել ամբուլատոր պայմաններում, այնուհետև եզրակացություն է կայացվում հիվանդության պատճառով արձակուրդ տրամադրելու կամ ծառայողական պարտականություններից ազատելու մասին: Երկար, խողովակաձև կամ այլ ոսկրերի ոչ բարդ, փակ կոտրվածքների դեպքում, երբ դրանք անշարժացնում են միայն գիպսով, ոսկրային կոշտուկի նշանների երևան գալուց հետո, ըստ III սյունակի փորձաքննվողներն անհրաժեշտության դեպքում կարող են դուրս գրվել բուժփիմնարկից և, մինչև գիպսը հանելը ստանալ ամբուլատոր բուժում: Միաժամանակ եզրակացություն է կայացվում հիվանդության պատճառով նրանց արձակուրդ տրամադրելու կամ ծառայողական պարտականություններից ազատելու մասին: Հոդերի շարժման ծավալի սահմանափակումը գնահատելիս պետք է առաջնորդվել 4-րդ աղյուսակի ցուցանիշներով:

Հոդախախտումներից և կոտրվածքներից հետո՝ շարժումների սահմանափակման երևույթների առկայության դեպքում զորակոչիկներին բուժման համար տրվում է տարկետում: Վերին վերջույթի ոսկրերի աննշան անկյունային ձևափոխումը (ֆունկցիայի պահպանումով) խոչընդոտ չէ զինվորական ծառայությանը:

Հոդված 39. «գ» կետին են վերաբերում նաև ազդրոսկրերի ներքին կողմերի ելունդների միջև 20սմ և ավելի հեռավորության 0-աձև կամ սրունքների ներքին կոճերի միջև 15սմ և ավելի հեռավորության X-աձև կորացումները, վերջույթների զգալի արտահայտված վալգուսային և վարուսային ձևափոխումները՝ առանց ֆունկցիայի խանգարման:

«դ» կետին են վերաբերում ոտքերի ազդրոսկրերի ներքին կողմերի ելունդների միջև 12-20սմ հեռավորության 0-աձև կամ սրունքների ներքին կոճերի միջև 12-15սմ հեռավորության X-աձև կորացումները:

Ստորին վերջույթների մինչև 1.5սմ կարճությունը խոչընդոտ չէ ՌՌԻՀ-եր ընդունվելու համար:

Հոդված 40. «ա» կետին են վերաբերում խոշոր հոդերում աննշան ֆիզիկական ծանրաբեռնումից, հոդի անկայունությամբ և բարդացած վերջույթի մկանների արտահայտված հիպոտրոֆիայով ուղեկցվող հոդախախտումները կամ ինքնակամ, առանց կողմնակի ուժի հանձնաժողովի առաջ հոդախախտ առաջացնելը, խոշոր հոդերի արտահայտված գերշարժունությունը, հոդամակերեսների առնվազն 50% և ավելի անհամապատասխանությամբ ենթահոդախախտի առկայությամբ՝ փաստացի օբյեկտիվ, առնվազն երեք էպիզոդի հաստատում (ռենտգենոգրաֆիա): Հոդախախտման փաստը պետք է հավաստի բուժփիմնարկը՝ այն ուղղելուց առաջ և հետո կատարած պարտադիր ռենտգեն հետազոտությամբ:

Կրկնվող հոդախախտման դեպքում առաջարկվում է վիրահատություն: Հաջող բուժումից հետո զորակոչիկներին տրվում է տարկետում, իսկ զինծառայողների համար եզրակացություն է կայացվում՝ ըստ 38-րդ հոդվածի «դ» կետի: Բուժման անբավարար արդյունքների կամ դրանից հրաժարվելու դեպքում վերջնական եզրակացություն է կայացվում 38-րդ հոդվածի համաձայն, ըստ ֆունկցիայի խանգարման աստիճանի:

«բ» կետին են վերաբերում ֆիզիկական զգալի ծանրաբեռնվածության (ծանրության բարձրացում, ըմբշամարտ և այլն) կամ կրկնվող վնասվածքի դեպքում առաջացող հոդախախտները և խոշոր հոդերի աննշան արտահայտված գերշարժունությունը:

Հոդված 41. Ներառում է դաստակի մատների վնասվածքները և հիվանդությունները, դրանց հետևանքները: Ջլերի կամ մատների նյարդերի այն վնասվածքները կամ հիվանդությունները, որոնք առաջացնում են մատի լիակատար կծկում կամ լիակատար անշարժություն, արատային ծայրատները համարվում են մատի բացակայություն: Մատների լրիվ մաշկային սինդակտիլիաների դեպքում առաջարկվում է վիրահատական բուժում և տրվում է տարկետում՝ ըստ 38-րդ հոդվածի «դ» կետի: Երեք և ավելի մատների լրիվ մաշկային սինդակտիլիաներով, չվիրահատվելու դեպքում, ինչպես նաև ոսկրային սինդակտիլիաները փորձաքննվում են «ա» կետով: Երկու մատների լրիվ մաշկային սինդակտիլիան փորձաքննվում է «բ» կետով:

Մատների կառուցվածքային վնասվածքները, որոնք նշված չեն սույն հոդվածում, խոչընդոտ չէ I, III, IV սյունակների փորձաքննվողների զինվորական ծառայության համար:

Հոդված 42. «ա» կետին են վերաբերում նաև վիրավորման, վնասվածքների, ոսկրապլաստիկ վիրահատությունների հետևանքով ոտնաթաթի որևէ հատվածի բացակայությունը, երկու ոտքի բոլոր

մատների բացակայությունը, կծկումը կամ անշարժությունը: Այս դեպքում, III սյունակով փորձաքննվողների համար կիրառվում է «բ» կետը:

«բ» կետին է վերաբերում մի ոտքի առաջին, մեկ կամ երկու ոտքի բոլոր մատների դիստալ ֆալանգների մակարդակով բացակայությունը, կծկումը կամ անշարժությունը:

Մատի լրիվ կծկվածությունը կամ անշարժությունը համարվում է դրա բացակայություն:

Ոսկրային սինդակտիլիաների դեպքում կիրառվում է «ա» կետը: Ֆիքսված Hallux-valgus ունեցող զորակոչիկներին անհրաժեշտության դեպքում առաջարկվում է վիրահատական բուժում և տրվում է տարկետում: Երրորդ աստիճանի hallux-valgus-ի, ինչպես նաև առաջարկված վիրահատական բուժումից հրաժարվելու դեպքում, երբ առաջին մատի առանցքի թեքվածությունը առաջին նախագարշապարային ոսկրի նկատմամբ 40 աստիճանից ավելի է, կիրառվում է «բ» կետը: «գ» կետով է փորձաքննվում երկրորդ աստիճանի hallux-valgus-ը, երբ առաջին մատի առանցքի թեքվածությունը առաջին նախագարշապարային ոսկրի նկատմամբ 30-39 է: Առաջին աստիճանի hallux-valgus-ը, երբ առաջին մատի առանցքի թեքվածությունը առաջին գարշապարային ոսկրի նկատմամբ 20-29 է, կիրառվում է 43-րդ «դ» կետը: Ոտքի մատների մաշկային սինդակտիլիան խոչընդոտ չէ զինվորական ծառայության համար:

Հոդված 43. Ներառում է ոտնաթաթի բնածին և ձեռքբերովի ձևախեղումները (նորմալ է համարվում ոտնաթաթի կամարի 26-30մմ բարձրությունը և 125-134 աստիճանի անկյունը):

Զինվորական ծառայության համար պիտանիությունը որոշելիս պետք է նկատի ունենալ, որ բարձր, երկայնակի կամարով թաթերը հաճախ նորմայի տարբերակ են: Ոտնաթաթի կամարի 31-35մմ բարձրությունը համարվում է բարձր կամարով ոտնաթաթ: Սնամեջ է համարվում (կամարի բարձրությունը՝ 36մմ-ից բարձր) այնպիսի ձևախեղումը, որն ուղեկցվում է հետնամասի սուպինացիայով և առաջամասի պրոնացիայով՝ ներքին և արտաքին բարձր կամարի առկայությամբ (այսպես կոչված շեշտակի ոլորված թաթ), ոտնաթաթի առջևի մասը տարածված է, լայն և քիչ դարձված: Հարթաթաթության ժամանակ կամարի կարծրացումը հաճախ ոչ մի սուբյեկտիվ խանգարում չի առաջացնում, ուստի և չի կարող հիմք լինել սույն հոդվածի կիրառման համար: Այս հոդվածը նախատեսում է ֆիքսված հարթաթաթություն, որն առաջանում է վալգուսային ոտնաթաթի դեկոմպենսացիայի հետևանքով կամ մանկական ու պատանեկան հարթաթաթության հետևանք է, որը զուտ մկանային ձևից վերածվել է ջլահողային ամրապնդված ձևափոխման:

«ա» կետին են վերաբերում գարշապարային, վարուսային թաթեր, սնամեջ ոտնաթաթ և ներբանների այլ խիստ արտահայտված կամ ձեռքբերովի կորացումներ ունեցող անձինք, երբ խախտված է թաթերի ֆունկցիան և անհնար է ստանդարտ կոշիկ կրելը:

«բ» կետին է վերաբերում ցայտուն արտահայտված III աստիճանի հարթաթաթությունը (ոտնաթաթի կամարի բարձրությունը՝ մինչև 7մմ, անկյունը կազմում է 170 աստիճան և ավելի), կամ 8-14մմ կամարի բարձրության դեպքում (անկյունը կազմում է 160-170 աստիճան), երբ այն զուգորդվում է վեգնավակաձև համակցության դեֆարթոզով կամ ոտնաթաթի զգալի արտահայտված վալգուսային դիրքավորմամբ (ըստ III սյունակի փորձաքննվողների համար այս դեպքում կիրառվում է «գ» կետը), սնամեջ ոտնաթաթերը (երբ կամարի բարձրությունը 36մմ ավելի է և սրունք-թաթային հոդում թիկնային ծալումը 90 աստիճան է):

«գ» կետին են վերաբերում չափավոր արտահայտված բնածին կամ ձեռքբերովի ձևախեղումները, III աստիճանի հարթաթաթությունը՝ ոտնաթաթի կամարի բարձրությունը 8-14մմ է (անկյունը կազմում է 160-170 աստիճան), կամ սնամեջ ոտնաթաթերը (կամարի բարձրությունը 36մմ և ավելի)՝ և սրունք-թաթային հոդում թիկնային ծալումը 80-ից մինչև 90 աստիճան է:

«դ» կետին են վերաբերում II աստիճանի՝ ոտնաթաթի կամարի բարձրությունը՝ 15-20մմ (անկյունը կազմում է 145-160 աստիճան) և I աստիճանի՝ կամարի բարձրությունը 21-25մմ (անկյունը կազմում է 135-144 աստիճան) հարթաթաթությունները կամ սնամեջ ոտնաթաթերը (կամարի բարձրությունը՝ 36մմ և ավելի)՝ և սրունք-թաթային հոդում թիկնային ծալումը մինչև 80 աստիճան է: Փորձաքննական եզրակացությունն ընդունվում է առավել արտահայտված անատոմիական և ֆունկցիոնալ խանգարումով ոտնաթաթի նկատմամբ:

I, II աստիճանի հարթաթաթությունը խոչընդոտ չէ ՌՌԻՀ-եր ընդունվելու և զինվորական ծառայության համար:

I, II աստիճանի հարթաթաթությունը չի սահմանափակում զորակոչիկների և ժամկետային զինծառայողների պիտանիությունը զինվորական ծառայության համար: Հարթաթաթության ժամանակ

ոտնաթաթի կողմնային ռենտգեն նկարը պետք է կատարել խիստ կողմնային պրոյեկցիայով կանգնած վիճակում՝ հենվելով մեկ ոտքի վրա, ոտնաթաթին տալով թիկնային ծալում: Ռենտգեն նկարում գարշապարային և նախագարշապարային ոսկորները պետք է պրոյեկցվեն մեկը մյուսի վրա: Սնամեջ ոտնաթաթի դեպքում ռենտգեն նկարը պետք է կատարել առանց վերջույթի ծանրաբեռնման՝ պառկած վիճակում:

Հոդված 44. Վերին կամ ստորին վերջույթի (որևէ մակարդակով) բացակայության դեպքում՝ ըստ I սյունակի փորձաքննվողները ճանաչվում են «Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար»:

Ըստ III սյունակի փորձաքննվողների պիտանիությունը որոշվում է՝ նկատի ունենալով առողջ վերջույթի ֆունկցիայի պահպանման պայմանը:

Չարորակ նորագոյացությունների կամ անոթների հիվանդությունների ժամանակ որևէ մակարդակի անդամահատված վերջույթներ ունեցողների վերաբերյալ եզրակացություն է կայացվում՝ ըստ հիմնական հիվանդությունը նախատեսող հոդվածների:

Հոդված 45. Ոչ թունավոր խալիպով երրորդ և ավելի աստիճանի դեպքում I սյունակով փորձաքննվողներին առաջարկվում է վիրահատական բուժում: Բուժման անբավարար արդյունքների, վիրահատությունից հրաժարվելու դեպքում փորձաքննությունն իրականացվում է ըստ «ա» կամ «բ» կետի:

Վիրահատությունից հետո ստացված արդյունքներին ու վիրահատության բնույթին համապատասխան, 33-րդ հոդվածի «դ» կետի համաձայն զինծառայողներին տրվում է ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատում կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական), իսկ զորակոչիկներին տրվում է տարկետում՝ մինչև 6 ամիս:

Առաջին և երկրորդ աստիճանի խալիպի՝ ներզատիչ համակարգի խանգարումների բացակայության դեպքում, I կամ III սյունակով փորձաքննվողների համար խոչընդոտ չէ զինվորական ծառայության:

Ներզատիչ համակարգի խանգարումների դեպքում կիրառվում է 20-րդ հոդվածը:

Հոդված 46. «ա» կետը կիրառվում է մաշկի, ոսկրերի, հոդերի (անկախ՝ ախտահարման տարածվածությունից ու փուլից), ներքին օրգանների ու համակարգերի չարորակ նորագոյացությունների տեղային կամ հեռավոր մետաստազների առկայության, ինչպես նաև անարդյունավետ վիրահատական բուժման կամ բուժումից հրաժարվելու դեպքում:

«բ» կետին են վերաբերում ներքին օրգանների, ոսկրերի, հոդերի, ստորին շրթունքի կամ մաշկի չարորակ նորագոյացությունները՝ արմատական վիրահատման կամ կոնսերվատիվ բուժումից հետո, առանց հեռավոր և տեղային մետաստազների ու ֆունկցիայի խանգարման: Հետագա ստացիոնար բուժում չպահանջող ժամանակավոր բնույթի վիրահատությունների դեպքում, III սյունակով փորձաքննվողներին տրվում է ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատում կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)՝ 34-րդ հոդվածի «դ» կետի համաձայն:

Հոդված 47. Ներառում է մաշկի, ոսկրերի, ներքին օրգանների բարորակ նորագոյացությունները:

Վիրահատական բուժման ենթակա բարորակ նորագոյացությունների առկայության դեպքում փորձաքննվողներին առաջարկվում է վիրահատություն:

«բ» կետը կիրառվում է վիրահատական բուժման անբավարար արդյունքների կամ դրանից հրաժարվելու դեպքում: Այս կետով են փորձաքննվում բազմաթիվ ոսկրային էկզոստոզներ ունեցող անձինք, մեծ և միջին չափերի հասնող էկզոստոզը, որի բարձրությունը ավելի է ոսկրի տրամագծից, ինչպես նաև ոսկրային կիստաներն ու դրանց վիրահատությունից հետո խոռոչների առկայությունը, եթե մեծ է ախտաբանական կոտրվածքի վտանգը, եթե առկա է էկզոստոզի աճի հակում կամ մոտակա հողի ֆունկցիայի չափավոր խանգարում:

«գ» կետը կիրառվում է վիրահատությունից հրաժարվելու դեպքում (բացի՝ ոսկրային ուռուցքները), եթե հնարավորության սահմաններում կարելի է կրել զինվորական կոշիկ, հագուստ կամ հանդերձանք, ինչպես նաև հագուստ կրելուն չխոչընդոտող և օրգանների ֆունկցիաներին չխանգարող եզակի, փոքր և միջին չափերի էկզոստոզը, որոնց չափսերը փոքր են ոսկրի տրամագծից, լեղապարկի պոլիպները՝ 1,5սմ-ից պակաս: Այս կետով են փորձաքննվում նաև մաշկի բարորակ նորագոյացությունների, խալիքի վիրահատական հեռացումից հետո վիճակները, եթե բուժումից անցել է 3 տարի և բացակայում է ռեցիդիվը:

Զինվորական կոշիկ, հագուստ կամ հանդերձանք կրելուն չխոչընդոտող, ներքին օրգանների գործունեությանը չխանգարող բարորակ նորագոյացությունները խոչընդոտ չեն զինվորական ծառայության համար: Ոսկրային տեղակայման ուռուցքանման գոյացությունները փորձաքննվում են՝ ըստ անատոմիական և ֆունկցիոնալ փոփոխությունների: Լեղապարկի պոլիպի 1,5սմ և ավելի չափսերի դեպքում կիրառվում է 47-րդ հոդվածի «բ» կետը, անկախ ֆունկցիայի խանգարումից:

Հոդված 48. «ա» կետին են վերաբերում կենտրոնական զարկերակային անևրիզման, խրոնիկական զարկերակային անբավարարության III-IV աստիճանի (կրիտիկական իշեմիա) աթերոսկլերոզը, աորտոարտերիիտը, խցանող թրոմբանգիտը՝ վիրահատության ոչ բավարար արդյունքի կամ վիրահատությունից հրաժարվելու դեպքում, անոթների ֆունկցիոնալ հիվանդությունները՝ տրոֆիկ խանգարումների փուլում, պրոթեզների և շունթերի կիրառմամբ խոշոր անոթների վերականգնողական վիրահատությունից հետո առաջացած վիճակները, սուր ֆլեբոթրոմբոզները՝ երակային արյան շրջանառության դեկոմպենսացիայի փուլում, IV աստիճանի երակային անբավարարությամբ հետթրոմբոտիկ և վարիկոզ հիվանդությունը, IV աստիճանի լիմֆեդեման:

«բ» կետին են վերաբերում քրոնիկական զարկերակային անբավարարությամբ II աստիճանի աթերոսկլերոզը, աորտոարտերիիտը, խցանող թրոմբանգիտը, խոշոր անոթների վերականգնողական վիրահատությունց հետո առաջացած վիճակները՝ անկախ արյան շրջանառության խանգարումից, ֆլեբոթրոմբոզները՝ ենթասուր շրջանում և երակային արյան շրջանառության սուբկոմպենսացիայով, III աստիճանի երակային անբավարարությամբ հետթրոմբոտիկ և վարիկոզ հիվանդությունը, այդ կապակցությամբ ցողունային երակահատումներից հետո առաջացած վիճակները, III աստիճանի լիմֆեդեման, սպաստիկ փուլում գտնվող էնդարտերիիտը, անգիոտրոֆոներոզները ուղեկցվող ֆունկցիայի զգալի խանգարումով:

«գ» կետին են վերաբերում քրոնիկական զարկերակային անբավարարությամբ 1-2 և աստիճանի աթերոսկլերոզը, աորտոարտերիիտը, խցանող թրոմբանգիտը, I կամ II աստիճանի երակային անբավարարությամբ վարիկոզ հիվանդությունը՝ բարդացած թրոբոֆլեբիտով, II աստիճանի լիմֆեդեման, անգիոտրոֆոներոզները ուղեկցվող ֆունկցիայի չափավոր խանգարումով:

«դ» I աստիճան լիմֆեդեման, I աստիճանի երակային անբավարարությամբ վարիկոզ հիվանդությունը, ինչպես նաև լոկալ վարիկոզ լայնացած երակների հեռացումից հետո առաջացած վիճակները:

Խոշոր անոթների հրազենային և այլ վնասվածքներից հետո, երբ վերականգնվում են արյանշրջանառությունը և ֆունկցիաները՝ I սյունակով փորձաքննվողների համար կիրառվում է «բ» կետը, իսկ III սյունակով փորձաքննվողների համար կիրառվում է «գ» կամ «դ» կետը:

Անոթների հիվանդությունների և վնասվածքների հետևանքների ախտորոշումը կատարվում է արյան շրջանառության խանգարման աստիճանի գնահատմամբ: Փորձաքննության եզրակացությունը ընդունվում է կլինիկական պատկերի, գործիքային հետազոտությունների արդյունքում՝ զարկերակների, խորանիստ և ենթամաշկային երակների փականային անբավարարության և անցանելիության աստիճանի որոշմամբ:

Անգիոտրոֆոներոզները հետազոտվում են կատարելով մատնային զարկերակների դոպլեր հետազոտություն՝ ցրտային փորձով (մատնային զարկերակների դոպլեր հետազոտություն՝ ցրտային փորձով աննշանխանգարման ժամանակ՝ վերականգնման ժամանակը 4-ից մինչև 6 րոպե, չափավոր խանգարման ժամանակ՝ 6-ից մինչև 8 րոպե, զգալի՝ 8 և ավել):

Ստորին վերջույթների առանձին հատվածներում առանց երակային անբավարարության նշանների երակների լայնացումը (այդ կապացությամբ հետվիրահատական վիճակները)՝ գլանային կամ գալարային առաձգական ցցվածքների տեսքով, խոչընդոտ չէ ՌՌԻՀ-եր ընդունվելու համար:

Հոդված 49. Ճողվածքներ ունեցող զորակոչիկներին առաջարկվում է վիրահատություն, հրաժարվելու դեպքում նրանք փորձաքննվում են «գ» կետի համաձայն: Հաջող բուժումից հետո նրանք պիտանի են զինվորական ծառայության համար համար: Վիրահատական բուժման հակացուցման դեպքում կիրառվում է սույն Կարգի համապատասխան հոդվածը:

«ա» կետին են վերաբերում կրկնվող, մեծ չափերի հասնող, քայլելը դժվարացնող կամ բազմակի վիրահատական բուժումից հետո ներքին օրգանների ֆունկցիան խախտող ճողվածքները: Այս կետով են փորձաքննվում նաև բազմաթիվ հետվիրահատական ճողվածքների վիրահատությունից հրաժարվելու դեպքերը:

Վիրահատությունից հետո ճողվածքի երկուսից ավելի անգամ կրկնվելը հիմք է «ա» կետը կիրառելու համար: Քայլերը չդժվարացնող, չափավոր մեծության ճողվածքների՝ մեկանգամյա կրկնվելու դեպքում կիրառվում է «գ» կետը:

Պլանային վիրահատության ցուցումը խոչընդոտ չէ պարտադիր զինվորական ծառայության համար:

Հոդված 50. «ա» կետին է վերաբերում ուղիղ աղիքի III աստիճանի արտանկումը, երբ արտանկած աղիքն ինքնուրույն տեղը չի ընկնում և ձեռքով տեղը զցելը սակավ արդյունավետ է, հետանցքը խոր բացված է, սեղմամկանը (սֆինկտեր) թուլացած, կղանքն ու գազերը չեն պահվում, այսինքն՝ առկա է հետանցքի սեղմամկանի III աստիճանի անբավարարություն:

«բ» կետին է վերաբերում ուղիղ աղիքի II աստիճանի արտանկումը, երբ արտանկած աղիքը տեղն է ընկնում ինքնուրույն կամ ձեռքի օգնությամբ, հետանցքը ներքաշված է կամ մի քիչ կարծրացած, հեղուկ կղանքը չեն պահվում, այսինքն՝ առկա է սեղմամկանի I կամ II աստիճանի անբավարարություն:

Ուղիղ աղիքի I և II աստիճանի արտանկման դեպքում առաջարկվում է վիրահատություն: Հետանցքի շրջանում ուղիղ աղիքի վիրահատությունից հետո, համաձայն 34-րդ հոդվածի «դ» կետի՝ զինծառայողներին տրվում է ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատում կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական), զորակոչիկներին՝ տարկետում մինչև 6 ամիս: Զինվորական ծառայության համար պիտանիությունը որոշվում է ըստ բուժման արդյունքների: Հաջող վիրահատությունից հետո խոչընդոտ չէ զինվորական ծառայության համար: Հիվանդությունը կրկնվելու դեպքում եզրակացություն է կայացվում «բ» կետի համաձայն:

Հոդված 51. Ներառում է վիրահատական միջամտությունից հետո անբնական հետանցքի առկայության դեպքերը:

Հետանցքի նեղացման և սեղմամկանի անբավարարության դեպքում առաջարկվում է վիրահատություն: Վիրահատությունից հետո զինծառայողներին հիվանդության պատճառով (34-րդ հոդվածի «դ» կետ) տրվում է ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատում կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական), իսկ զորակոչիկներին՝ տարկետում մինչև 6 ամիս: Զինվորական ծառայության համար պիտանիությունը որոշվում է ըստ բուժման արդյունքների: Հիվանդությունը կրկնվելու դեպքում եզրակացություն է կայացվում ըստ 34-րդ հոդվածի «ա» կամ «բ» կետի: Վիրահատությունից հրաժարվելու դեպքում I սյունակի համաձայն փորձաքննվողները զինվորական ծառայության համար ճանաչվում են «Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար»:

Հոդված 52. Քրոնիկական պարապրոկտիտ ունեցող զորակոչիկներին ու զինծառայողներին առաջարկվում է վիրահատություն: Հաջող բուժումից հետո այն խոչընդոտ չէ զինվորական ծառայության համար:

Բուժման ոչ բավարար արդյունքների կամ վիրահատությունից հրաժարվելու դեպքում զինծառայության համար պիտանիության վերաբերյալ եզրակացություն է կայացվում ըստ ֆունկցիայի խանգարման աստիճանի:

«ա» կետին են վերաբերում այն դեպքերը, երբ հետանցքը պարբերաբար թարախահոսում է, հետանցքի շրջանում նկատվում է մացերացիա, մաշկի բորբոքում կամ թաց էկզեմա, և հիվանդությունը պարբերաբար (տարին 3-4 անգամ) բարդանում է՝ թարախակույտի առաջացումով:

«բ» կետին է վերաբերում տարեկան 2 անգամ սրացող քրոնիկական պարապրոկտիտը, երբ վիրահատության արդյունքները բավարար չեն կամ փորձաքննվողը հրաժարվում է վիրահատությունից: Ըստ այս կետի՝ նաև փորձաքննվում են պոչուկի էպիթելային բշտերի բարդություններով հիվանդ զորակոչիկները:

«գ» կետին է վերաբերում պարբերաբար սուր բորբոքվող, առանց թարախակույտի առաջացման, վիրահատական ոչ բավարար ելքով քրոնիկական պարապրոկտիտը՝ մեկ անգամ վիրահատվելուց հետո:

Հոդված 53. Ներառում է թուփի բոլոր ձևերը:

Ցուցումների առկայության դեպքում առաջարկվում է վիրահատություն կամ կոնսերվատիվ բուժում: Բուժման ոչ բավարար արդյունքների կամ բուժումից հրաժարվելու դեպքում կիրառվում է «ա» կամ «բ» կետը՝ կախված սակավարյունության արտահայտվածությունից, սրացումների հաճախականությունից և հեմորոիդալ հանգույցների արտանկման աստիճանից:

«ա» կետին են վերաբերում թուփի հաճախակի սրացումները, երբ փորձաքննվողը տարեկան 3 և ավելի անգամ տևականորեն (1-2 ամիս) բուժվում է ստացիոնար պայմաններում՝ թրոմբոզից, հեմորոիդալ հան-

գույցների բորբոքումից կամ արտանկումից, ինչպես նաև, երբ հիվանդությունը բարդանում է վիրախճուծում (տամպոնադա) պահանջող, կրկնվող արյունահոսությամբ:

«բ» կետին են վերաբերում այն դեպքերը, երբ ստացիոնար պայմաններում վիրահատությունը կամ կոնսերվատիվ բուժումը լավ արդյունք են տալիս:

«գ» կետին են վերաբերում հազվադեպ սրացումներով թուփքը, ինչպես նաև հաջող բուժումից հետո բոլոր դեպքերը:

Հանգույցների արտանկումով ուղեկցվող թուփք ունեցող դիմորդները՝ «Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար»:

Հոդված 54. «ա» կետին են վերաբերում զույգ երիկամների ախտահարումով միզաքարային հիվանդությունը՝ բուժման ոչ բավարար արդյունքի դեպքում (վարակված քարեր, հիդրոնեֆրոզ, բուժվող երկրորդային պիելոնեֆրիտ), երիկամների կոնքային դիստոպիան, երիկամների պոլիկիստոզը, շագանակագեղձի III-IV փուլի ադենոման, երիկամների անոթների անոմալիաները՝ վազոռենալ զարկերակային հիպերտենզիայի երևույթներով և երիկամային արյունահոսություններով: Վերոհիշյալ հիվանդությունները պետք է ուղեկցվեն II-III փուլի քրոնիկական երիկամային անբավարարությամբ կամ երիկամների արտազատիչ ֆունկցիայի զգալի խանգարումով:

Նույն կետին են վերաբերում հիվանդությունների կամ վնասվածքների պատճառով մեկ երիկամի հեռացումը կամ բնածին բացակայությունը, ինչպես նաև առնանդամի բացակայությունը:

«բ» կետին են վերաբերում երիկամների պոլիկիստոզը, կոնտրաստ ՀՏ հետազոտությամբ կամ սցինտիգրաֆիայով հաստատված պարենխիմատոզ կամրջակ ունեցող պայտածն երիկամը, երիկամների կոնքային դիստոպիան, երիկամի զստային դիստոպիան, զույգ երիկամների լրիվ երկատումը, երիկամի սոլիտար կիստան՝ 3,0սմ և ավելի չափսերի դեպքում, պիելէկտազիան 3,0սմ-ից ավելի, միզուկի անոմալիաները (փոշտային կամ շեքային հիպոսպադիա, միզուկի խուղակն առնանդամի արմատից մինչև մեջտեղը), երիկամի քարը՝ 0.7սմ և ավելի, կամ 0.5սմ և ավելի չափի երկու և ավելի քարեր մեկ երիկամում, երիկամի հիպոպլազիան մինչև 9սմ, ինչպես նաև միզածորանների ռեկոնստրուկտիվ վիրահատությունից հետո առաջացած վիճակները, III աստիճանի նեֆրոպտոզը՝ անկախ ֆունկցիայի խանգարման աստիճանից:

Այս կետին են վերաբերում նաև քարերի դուրս գալու հետևանքով երիկամային խիթի հաճախակի նոպաները (տարեկան՝ 5-6 անգամ), մեկ երիկամի լրիվ երկատումը, միզածորանների և միզապարկի անոմալիաները, որոնք պետք է ուղեկցվեն II փուլի երիկամային անբավարարությամբ կամ երիկամների արտազատիչ ֆունկցիայի չափավոր խանգարումով:

«գ» կետին են վերաբերում երիկամների, միզածորանների մանր, առանձին քարերը, երիկամների մասնակի երկատումը, II աստիճանի նեֆրոպտոզը, միզասեռական համակարգի հազվադեպ սրացումներով քրոնիկական հիվանդությունները (երկրորդային պիելոնեֆրիտ, պրոստատիտ, ցիստիտ)՝ հիվանդանոցային արդյունավետ բուժմամբ, միզասեռական համակարգի օրգանների վերքերի կամ վնասվածքների հետևանքները:

Նույն կետին են վերաբերում երիկամների գոտկային, գոտկազստային դիստոպիան՝ առանց արտազատիչ ֆունկցիայի խանգարման, ինչպես նաև միզուկի խուղակն առնանդամի մեջտեղից մինչև պսակածն ակոսը, երիկամի սոլիտար կիստան՝ մինչև 3,0սմ չափսերի դեպքում, շագանակագեղձի կիստան՝ 1,5սմ չափսի դեպքում: 1.5սմ-ից ավելիի դեպքում անհրաժեշտ է տրամադրել տարկետում՝ մինչև մեկ տարի, որից հետո փորձաքննվում է՝ ըստ ֆունկցիայի խանգարման և չափերի փոփոխության:

«դ» կետին են վերաբերում միզատար ուղիներից (ավազան, միզածորան, միզապարկ) գործիքով առանձին քարերի հեռացումից հետո առաջացած վիճակը՝ առանց ֆունկցիայի խանգարման, հետագա քարագոյացման, միակ քարի դուրս գալն առանց ցավային համախտանիշի, I աստիճանի նեֆրոպտոզը, երիկամների սալջարդից հետո կարճատև արյունամիզությունը: I սյունակով փորձաքննվողների համար միզասեռական համակարգի վիրահատություններից հետո կիրառել 56-րդ հոդվածի «գ» կետը:

Քրոնիկական երիկամային անբավարարության շրջանների բնութագիրը տրված է 31-րդ հոդվածի բացատրություններում:

Պսակածն ակոսում հիպոսպադիայի առկայությունը խոչընդոտ չէ ՌՌԻՀ-ում ուսանելու կամ զինվորական ծառայության համար:

Էքսկրետոր ուռոգրաֆիա՝ աննշան խանգարման ժամանակ կոնտրաստ նյութի միզուղիներից դուրս գալու ժամանակը 120-ից մինչև 150 րոպե է, չափավորի դեպքում՝ 150-ից մինչև 180 րոպե, զգալի՝ 180-ից ավելի:

Հոդված 55. Գիշերամիզությամբ «ա» կետով փորձաքննվողներն ուղեգրվում են ստացիոնար հետազոտման: Նրանց հետազոտումը պետք է լինի լիակատար և համալիր՝ ուրյոլոգի, հոգեբույժի և նյարդաբանի մասնակցությամբ: Հետազոտման ընթացքում առանձնակի ուշադրություն է դարձվում կմախքի (թուրքական թամբ, ողնաշարի գոտկային հատված), արտաքին սեռական օրգանների վիճակին (ֆիմոզ, խուղակներ, միզատար խողովակի զարգացման արատներ), միզասեռական համակարգի զարգացման անոմալիաներին: Բացի դրանից՝ անհրաժեշտության դեպքում հետազոտվում է միզապարկի ծավալն ու ձևը (ցիստոսկոպիա, խրոնոցիստոսկոպիա, ցիստոգրաֆիա), կատարվում է այլ հետազոտություն: Եթե գիշերամիզությունը նյարդային կամ միզասեռական համակարգի հիվանդությունների ախտանշաններից է, ապա որոշումն ընդունվում է ըստ հիմնական հիվանդության:

Եթե հսկողությունն ու կրկնակի հետազոտությունները, ինչպես նաև զինկոմիսարիատից ստացված տվյալները հաստատում են հիվանդության առկայությունը, սակայն չկան նյարդային կամ միզասեռական համակարգի հիվանդությունների ախտանշաններ, ապա գիշերամիզության հաճախակի դրսևորումներով «ա» կետով փորձաքննվողները ճանաչվում են «Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար» (ծառայություն հեշտացված օրվա կարգացուցակով) :

«բ» կետով փորձաքննվում են այն զորակոչիկները, որոնց գիշերամիզության մասին նշված է միայն անամնեզում և վերջին երեք տարվա ընթացքում նրանց մոտ չի արձանագրվել գիշերամիզություն:

Հոդված 56. Սերմնալարերի երակների III աստիճանի վարիկոզ լայնացում ունեցող անձանց առաջարկվում է վիրահատություն: Բուժման բավարար արդյունքը խոչընդոտ չէ զինվորական ծառայության համար:

«ա» կետին է վերաբերում ոչ արդյունավետ բուժման կամ բուժումից հրաժարվելու դեպքում սերմնալարերի երակների III աստիճանի վարիկոզ լայնացումը՝ ուղեկցվող սերմնալարի երակի թրոմբոզով սպիտա- և արյունամիզության առկայությամբ, սերմնարտադրության խանգարումով):

«բ» կետին է վերաբերում բուժման ոչ բավարար արդյունքի կամ բուժումից հրաժարվելու դեպքում սերմնալարի երակների վարիկոզ լայնացումը (լարն ամորձու վերին բևեռի մակարդակից ցածր է, չկա ամորձու ապաճում)՝ անկախ ֆունկցիայի խանգարումից: Ներզատիչ համակարգի խանգարումների դեպքում կիրառվում է 20-րդ հոդվածը:

Պլանային վիրահատության ցուցումը խոչընդոտ չէ զինվորական ծառայության համար:

Հոդված 57. Ամորձու կամ սերմնալարի թաղանթի ջրգողությամբ անձանց առաջարկվում է վիրահատություն:

Բուժման բավարար արդյունքը խոչընդոտ չէ զինվորական ծառայության և ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար:

Բուժումից հրաժարվելու դեպքում I սյունակով փորձաքննվողները, ըստ ամորձու կամ սերմնալարի թաղանթի ջրգողության արտահայտվածության, փորձաքննվում են՝ համաձայն սույն հոդվածի «ա» կամ «բ» կետի:

Հոդված 58. «ա» կետին են վերաբերում բոլոր այն դեպքերը, երբ մեկ ամորձին բնածին կամ հետվիրահատական բացակայում է կամ չի գտնվում փոշտի խոռոչում և առկա է միակ (մյուս) ամորձում ախտահարում (օրգանական փոփոխություններ, քրոնիկական փոփոխություններ, քրոնիկական օրխիտ, էպիդիդիմիտ, սպերմատոզենեզ) կամ ֆունկցիայի II-III խանգարումով: Հաջող բուժումից հետո խոչընդոտ չէ զինվորական ծառայության կամ ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար:

Վիրահատությունից հրաժարվելու, ինչպես նաև մեկ ամորձու փոշտում տեղակայման դեպքում, իսկ մյուսի՝ աճուկային խողովակում կամ դրա արտաքին անցքում տեղակայման դեպքում ճանաչվում են «Պիտանի է զինվորական ծառայության համար» կամ «Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար»՝ «բ» կետով, եթե փոշտում տեղակայված ամորձին ֆունկցիոնալ կամ օրգանական այլ շեղումներ չունի:

Ներզատիչ համակարգի խանգարումների առկայության դեպքում կիրառվում է 20-րդ հոդվածը:

ԱՎԱՆՁԻ, ՎԵՐԻՆ ՇՆՉՈՒՂԻՆԵՐԻ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 59. Ներառում է քրոնիկական թարախային մեզո- և էպիտիմպանիտները, այդ պատճառով կատարված վիրահատությունից հետո վիրահատական խոռոչի մասնակի էպիթելիզացիան՝ թարախի,

մասնովման (գրանույացիա) կամ խղեստեատմակերպ զանգվածի առկայությամբ: Քրոնիկական էպիտիմպանիտների ժամանակ առաջարկվում է վիրահատական բուժում:

Միջին ականջում բավարար արդյունքներով արմատական կամ վերականգնողական վիրահատությունից հետո զորակոչիկներին 69-րդ հոդվածի I սյունակի համաձայն տրվում է 6-ամսյա տարկետում, ժամկետային պարտադիր զինվորական ծառայության շարքային կազմին՝ ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատում կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական): Թմբկաթաղանթի էպիտիմպանալ հատվածի կայուն, չոր թափածակումների, ինչպես նաև հետվիրահատական խոռոչի լրիվ էպիթելիզացիայի դեպքում եզրակացություն է կայացվում՝ համաձայն 60-րդ հոդվածի:

Հոդված 60. Ներառում է լսողության վատացմամբ և ականջի բարոֆունկցիայի խանգարմամբ, վերականգնողական վիրահատությունից հետո պրոցեսի լիակատար դադարեցումով և վիրահատական խոռոչների կայուն էպիթելիզացիայով ուղեկցվող և չոր միջին ականջաբորբերին (կամ միջին ականջի քրոնիկական կատառին), բացի այն դեպքերից, երբ նախկին թափածակումների տեղում սպիներ են առաջացել, թմբկաթաղանթը կրակավել է, բայց շարժունությունը լավ է պահպանվել, ականջի բարոֆունկցիան չի խանգարվել:

Հոդված 61. «ա» կետին են վերաբերում խիստ արտահայտված մենյերանման հիվանդությունները, ինչպես նաև օրգանական կամ ֆունկցիոնալ բնույթի վեստիբուլյար խանգարումների այլ ծանր ձևերը, որոնք դիտվել են ստացիոնար հետազոտության ընթացքում կամ հաստատվել են մասնագիտական բժշկական կամ ռազմաբժշկական հաստատությունների կողմից:

«բ» կետին են վերաբերում մենյերանման հիվանդությունների այն դեպքերը, որոնց նույնները կարճատև են և ընթանում են չափավոր արտահայտված վեստիբուլյար-վեզետատիվ խանգարումներով:

«գ» կետին է վերաբերում վեստիբուլյար գրգռիչների նկատմամբ կայուն և խիստ արտահայտված զգայունությունը:

Հոդված 62 և 63. Ներառում է մասնագիտացված բուժփնմնարկներում կամ բաժանմունքներում հաստատված խուլիամրությունը:

Բացի սովորական շուկային խուսքի հետազոտությունը, լսողության իջեցման աստիճանը որոշվում է կրկնակի հատուկ հետազոտություններով. խոսակցական կամ շուկային խուսքի, կամերտոնի և տոնալ սահմանային և համակարգչային դրդված լսողական պոտենցիալներով (ԿՍՎՊ) աուդիոմետրիայի կիրառմամբ՝ ականջների բարոֆունկցիայի պարտադիր որոշմամբ:

Լսողության իջեցման կապակցությամբ փորձաքննվողների ակտերին և էպիկրիզներին պարտադիր կցվում է աուդիոգրամմայի պատճենը:

Լսողությունը լավացնող վերականգնողական վիրահատություններից հետո III սյունակով փորձաքննվողներն առանձին դեպքերում տրվում է ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատում կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)՝ ըստ 69-րդ հոդվածի: Արձակուրդից հետո զինվորական ծառայության համար նրանց պիտանիությունը որոշվում է համաձայն սույն հոդվածի «բ» կամ «գ» կետի՝ կախված բուժման արդյունքներից: Միակողմանի մինչև 80db ներառյալ լսողության կորուստ ունեցողները փորձաքննվում են 63 «գ» կետով, իսկ 81db և բարձր լսողության կորուստ ունեցողները փորձաքննվում են 62 «բ» կետով: Լսողության փորձաքննության համար հիմք է օբյեկտիվ աուդիոմետրիան:

Հոդված 64. Ներառում է ականջի բարոֆունկցիայի կայուն և կտրուկ խանգարումները, ինչը որոշվում է ականջի ճնշաչափական կրկնակի հետազոտությունների տվյալների հիման վրա:

Կասկածելի դեպքերում ականջի ճնշումը պետք է չափել ականջի փչման կամ բարոխցիկում անցկացված ֆունկցիոնալ հետազոտությունների միջոցով:

Հարքթային խոռոչների բարոֆունկցիայի խանգարումները հաստատվում են փորձաքննվողի գանգատների, քթի խոռոչի վիճակի, բարոխցիկում ճնշման տատանումների նկատմամբ նրա զգայունության որոշմամբ, հարքթային խոռոչների մինչև հետփորձային ռենտգեն հետազոտությունների, բժշկական և ծառայողական բնութագրերի հիման վրա:

Հոդված 65. Ներառում է հարքթային խոռոչների քրոնիկական թարախային հիվանդությունները, որոնց ախտորոշումը պետք է հաստատվի ռինոսկոպիկ (թարախային արտադրություն) և խոռոչների

ոենտգենաբանական հետազոտության տվյալներով (երկու պրոյեկցիայով), իսկ վերծնոտային խոռոչի դեպքում՝ նաև բուժհիմնարկում փորձնական ծակում կատարելով:

Հարքթային խոռոչների վիրահատությունից հետո մնացորդային երևույթները (նախաբերանի անցումային ծալքի գծային սպի, վիրահատված խոռոչից դեպի քթի խոռոչ ելանքի առկայությամբ) խոչընդոտ չէ զինվորական ծառայության համար:

«ա» կետին են վերաբերում լորձաթաղանթի սնուցման ատրոֆիկ կամ հիպերտրոֆիկ խանգարումներով ուղեկցվող թարախային կամ պոլիպոզ սինուսիտները, թարախային քրոնիկական ու պոլիպոզ սինուսիտները՝ առանց ակներև բարդությունների, սակայն հաճախակի (տարեկան՝ առնվազն 2 անգամ) սրացումներով և անաշխատունակությամբ, հարքթային խոռոչների մուկոցելեն, հիմային ծոցերի կիստաները, ինչպես նաև քրոնիկական դեկոմպենսացված տոնզիլիտով ուղեկցվող թարախային սինուսիտները:

«բ» կետին են վերաբերում հարքթային խոռոչների քրոնիկական, ոչ թարախային հիվանդությունները (սինուսիտների կատառային, շիճուկային, վազոմոտոր և այլ ոչ թարախային ձևերը)՝ առանց վերին շնչուղիների դիստրոֆիայի նշանների և առանց հաճախակի սրացումների ու աշխատունակության կորստի: Նշված հիվանդություններն ունեցող զորակոչիկներին կցագրելիս առաջարկվում է բուժում: Վերին շնչուղիների լորձաթաղանթի դիստրոֆիկ պրոցեսները քթի շնչառական ֆունկցիայի երկկողմանի կտրուկ խանգարմամբ անձը «Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար»:

Քթի միջնապատի ծովածությունը՝ թեկուզ և միակողմանի ազատ շնչառությամբ, վերին շնչուղիների լորձաթաղանթի սուբատրոֆիկ երևույթները, ինչպես նաև վերին ծնոտային խոռոչի լորձաթաղանթի հարպատային հաստացումը, եթե ախտորոշիչ պունկցիայի ժամանակ թարախ կամ ընդմիջածորք (տրանսուդատ) չկա և պահպանված է վերին ծնոտային խոռոչի անցանելիությունը՝ «Պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար»:

Հոդված 67. Ներառում է քրոնիկական դեկոմպենսացված տոնզիլիտը՝ հաճախակի սրացումներով (տարին՝ առնվազն երկու անգամ), տոնզիլոգեն թունավորման առկայությամբ (սուբֆերիլիտետ, շուտ հոգնելու երևույթներ, թուլություն, տկարություն), բորբոքային պրոցեսի մեջ մերձնշիկային հյուսվածքի, ռեզիդուար ավշահանգույցների ներառմամբ (պարատոնզիլար թարախակույտ, ռեզիդուար լիմֆադենիտ): Քրոնիկական դեկոմպենսացված տոնզիլիտի օբյեկտիվ նշաններն են՝ նշիկի վրա բահիկով ճնշում գործադրելիս փոսորակներից թարախի կամ կազեոզ խցանների արտահոսքը, քմային նշիկների վրա կոպիտ սպիների առկայությունը, քիմքի աղեղների շրջանում հիպերեմիան և այտուցվածությունը և դրանց՝ սերտաճվածությունը նշագեղձերի հետ, ենթաէպիթելային շերտում թարախակալած գեղձաբջջիկի առկայությունը, կրծքանրակապտկային մկանների առջևի եզրագծով ավշագեղձերի մեծացումը:

Ջորակոչիկներին կցագրելիս քրոնիկական տոնզիլիտի յուրաքանչյուր տարատեսակի առկայության դեպքում առաջարկվում է բուժում (կոնսերվատիվ, անհրաժեշտության դեպքում՝ նաև վիրաբուժական):

Հոդված 68. «բ» կետին են վերաբերում կայուն, երկարատև, կանոնավոր բուժման դժվար ենթարկվող աֆոնիաները, ֆունկցիայի կայուն խանգարումներով քրոնիկական հիպերտրոֆիկ և մուտացիոն լարինգիտը, ձայնալարերի պարեզները և պարալիչը, ձայնալարերի նախաքաղցկեղային հիվանդությունները և բարորակ նորագոյացությունները, խոսքը ոչ լրիվ հասկանալի դարձնող չափավոր կակազությունը կամ թլատվությունը:

Կակազության դեպքում փորձաքննվողը ենթարկվում է հիմնավոր հետազոտության՝ ներառելով նյարդաբանի, հոգեբույժի և քիթկոկորդականջաբանի (նաև լոգոպեդի) խորհրդատվությունը: Կակազության արտահայտվածության աստիճանը որոշվում է տարբեր պայմաններում խոսելու ֆունկցիայի վիճակի դինամիկ հսկողությամբ և գնահատվում է հիվանդության դրսևորման ամենացայտուն պահերով: Փորձաքննական եզրակացության համար նշանակություն ունի հրամանատարության բնութագիրը, նշելով, թե կակազությունը որքանով է անդրադառնում փորձաքննվողի ծառայողական պարտականությունների կատարման վրա:

«գ» կետին են վերաբերում ֆունկցիոնալ ծագման դիսֆոնիաները (միոզեն, նեյրոզեն, սպաստիկ) ինչպես նաև ֆունկցիոնալ աֆոնիաները: Թեթև կակազություն և թլատություն ունեցող I սյունակով փորձաքննվողները ճանաչվում են «Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար»:

Հոդված 69. Վիրահատական բուժում պահանջող հիվանդություններով զորակոչիկներին վիրահատական բուժումն իրականացնել զինկոմիսարիատների ուղեգրով՝ զորակոչի ավարտից առնվազն 40 օր առաջ: Այն

դեպքերում, երբ անցկացված բուժումից հետո ֆունկցիան լիարժեք վերականգնված է, զորակոչիկը ճանաչվում է «Պիտանի է զինվորական ծառայության համար»:

Հիվանդություններից, կտորվածքներից, վիրահատություններից հետո զինծառայողներին մասնակի ազատման՝ մինչև 15 օր ժամկետով կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական) տալու անհրաժեշտության վերաբերյալ եզրակացությունը կարող է կայացվել ստացիոնար բուժման ավարտից հետո՝ կախված նրանց ընդհանուր վիճակից:

ԲԵՐԱՆԻ ԽՈՌՀԻ ԵՎ ԾՆՈՏՆԵՐԻ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 70. «ա» կետին են վերաբերում դիմաձևնոտային շրջանի բնածին կամ ձեռքբերովի արատները («գայլի երախ» և այլն) և ձևախեղումները, ինչպես նաև ծնոտների, թքագեղձերի, քունքաստործնոտային հոդերի քրոնիկական, հաճախ սրացող հիվանդությունները՝ բուժման (այդ թվում՝ վիրահատության) դրական արդյունքի բացակայության դեպքում, ծնոտների բարորակ նորագոյացությունների լրիվ կամ մասնակի հեռացումից և հյուսվածքապատվաստումից հետո ծնոտի 4սմ և ավելի դեֆեկտները: Այս կետին են վերաբերում ծնոտների կենտրոնական փոխհարաբերության դիրքում, վերին և ստորին ատամնաշարերի միջև, կտրիչ ատամների շրջանում 9մմ և ավելի կամ ծամիչ ատամների շրջանում 2մմ-ից ավելի սագիտալ կամ վերտիկալ ճեղքի առկայությունն ըստ Ագապովի ծամողական ֆունկցիայի 50%-ից պակաս արդյունավետության դեպքում, քունքաստործնոտային հոդերի անկիլոզները, ստորին ծնոտի կոնտրակտուրաները, բերանը բացելու՝ մինչև 2սմ սահմանափակման դեպքում, կեղծ հոդերը, դիմաշարժիչ մկանների կաթվածը՝ դիմային նյարդի հիմնաբնի կամ խոշոր ճյուղավորումների վնասվելու հետևանքով, հաճախակի սրացումներով քրոնիկական սիալոադենիտները, դիմաձևնոտային շրջանի ակտինոմիկոզը, ծնոտների սեկվեստրալ խոռոչներով և սեկվեստրներով ուղեկցվող քրոնիկական օստեոմիելիտը:

«բ» կետին են վերաբերում ծնոտների կենտրոնական փոխհարաբերության դիրքում, վերին և ստորին ատամնաշարերի միջև, կտրիչ ատամների շրջանում մինչև 9մմ կամ ծամիչ ատամների շրջանում 2մմ սագիտալ կամ վերտիկալ ճեղքի առկայությունը՝ ըստ Ագապովի ծամողական ֆունկցիայի 50%-ից պակաս արդյունավետության դեպքում, կամ կտրիչ ատամների շրջանում 9մմ ավելի կամ ծամիչ ատամների շրջանում 2մմ-ից ավելի սագիտալ կամ վերտիկալ ճեղքի առկայությունը՝ ըստ Ագապովի 50% և ավելի՝ ծամողական ֆունկցիայի արդյունավետության դեպքում:

«գ» կետին են վերաբերում ծնոտների կենտրոնական փոխհարաբերության դիրքում, վերին և ստորին ատամնաշարերի միջև, կտրիչ ատամների շրջանում մինչև 9մմ կամ ծամիչ ատամների շրջանում մինչև 2մմ սագիտալ կամ վերտիկալ ճեղքի առկայությունը՝ ըստ Ագապովի ծամողական ֆունկցիայի 50% և ավելի արդյունավետության դեպքում,

Նման հիվանդություն ունեցող զորակոչիկներին զորակոչային տեղամասերին կցագրելիս առաջարկվում է համապարփակ օրթոդոնտիկ կամ վիրաբուժական բուժում, իսկ զորակոչվելու ժամանակ վիրահատությունից հրաժարվելու դեպքում՝ ճանաչվում է «Պիտանի է զինվորական ծառայության համար»: Բուժումից հետո փորձաքննությունը կատարվում է ըստ բուժման կիրառված մեթոդի և արդյունքների (6-12 ամիս անց), ինչպես նաև՝ շնչառական, ծամելու և թքարտադրության ֆունկցիաների խանգարման աստիճանի:

Այս կետով են փորձաքննվում նաև արտաքին քթի դեֆորմացիաներով և միջնապատի ծովածոյամբ զորակոչիկները, ում մոտ դիտվում է քթային շնչառության խանգարում, ինչպես նաև հոտառական բոլոր տիպի խանգարումներ ունեցող անձինք:

Հոդված 71. Ատամների ընդհանուր թվաքանակը հաշվելիս իմաստության ատամները հաշվի չեն առնվում: Ատամների այն արմատները, որոնք պիտանի չեն պրոթեզավորման համար, համարվում են բացակայող ատամներ: Այն ատամները, որոնք փոխարինված են անշարժ պրոթեզներով, այդ թվում իմպլանտներով, բացակայող չեն համարվում:

Հոդված 72. «ա» կետին է վերաբերում 5մմ և ավելի խորությամբ պարոդոնտալ գրպանով, ատամնաբնի ոսկրահյուսվածքի արմատի 2/3 չափով ներծծումով (ռեզորբիա), ատամի II-III աստիճանի շարժունակությամբ տարածուն պարոդոնտիտը (հաստատված ռենտգենաբանական հետազոտությամբ), երբ ախտահարված ատամների գումարային ծամողական ֆունկցիան, ըստ Ագապովի կազմում է ընդհանուր ծամողական ֆունկցիայի 50% և ավելի:

Ձորակոչիկներին կցագրելիս պարողոնտիտի առկայության դեպքում առաջարկվում է բուժում:

Այս կետին են վերաբերում նաև բերանի խոռոչի լորձաթաղանթի՝ բուժման չենթարկվող հիվանդությունները: Ստոմատիտի (բերանաբորբ), խեյլիտի, գինգիվիտի, լեյկոպլակիայի և այլ հիվանդությունների, ներառյալ՝ նախաքաղցկեղները, առկայության դեպքում նշանակվում է բուժում: Լեյկոպլակիայի և օբլիգատ նախաքաղցկեղների (Մանգոտիի խեյլիտ, Բուսենի հիվանդություն և այլն) դեպքերում ՌՆ, ԻՃ այլ աղբյուրների հետ աշխատանքը հակացուցված է:

«գ» կետին է վերաբերում ատամների կարիեսը, երբ ոսկրափոսի (կարիեսի) ենթարկված և հեռացված ատամների թվաքանակը 9-ից ավելի է, ընդ որում, առնվազն 4-ն ունեն ատամնախոռոչի կամ պերիոդոնտի ախտահարում: Ձորակոչիկներին տրվում է տարկետում մեկ անգամ՝ մինչև մեկ տարի, բուժման համար: Զինծառայության համար պիտանիությունը որոշվում է բուժման ավարտից հետո՝ սույն հոդվածի մյուս կետերի համաձայն: Տարկետումից հետո, եթե զորակոչիկը ներկայանում է փորձաքննության նույն վիճակով, զորակոչվում է՝ հաշվի առնելով ծամողական ֆունկցիայի էֆեկտիվությունը (50% և ավելի):

Հոդված 73. Հիվանդություններից, վիրահատություններից հետո զինծառայողների համար ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատումը կամ արձակուրդը հիվանդության պատճառով (վերականգնողական) որոշվում է ստացիոնար բուժման ավարտից հետո՝ ելնելով ընդհանուր վիճակից:

Ծնոտների ու դեմքի փափուկ հյուսվածքների վնասվածքների դեպքում արձակուրդի անհրաժեշտության վերաբերյալ եզրակացություն կայացնելու հիմք են կոտրվածքների վերականգնման դանդաղումը, կոպիտ սպիները կամ բարդ վիրաբուժական և օրթոպեդիկ բուժում պահանջող, ինչպես նաև ոսկրաբորբով (օստեոմիելիտ) ուղեկցվող կոտրվածքները:

ԱԶՔԻ ԵՎ ՆՐԱ ՀԱՎԵԼՈՒՄՆԵՐԻ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 74. Կոպերի դիրքային տարբեր թերությունների (սերտաճում, ներանկում, արտաշրջում, իսկական պտոզ, լագոֆթալմ) առկայության դեպքում հաշվի է առնվում նաև տեսողական ու շարժողական ֆունկցիաների խանգարման աստիճանը: Մինչև փորձաքննական եզրակացություն կայացնելիս առաջարկվում է վիրահատական շտկում:

«բ» կետին է վերաբերում բնածին կամ ձեռքբերովի իսկական պտոզը, երբ ճակատային մկանների լարվածության բացակայության պայմաններում մեկ աչքի վերին կոպը ծածկում է բքի կեսից ավելին կամ 1/3-ից ավելին՝ երկու աչքում:

Այդպիսի պտոզ ունեցող անձանց առաջարկվում է վիրահատություն: Վիրահատությունից հրաժարվելու դեպքում եզրակացություն է կայացվում՝ համաձայն «բ» կետի:

Հոդված 75. «ա» կետին են վերաբերում խիստ արտահայտված խոցային բլեֆարիտը՝ սպիավոր վերասերումով և կոպեզրի զգալի մազաթափությամբ, շաղկապենու խրոնիկական կոնյուկտիվիտները՝ գերաճով և ենթալորձային հյուսվածքի զգալիորեն արտահայտված ինֆիլտրացիայով (ստացիոնար բուժման անբավարար արդյունքի դեպքում՝ մեկ տարում երկու անգամից ավելի բարդացումներով՝ հաստատված բժշկական փաստաթղթերով), ինչպես նաև՝ շաղկապենու տրախոմատոզ ախտահարմամբ: Աչքի ֆունկցիայի կայուն խանգարումներով տրախոմայի տարբեր բարդացումների դեպքում եզրակացություն է կայացվում՝ այդ խանգարումները նախատեսող սույն Կարգի հոդվածների հիման վրա (կոպերինը՝ ըստ 74-րդ, արցունքատար խողովակներինը՝ ըստ 76-րդ, եղջերաթաղանթինը՝ ըստ 78-րդ, տեսողության թուլությունը՝ ըստ 85-րդ հոդվածների):

«բ» կետին են վերաբերում չափավոր կամ աննշան արտահայտված խրոնիկական բլեֆարիտները և հաջող բուժման դեպքում՝ հազվադեպ արցունքներով կոնյուկտիվիտները:

Ձորակոչիկներին կցագրելիս առաջարկվում է բուժում: Տարկետում տրվում է միայն այն դեպքում, եթե ստացիոնար բուժման համար պահանջվում է առնվազն մեկ ամիս ժամանակ, համաձայն 88-րդ հոդվածի:

Առանձին թեփուկներով և կոպեզրերի աննշան տեղական գերարյունությամբ (հիպերեմիա) հասարակ բլեֆարիտը, հատուկենտ ֆոլիկուլներով ֆոլիկուլյար կոնյուկտիվիտը, շաղկապենու թավշայնությունը կոպերի անկյուններում և շաղկապենու կամարի շրջանում շաղկապենու տրախոմատոզ ծագում չունեցող մասնակի մանր մակերեսային սպիները, ինչպես նաև՝ շաղկապենու տրախոմատոզ ծագում ունեցող հարթ սպիները,

առանց շաղկապենու և եղջերաթաղանթի այլ փոփոխությունների և մեկ տարվա ընթացքում առանց տրախոմատոզ պրոցեսի սրացման, ՌՌԻՀ-եր ընդունվելու համար խոչընդոտ չեն:

Գարնանային կատարի պատճառով II և IV սյունակներով փորձաքննվողները «Ոչ պիտանի են զինվորական ծառայության համար», իսկ II և III սյունակներով փորձաքննվողների պիտանիությունը որոշվում է՝ կախված հիվանդության արտահայտվածությունից, դրա ընթացքի ծանրության աստիճանից և բուժման արդյունավետությունից:

Հետագա զարգացման միտումներ չունեցող կեղծ կամ իսկական մսամուր խոչընդոտ չէ զինվորական ծառայության և ՌՌԻՀ-եր ընդունվելու համար:

Զարգացող իսկական մսամուր ունեցող անձը «Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար», ինչպես նաև՝ ՌՆ, ԻՃ այլ աղբյուրների և ՀՎԲՄ հետ աշխատելու համար: Թևակերպ թաղանթի կրկնակի ստացիոնար անհաջող բուժումից հետո եզրակացություն է կայացվում՝ համաձայն սույն հոդվածի «ա» կետի:

Հոդված 76. «ա» կետին են վերաբերում արցունքատար ապարատի հիվանդությունները, որոնց բազմակի բուժման (վիրահատության) անարդյունավետությունը հաստատված է բժշկական փաստաթղթերով: Հիմնավոր բժշկական փաստաթղթերի բացակայության դեպքում զորակոչիկներին առաջին զորակոչի ժամանակ բուժման համար տրվում է տարկետում՝ սույն Կարգի 88-րդ հոդվածով: Տարկետումից հետո, կախված բուժման արդյունքներից, եզրակացություն է կայացվում ըստ սույն հոդվածի «ա» կամ «բ» կետի:

«բ» կետին են վերաբերում մեկ կամ երկու աչքի արցունքատար ապարատի բուժվող հիվանդությունները:

Վիրահատությունից հրաժարվելու դեպքում զորակոչիկները ճանաչվում են «Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար», իսկ III սյունակով փորձաքննվողները՝ «Պիտանի է զինվորական ծառայության համար»:

Դակրիոցիստիտի դեպքում կատարվում է ոչ թե արցունքապարկի արմատահանում (էքստիրպացիա), այլ դակրիոցիստորինոստոմիա:

Հոդված 77. «ա» կետին է վերաբերում ականազունդը շարժող մկանների կայուն կաթվածը (մկաններում կամ նյարդերում առաջացած ավարտուն և անվերադարձ փոփոխությունները, որոնք բուժման ենթակա չեն)՝ անկախ երկտեսությունից:

«ա» կետին է վերաբերում նաև աչքի մկանների վնասումով ակնակապճի վնասվածքից հետո առաջացած կայուն դիպլոպիան: Այլ դեպքերում դիպլոպիան հաշվի է առնվում միայն այն ժամանակ, երբ այն առկա է ուղիղ և ներքև նայելիս: Այլ դիրքերում առաջացած ոչ կայուն դիպլոպիան խոչընդոտ չէ զինվորական ծառայության համար:

Եթե նիստազմը նյարդային համակարգի կամ վեստիբուլյար ապարատի ախտահարման նշաններից մեկն է, ապա եզրակացություն է կայացվում ըստ հիմնական հիվանդության: Տեսողության զգալի թուլացման դեպքում եզրակացություն է կայացվում համաձայն 85-րդ հոդվածի:

Եզրային դիրքում աչքի նիստազմոիդ շարժումը խոչընդոտ չէ զինվորական ծառայության, ՌՌԻՀ-եր ընդունվելու համար: 15 աստիճանից ցածր համակցված շլույթան ժամանակ ախտորոշումը հաստատվում է բինոկուլյար տեսողության ստուգման միջոցով: Եթե առկա է բինոկուլյար տեսողություն, ուրեմն՝ համակցված շլույթան չկա:

Շլույթան անկյան աստիճանը որոշվում է Հիրշբերգի եղանակով, անհրաժեշտության դեպքում (շլույթան ոչ կայուն աստիճան)՝ հապլոսկոպիկ սարքերով (սինոպտոֆոր):

Հոդված 78. Ներառում է եղջերաթաղանթի, շաղկապենու, անոթաթաղանթի, ցանցենու տուբերկուլյոզային, սիֆիլիտիկ, դեգեներատիվ, դիստրոֆիկ և այլ խրոնիկական, դժվար բուժվող կամ չբուժվող հիվանդությունները:

Սիֆիլիտիկ ծագում ունեցող պարենխիմատոզ կերատիտը վերաբերում է 94-րդ հոդվածին: Զորակոչիկներին տրվում է տարկետում, իսկ զինծառայողներին առաջարկվում է բուժում:

«ա» կետին են վերաբերում տեսողական ֆունկցիաների զարգացող վատացման և կոնսերվատիվ ու վիրահատական բուժման տեսակետից անհեռանկար հիվանդությունները: Այն դեպքերում, երբ պրոցեսն ավարտված է կամ հիվանդությունը չի խորանում և սրացումները հազվադեպ են, ինչպես նաև հյուսվածքների պատվաստումից հետո I սյունակով փորձաքննվողների պիտանիությունը որոշվում է կախված աչքի

Ֆունկցիաների խանգարումից: Հաճախակի են համարվում տարին երկու անգամ և դրանից ավելի կրկնված սրացումները:

Ցանցենու պիզմենտային կամ ոչ պիզմենտային դեգեներացիայի ախտորոշումը դրվում է ստացիոնար պայմաններում և պետք է հիմնավորված լինի ադապտոմետրիայի, պերիմետրիայի, էլեկտրառետինագրաֆիայի տվյալներով:

Ցանցենու պիզմենտային և ոչ պիզմենտային դեգերերացիան, որն ուղեկցվում է մթնշաղային տեսողության խանգարմամբ (հիմնավորված՝ ադապտոմետրիայով և էլեկտրաֆիզիոլոգիական հետազոտություններով) և տեսադաշտերի կայուն նեղացմամբ, երկու աչքերում, երբ ստորին և դրսային հատվածներում տեսադաշտը պահպանված է ֆիքսացիայի կետից միջև 30 աստիճան, վերաբերում է «ա» կետին: Տեսադաշտի նույնպիսի նեղացում մեկ աչքում վերաբերում է «բ» կետին:

«բ» կետին վերաբերում են նաև մեկ կամ երկու աչքում տեսադաշտերի նեղացումը ստորին և դրսային հատվածներում, երբ տեսադաշտը պահպանված է ֆիքսացիոն կետից 30-45 աստիճան:

«գ» կետին վերաբերում են հիվանդության թեթև արտահայտված ձևերը, որոնց դեպքում տեսադաշտը նեղացած է ներքևից և դրսից մինչև 45 աստիճան երկու աչքերում, կամ տեսադաշտը պահպանված է ֆիքսացիոն կետից 45 աստիճան ստորին և դրսային հատվածներում:

Երկկողմանի քրոնիկական ուվեիտները, որոնք ուղեկցվում են ներակնային ճնշման բարձրացմամբ (այդ թվում՝ գլաուկոմացիկլիկ կրիզները) և ախտորոշված են ստացիոնար պայմաններում, վերաբերում են «ա» կետին:

«բ» կետին են վերաբերում ներակնային ճնշման բարձրացմամբ ուղեկցվող ուվեիտը՝ մեկ աչքում կամ ներակնային ճնշման բարձրացմամբ չուղեկցվող, սակայն հաճախակի սրացումներով (տարին 2 և ավելի անգամ) քրոնիկական ուվեիտները:

Կարճատեսության, հեռատեսության բոլոր տեսակի աստիգմատիզմների դեպքում եղջերաթաղանթի վրա էքսիմեռլազեռային օպտիկավերականգնողական վիրահատություններից հետո վիճակը գնահատվում է առնվազն 6 ամիս անց՝ նկատի ունենալով տեսողական ֆունկցիաները, ինչպես նաև եղջերաթաղանթի, ապակենման մարմնի և ցանցա- ու անոթաթաղանթների ախտաբանական փոփոխությունների (հետվիրահատական եղջերաթաղանթի մթեցումներ, կարճատեսության արտահայտություններ՝ վիտրեիտներ, խորեոռետինիտներ) առկայությունն ու դրանց արտահայտվածության աստիճանը կարճատեսության և խառն աստիգմատիզմի դեպքում կիրառում են սույն հոդվածի «ա», «բ» կամ «գ» կետը:

Կերատոպրոթեզավորումից հետո փորձաքննվողները բոլոր սյունակներով ճանաչվում են «Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար», անկախ աչքերի ֆունկցիաներից:

Առաջնային կերատոտոմիայի տիպի վիրապատություն տարած անձինք «Ոչ պիտանի են ՌՌՀ-ում ուսանելու համար»: Առանձին դեպքերում ՌՌՀ-եր ընդունվելու համար պիտանիությունը որոշվում է վիրահատությունից առնվազն մեկ տարի անց, աչքի հատակում հետվիրահատական բարդությունների և դեգեներատիվ փոփոխությունների բացակայության պարագայում:

Աչքի և դրա հավելումների նորագոյացությունների առկայության դեպքում, կախված դրանց բնույթից, կիրառվում են 46-րդ կամ 47-րդ հոդվածները: Աչքի ֆունկցիային խանգարող բարորակ նորագոյացությունների դեպքում վիրահատման համար զորակոչիկներին 88-րդ հոդվածի համաձայն տրվում է տարկետում, իսկ զինծառայողներին առաջարկվում է բուժում: Աչքի ֆունկցիային չխանգարող բարորակ նորագոյացությունները խոչընդոտ չեն զինվորական ծառայության, ՌՌՀ-եր ընդունվելու, ՌՆ, ԻՃ այլ աղբյուրների, ՀՎԲՄ և ԷՍԴ ստեղծող աղբյուրների հետ աշխատելու համար:

Կեռատոկոնուսի ախտորոշումը և դրա աստիճանը որոշվում է սկիասկոպիայի, բիոմիկրոսկոպիայի, օֆթալմոսկոպիայի և կեռատոմետրիայի միջոցով:

Երկկողմանի երրորդ և չորրորդ աստիճանի կեռատոկոնուսները վերաբերում են «ա» կետին:

Միակողմանի երրորդ և չորրորդ աստիճանների կեռատոկոնուսները վերաբերում են «բ» կետին:

Առաջին և երկրորդ աստիճանի կեռատոկոնուսի դեպքում փորձագիտական եզրակացություն է կայացվում՝ նկատի ունենալով տեսողական ֆունկցիաները՝ ըստ 85-րդ հոդվածի «բ» կամ «գ» կետի, բացառելով 85-րդ հոդվածի «ա» կետը:

Հաշվի առնելով հիվանդության հարաճուն բնույթը, մեկ կամ զույգ աչքում երկրորդ աստիճանի կեռաստոկոնուսի առկայության դեպքում զորակոչիկին առաջին զորակոչի ժամանակ տրվում է տարկետում: Երկրորդ զորակոչի ժամանակ զորակոչիկը ճանաչվում է զինծառայության պիտանի՝ սահմանափակումով: Սույն հոդվածի «գ» կետով I սյունակով փորձաքննվողներ, ովքեր ենթարկվել են վիրահատության աչքի ծակող-թափանցող վնասվածքների կապակցությամբ, լիարժեք բուժումից և վերականգնումից հետո ճանաչվում են «Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար», անկախ տեսողության սրությունից՝ կիրառելով 85 հոդվածի «գ» կետը:

Հոդված 79. Աչքի ակոմոդացիայի սպազմի կամ կաթվածի դեպքում հետազոտությունն անհրաժեշտ է կատարել նյարդաբանի և այլ մասնագետ-բժիշկների մասնակցությամբ: Փորձաքննական եզրակացություն է կայացվում՝ ըստ հիմնական հիվանդության:

Աչքի ակոմոդացիայի վիճակի գնահատման համար դիմում են բացարձակ և հարաբերական ակոմոդացիայի հետազոտման մեթոդներին:

«ա» կետին է վերաբերում ախտորոշված և նախկինում բուժված ակոմոդացիայի սպազմը, եթե հետազոտման ընթացքում ստատիկ ռեֆրակցիան ցիկլոպլեգիկ լուծույթով (1 կաթիլից՝ օրը 2 անգամ) կաթեցման ավարտից 14-21 օր հետո հետցիկլոպլեգիկ ռեֆրակցիան նորից բարձրանում է՝ հասնելով մինչ ցիկլոպլեգիկ ռեֆրակցիայի մակարդակին կամ դրանից պակաս՝ 1,0 D-ից ոչ ավելի: Ընդ որում, տեսողության սրությունը հեռվի համար բինոկուլյար տանելի կորեկցիայով (որը չպետք է գերազանցի ստատիկ ռեֆրակցիայի չափը) պետք է համապատասխանի 85-րդ հոդվածի «բ» կետում նշված տեսողության սրությանը: Եթե հետազոտման ընթացքում ստատիկ ռեֆրակցիան ցիկլոպլեգիկ լուծույթով (1 կաթիլից՝ օրը 2 անգամ) 5-7-օրյա ցիկլոպլեգիայի բարձրության ֆոնի վրա պակասում է սկզբնական տվյալներից 5,0 D, տրվում է տարկետում բուժման համար՝ մինչև մեկ տարի:

Ախտորոշված և նախկինում բուժված, կայուն կաթվածի բուժման անարդյունավետությունից հետո, ինչպես նաև ակոմոդացիան և կիսակաթվածը (պարեզ), եթե պրոքսիմետրիկ մեթոդով հետազոտման ընթացքում պիլոկարպինի հիդրոքլորիդի 1%-անոց լուծույթի 3-օրյա կաթեցումից հետո (1 կաթիլից՝ օրը 2 անգամ) տեսողության մոտակա պարզ կետը շարունակում է մնալ աչքից 60սմ ավելի հեռու՝ փորձաքննվողները ճանաչվում են «Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար»: Ընդ որում, տեսողության սրությունը հեռվի համար բինոկուլյար տանելի կորեկցիայով (որը չպետք է գերազանցի հայտնաբերված ռեֆրակցիայի չափը) պետք է համապատասխանի 85-րդ «բ» հոդվածում նշված տեսողության սրությանը կամ բինոկուլյար տեսողության սրությունը մոտիկի համար առանց կորեկցիայի չգերազանցի 0,4-ը:

«բ» կետին են վերաբերում նախկինում հաջող բուժված ակոմոդացիայի (ոչ կայուն) սպազմը. կաթվածը և կիսակաթվածը, ինչպես նաև՝ կայուն սպազմի այն դեպքերը, որոնք չեն համապատասխանում սույն հոդվածի «ա» կետին:

Ակոմոդոպաթիայով անձանց փորձաքննությունը կատարվում է վերջին 6 ամսվա ընթացքում ստացած ստացիոնար բուժումից հետո: Ստացիոնար բուժումից հրաժարվելու դեպքում եզրակացություն է կայացվում սույն հոդվածի «բ» կետով:

Ակոմոդացիայի սպազմը, կաթվածը և կիսակաթվածը, անկախ արտահայտվածության աստիճանից՝ «Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար»:

Հոդված 80. Ներառում է երկկողմանի ու միակողմանի աֆակիան և արտիֆակիան, անկախ տեսողության սրությունից, ինչպես նաև՝ ոսպնյակի երկկողմանի և միակողմանի հողախախտերը և կիսահողախախտերը, անկախ տեսողության սրությունից:

Մեկ աչքի աֆակիան համարվում է երկկողմանի, եթե երկրորդ աչքի ոսպնյակը մթագնած է, որն այդ աչքի տեսողության սրությունը իջեցնում է մինչև 0,4 և ավելի ցածր:

Չույգ աչքի ինտրասոկուլյար կորեկցիայի դեպքում III սյունակով փորձաքննվողների պիտանիությունը որոշվում է՝ կախված աչքերի ֆունկցիայից: Ինտրասոկուլյար կորեկցիա ունեցող անձինք «Ոչ պիտանի են ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար»:

Հոդված 81. Ստացիոնար բուժումից հետո զինծառայողների «ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման կամ արձակուրդի հիվանդության պատճառով (վերականգնողական)» անհրաժեշտության վերաբերյալ եզրակացություն է կայացվում ըստ 88-րդ հոդվածի:

Բոլոր դեպքերում, աչքի մեջ օտար մարմնի առկայության դեպքում զինվորական ծառայության համար պիտանիությունը որոշվում է վնասվածք ստանալուց ոչ շուտ, քան երեք ամիս անց:

Հոդված 82. Ներառում է գլաուկոման, որի ախտորոշումը պետք է հաստատվի ստացիոնար պայմաններում: Զինվորական ծառայության պիտանիությունը որոշվում է միայն դեղերի միջոցով կամ վիրահատական բուժումից հետո՝ հաշվի առնելով ֆունկցիաների կայունացման աստիճանը: Այս հոդվածին է վերաբերում նաև երկրորդային գլաուկոման:

Հոդված 83. Ներառում է զույգ աչքերի ցանցենու ոչ վնասվածքային բնույթի շերտազատման հետևանքները՝ անկախ տեսողության սրությունից, զույգ աչքերի ցանցենու որևէ պատճառով առաջացած շերտազատումները, ինչպես նաև ցանցենու երկկողմանի շերտազատման պատճառով կատարված վիրահատություններից հետո ստեղծվող վիճակները, անկախ տեսողության սրության աստիճանից, ցանցենու ոչ վնասվածքային բնույթի շերտազատումից հետո, մեկ աչքի ցանցենու որևէ բնույթի շերտազատման հետևանքները: III սյունակով փորձաքննվողներին, ովքեր դրական ելքով վիրահատվել են մեկ աչքի ցանցենու որևէ բնույթի շերտազատման, այդ թվում՝ ցանցենու վնասվածքային բնույթի շերտազատման կրկնվելու պատճառով, վիրահատությունից հետո, համաձայն 88-րդ հոդվածի, տրվում է մինչև 60 օր արձակուրդ, այնուհետև զինվորական ծառայության համար պիտանիության հարցը որոշվում է՝ ըստ աչքերի ֆունկցիաների վիճակի:

Հոդված 84. Ներառում է տեսողական նյարդի՝ որևէ պատճառով առաջացած սուբատրոֆիան և աստրոֆիան:

Տեսողական նյարդի սուբատրոֆիայի դեպքում զինվորական ծառայության համար պիտանիությունը որոշվում է՝ կախված աչքի ֆունկցիայից (տեսողության սրություն, տեսողական դաշտ և այլն): Տեսադաշտերի կայուն նեղացումը երկու աչքերում, երբ ստորին և դրսային հատվածներում տեսադաշտը պահպանված է ֆիքսացիայի կետից միջև 30 աստիճան, վերաբերում է «ա» կետին: Տեսադաշտի նույնպիսի նեղացում մեկ աչքում վերաբերում է «բ» կետին:

Երկու աչքի ստորին և արտաքին սահմաններից տեսադաշտի մինչև 30 աստիճան կայուն նեղացման դեպքում բոլոր սյունակներով եզրակացություն է կայացվում «ա» կետով:

«բ» կետին է վերաբերում նաև մեկ կամ երկու աչքում տեսադաշտերի նեղացումը ստորին և դրսային հատվածներում, երբ տեսադաշտը պահպանված է ֆիկսացիոն կետից 30-45 աստիճան:

«գ» կետին են վերաբերում հիվանդության թեթև արտահայտված ձևերը, որոնց դեպքում տեսադաշտը պահպանված է ֆիքսացիոն կետից 45 աստիճան ստորին և դրսային հատվածներում: Հաշվի առնելով հիվանդության հարաճուն բնույթը՝ ըստ «գ» կետի զորակոչիկին առաջին զորակոչի ժամանակ տրվում է տարկետում: Երկրորդ զորակոչի ժամանակ զորակոչիկը ճանաչվում է «Սահմանափակումով պիտանի է զինվորական ծառայության համար», եթե տեսադաշտի սահմանները չեն փոփոխվել:

Զույգ աչքի տեսողական ֆունկցիան խանգարող կայուն հեմիանոպտիկ սկոտոմայի առկայության դեպքում III սյունակով փորձաքննվողների պիտանիությունը որոշվում է անհատապես, իսկ այլ սյունակներով փորձաքննվողները՝ «Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար»:

Մասնագիտական գործունեությունը դժվարացնող կայուն համակենտրոն սկատոմաների առկայության դեպքում III սյունակով փորձաքննվողների պիտանիությունը որոշվում է՝ հաշվի առնելով զինվորական մասնագիտությունը և տեսողական օրգանի ֆունկցիաները:

Հոդված 85. Զինվորական ծառայության համար պիտանիությունը պահանջում է, որ կորեկցիայի ենթարկված տեսողության սրությունը լինի՝ մեկ աչքինը՝ առնվազն 0,4, մյուս աչքինը՝ առնվազն 0,1: Կասկածելի դեպքերում տեսողության սրությունը գնահատվում է հետազոտության ստուգիչ մեթոդներով:

I և III սյունակներով փորձաքննվողների՝ զինվորական ծառայության համար պիտանիությունը որոշելիս յուրաքանչյուր աչքի տեսողության սրությունը գնահատվում է տանելի՝ ակնոցային կորեկցիայի տվյալների հիման վրա: Փորձաքննվողների մոտ սովորական գնդաձև կամ կոնաձև ապակիներով տեսողության կորեկցիայի, ինչպես նաև կորեկցիայի չենթարկվող անիզոմետրոպիայի առկայության դեպքում բոլոր սյունակներով նախատեսվում է տեսողության սրություն գործնականում տանելի բինոկուլյար կորեկցիայով, այսինքն՝ լավ և վատ տեսող աչքերի համար ապակիների ուժգնության տարբերությունը կամ աստիգմատիզմը գլանաձև (համատեղված) ապակիներով կորեկցիայի ենթարկելու ժամանակ լավ տեսող աչքի երկու գլխավոր

առանցքներում ոսպնյակի բեկման ուժի տարբերությունը պետք է լինի 2,0 D-ից ոչ ավելի: Կոնտակտային տեսապակիներ օգտագործող անձինք պետք է ունենան սովորական ակնոց, որի միջոցով տեսողության սրությունը կապահովի ծառայողական պարտականությունների կատարումը:

ՌՌԻՀ-եր ընդունվողների մոտ ստորև նշվող ռեֆրակցիայի սահմանը չգերազանցող տեսողության սրության կորեկցիան որոշվում է միայն կարճատեսության կամ կարճատես աստիգմատիզմի (հասարակ կամ բարդ) առկայության դեպքում, իսկ տեսողության թուլացման այլ պատճառների առկայության (այդ թվում՝ հեռատեսության, հեռատեսային կամ խառը աստիգմատիզմի) դեպքում՝ առանց կորեկցիայի:

Հրամանատարական և նման տիպի այլ ՌՌԻՀ-եր ու հրամանատարական ֆակուլտետներ (բաժիններ) ընդունվողների յուրաքանչյուր աչքի տեսողության սրությունն առանց կորեկցիայի պետք է լինի՝ հեռուն՝ առնվազն 0,8, մոտիկը՝ 1,0:

Տանկային և օդադեսանտային հրամանատարական ուսումնարաններ ընդունվողների յուրաքանչյուր աչքի տեսողության սրությունն առանց կորեկցիայի պետք է լինի, հեռուն՝ առնվազն 0,6 և մոտիկը՝ 0,8: Նրանց համար թույլատրվում են առավելագույն ամետրոպիայի միջօրեազծում լավ տեսնող աչքի 2,0 D-ից ոչ ավելի կարճատեսություն կամ հեռատեսություն, ցանկացած տիպի աստիգմատիզմ երկու գլխավոր միջօրեազծերում՝ ռեֆրակցիայի 1,0 D-ից ոչ ավելի տարբերությամբ:

Ինժեներահրամանատարական կամ հրթիռային զորքերի ինժեներական ուսումնարաններ, ինչպես նաև ավտոմոբիլային, հրթիռազենիթային, քիմիական պաշտպանության, տեղագրական ուսումնարանների հրամանատարական ֆակուլտետներ (բաժիններ) ընդունվողների յուրաքանչյուր աչքի տեսողության սրությունն առանց կորեկցիայի պետք է լինի՝ հեռուն՝ առնվազն 0,5, մոտիկը՝ 0,8: Նրանց համար թույլատրվում են. առավելագույն ամետրոպիայի միջօրեազծում լավ տեսնող աչքի 3,0 D-ից ոչ ավելի կարճատեսություն կամ հեռատեսություն, ցանկացած տիպի աստիգմատիզմ երկու գլխավոր միջօրեազծերում ռեֆրակցիայի 1,0 D-ից ոչ ավելի տարբերությամբ:

Մնացած բոլոր ուսումնական հաստատություններ ընդունվողների տեսողության սրությունը պետք է լինի՝ հեռվի համար՝ կորեկցիայով, իսկ մոտիկի համար՝ առանց կորեկցիայի. մեկ աչքինը՝ 0,8-ից ոչ ցածր, մյուսինը՝ 0,5-ից ոչ ցածր: Նրանց համար թույլատրվում են. առավելագույն ամետրոպիայի միջօրեազծում լավ տեսնող աչքի 4,0 D-ից ոչ ավելի կարճատեսություն կամ հեռատեսություն, ցանկացած տիպի աստիգմատիզմ երկու գլխավոր միջօրեազծերում՝ ռեֆրակցիայի 2,0 D-ից ոչ ավելի տարբերությամբ: Եթե վերջին երկու տարիների փաստաթղթերով հաստատվում է, որ կարճատեսության խորացում չկա, ապա թույլատրվում է դիմորդներին ՌՌԻՀ-եր ընդունվել լավ տեսնող աչքի 5,0 D կարճատեսությամբ: Ռեֆրակցիայի ուժեղացումը 0,5 D-ով ընդունվում է որպես դրա խորացում:

Ռադիոտեղորոշիչ կայանների օպերատորների մասնագիտական ծառայողական պիտանիությունը, երբ տեսողության սրությունը՝ հեռուն կորեկցիայով կամ մոտիկը առանց կորեկցիայի 1,0-ից պակաս է, որոշվում է անհատապես:

Որևէ պատճառով աչքի ոսպնյակի պղտորվածության դեպքում, որը հայտնաբերվում է ոչ միայն ճեղքավոր լամպի միջոցով, այլև անցնող լույսի մեջ կատարվող հետազոտությամբ և կողմնային լուսավորության դեպքում (լայնացած բերրի պարագայում), IV սյունակով փորձաքննվողները «Ոչ պիտանի են զինվորական ծառայության համար»՝ անկախ պղտորվածության չափերից, քանակից, տեղայնացումից ու աչքերի ֆունկցիաների վիճակից: Այսպես կոչված երփներանգությունը, բազմագունությունը, բեկորիկները, հատիկները և վակուոլները, որոնք աչքի ոսպնյակում հայտնաբերվել են միայն ճեղքավոր լամպի օգնությամբ, IV սյունակով փորձաքննվողների համար հակացուցում չեն ՌՆ, ԻՃ այլ աղբյուրների հետ աշխատելու համար: Եթե ոսպնյակում այդ երևույթների հետագա զարգացման համոզիչ նշաններ կան, ապա դրանք ՌՆ և ԻՃ այլ աղբյուրների հետ աշխատելու համար ոչ պիտանի են:

Աչքի ոսպնյակի առաջնային պատիճում տեսողության սրության վրա չազդող բնածին պիգմենտի առկայությունը խոչընդոտ չէ ՌՆ և ԻՃ այլ աղբյուրների հետ աշխատելու և ՌՌԻՀ-եր ընդունվելու համար:

Հոդված 86. Ռեֆրակցիայի անոմալիաների տեսակն ու աստիճանը որոշվում է սկիասկոպիայի միջոցով՝ դեղորայքային ցիկլոպլեգիայի պայմաններում: Առանձին դեպքերում, որպես լրացուցիչ մեթոդ, կարող է կիրառվել նաև ռեֆրակտոմետրիան:

Ցանկացած աստիճանի կարճատեսության դեպքում պետք է հաշվի առնել նաև տեսողության սրությունը՝ տանելի կորեկցիայով, աչքը բեկող միջավայրերի թափանցիկությունը և ակնահատակի վիճակը: Դրանցում փոփոխություններ լինելու դեպքում եզրակացություն է կայացվում նաև ըստ 78-րդ և 85-րդ հոդվածների «բ» կամ 85-րդ հոդվածի «գ» կետը, բացառելով 85-րդ հոդվածի «ա» կետը:

Հաշվի առնելով հիվանդության հարաճուն բնույթը, ըստ «ե» կետի՝ զորակոչիկին առաջին զորակոչի ժամանակ տրվում է տարկետում: Երկրորդ զորակոչի ժամանակ եզրակացություն է կայացվում զորակոչիկի պիտանիության մասին:

Այն դեպքերում, երբ սույն հոդվածում ռեֆրակցիայի նշված անոմալիաների դեպքում III և IV սյունակներով նախատեսվում է պիտանիության անհատական գնահատում, իսկ տեսողության սրությունը կորեկցիայով չի խոչընդոտում զինվորական ծառայությանը, որոշիչ նշանակություն է տրվում տեսողության սրությանը:

Հոդված 87. Գունազգացողության թուլացման աստիճաններն ու տեսակներն ախտորոշելիս պետք է առաջնորդվել Ռաբկինի բազմագույն (պոլիխրոմատիկ) աղյուսակին կից մեթոդական ցուցումների ուղեկցությամբ և ավելի ուշ հրատարակություններով: Դիխրոմագիայի և «A» ու «B» տիպի անոմալ տրիխրոմագիայի առկայության դեպքում, բոլոր տիպի ավտոմեքենաների, տանկերի ու այլ ռազմական մեքենաների վարորդները, ղեկորդները, ազդանշող-հսկիչները, հեռաչափորդները ճանաչվում են ոչ պիտանի՝ ըստ մասնագիտության զինվորական ծառայության համար:

«C» տիպի անոմալ տրիխրոմագիային է վերաբերում այն վիճակը, երբ փորձաքննվողները Ռաբկինի աղյուսակում տարբերում են 12 աղյուսակ՝ XVIII աղյուսակի պարտադիր տարբերակմամբ:

«C» տիպի անոմալ տրիխրոմագիան չի հակացուցված զինվորական ծառայության, բոլոր տիպի ռազմական մասնագիտությունների գծով, ներառյալ՝ որպես փոխադրամիջոցների վարորդների (բացի՝ երկաթուղին) ծառայելու, ինչպես նաև ՌՌԻՀ-եր ընդունվելու (բացի՝ քիմիական պաշտպանության մասնագետներ, օդաչուներ, շտուրմաններ և երկաթուղային տրանսպորտի վարորդներ պատրաստող ՌՌԻՀ-երը) համար:

Հոդված 88. Ներառում է եղջերաթաղանթի, ծիածանաթաղանթի և աչքի այլ թաղանթների սուր հիվանդություններից, ինչպես նաև վնասվածքներից ու վիրահատություններից հետո տեսողության ժամանակավոր խանգարումը:

Երկարատև ստացիոնար բուժում չպահանջող և աչքի ֆունկցիային չխանգարող հիվանդությունների դեպքում զորակոչիկները պիտանի են ճանաչվում զինվորական ծառայության համար:

ՄԱՇԿԱՅԻՆ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Մաշկային հիվանդությունների փորձաքննությունն իրականացվում է հետևյալ սկզբունքներով: Մեկ ավի մակերեսը, ներառյալ՝ մատերը կազմում են մարմնի մակերեսի 1%-ը: Ըստ դրա՝ մարմնի մակերեսը բաժանվում է մակերեսային դաշտերի՝ վերին վերջույթ՝ 9%, ստորին վերջույթ՝ 18% և այլն (ըստ Ադասկևիչի): Ըստ տարածվածության մաշկային հիվանդությունները բաժանվում են՝

- 1) միակի օջախ,
- 2) սահմանափակ ձև՝ որևէ անատոմիական գոտում մանր օջախների առկայություն,
- 3) տարածուն ձև՝ երեք և ավելի անատոմիական գոտում երկու կողմից՝ առջևից և հետևից, տարբեր ձևաբանական տարրերով (թեփ, բշտիկ, թարախաբշտիկ և այլն) օջախների առկայությունը կամ մեկ անատոմիական գոտում 1% գերազանցող օջախի առկայությունը:

Կորյակային հիվանդություն՝

- 1) Թեթև աստիճան կամ կոմեդոնային՝ դեմքի մաշկին և (կամ) իրանին բազմաթիվ ոչ բորբոքային (բաց և փակ կոմեդոններ) և եզակի բորբոքային (հանգուցիկաթարախաբշտիկային՝ ֆոլիկուլային հանգուցիկներ, թարախաբշտիկներ, ինդուրատիվ հանգուցներ, դրենավորող սինուսներ) ձևաբանական տարրերի առկայությամբ:
- 2) Միջին աստիճան կամ հանգուցիկաթարախաբշտիկային՝ դեմքի մաշկին և (կամ) իրանին բազմաթիվ բորբոքային (հանգուցիկաթարախաբշտիկային՝ ֆոլիկուլային հանգուցիկներ, թարախաբշտիկներ, ինդուրատիվ հանգուցներ, դրենավորող սինուսներ) և եզակի հետբորբոքային չզարգացած հանգուցների, եթե առկա է մեկից ավելի զարգացած, հանգուցակիստային կամ տարր, ինչպես նաև փոքրիկ սպիների և գունակային բծերի առկայությամբ:

3) Ծանր աստիճան՝ դեմքի մաշկին և (կամ) իրանին բազմաթիվ թարախակալվող ֆլեգմոնային (հանգուցակիստային) և գնդաձև (կոնգլոբատ) հանգուցների, ինչպես նաև հետբորբոքային տարրերի (կիստաներ, ատրոֆիկ, հիպերտրոֆիկ և կելոիդային սպիներ) առկայությամբ:

Վիտիլիգո, մաշկի ոչ բորբոքային (ոչ մնացորդային) պիգմենտացիան տարածուն է համարվում փակ տեղամասերում 7% և ավելի օջախները, իսկ բաց տեղամասերում (դեմք) 1% և ավելի: Մազաթափության խոշոր օջախ է համարվում գլխի մազածածկ մասում 1%-ից ավելի օջախի առկայությունը:

Հոդված 89. «գ» կետով է փորձաքննվում սեբորեային մաշկաբորբը՝ բաց տեղամասեր՝ 1% և ավելի, փակ տեղամասեր՝ 4% և ավելի, մազաթափության երեք և ավելի օջախների առկայությունը գլխի մազածածկ մասում (յուրաքանչյուր օջախի տրամագիծը 5սմ և ավելի):

Զինծառայողների հետագա ծառայության համար պիտանիության եզրակացությունը կայացվում է ըստ բուժման արդյունքների:

«դ» կետով փորձաքննելիս հաշվի է առնվում՝

- 1) հիվանդության փուլը (ստացիոնար, ռեգրես, նվազում),
- 2) ախտանիշների (ինֆիլտրացիա, լիխենիֆիկացիա, էքսուդացիա, թեփոտում) արտահայտվածությունը (թույլ կամ չափավոր),
- 3) օջախների չափը:

Այս կետին են վերաբերում նաև նեյրոֆիբրոմատոզ բժային ձևը՝ բարդությունների բացակայության դեպքում:

Շարակցական հյուսվածքի, էնդոկրին և այլ համակարգերի, ալերգիաների հետ զուգակցվող մաշկային հիվանդությունները պարտադիր պետք է հետազոտվեն համապատասխան բուժաստատություններում և փորձաքննվեն համապատասխանաբար սույն Կարգի 20-րդ, 22-րդ կամ 32-րդ հոդվածներով: Գունափոփոխ որքինը խոչընդոտ չէ զինվորական ծառայությանը:

Հոդված 90. Մելանոլտանգավոր են համարվում՝

- 1) մանր և խոշոր գունակավոր, մազակալված, անոթային, մելանոմային խալերը (բաց տեղամաս 1% և ավելի, փակ տեղամասերում 7% և ավելի), մանր և խոշոր գերաճական և պապիլոմային խալերը (բաց տեղամասերում 4% և ավելի, փակ տեղամասերում 6% և ավելի),
- 2) սահմանային պիգմենտային խալերը՝ տեղակայված ափերի և ներբանների մաշկին և գերազանցում են 1սմ տրամագիծը,
- 3) կապույտ նևուսը,
- 4) բնածին հսկա նևուսը՝ 10սմ և ավելի տրամագծով և պապիլոմատոզ գերաճով մակերեսին,
- 5) Օտայի, Իտոյի և Բեքթերի նևուսները:

Դաստակի մեկ-երկու մատի անօնիխիան խոչընդոտ չէ զինվորական ծառայությանը:

Հոդված 91. Նշված հոդվածով փորձաքննվողները ուղեգրվում են բուժման, ոչ ուշ, քան զորակոչի ավարտից 40 օր առաջ: Քոսի և ոջլոտոտության դեպքում ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատում կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական) չի տրամադրվում:

ՍԵՌԱԿԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՎ ՓՈԽԱՆՑՎՈՂ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 93 և 94. Սեռական ճանապարհով փոխանցվող վարակիչ հիվանդություններով (սեռավարակներ) տառապող զորակոչիկներին բուժման նպատակով տրվում է տարկետում: Սիֆիլիսով հիվանդ բոլոր զորակոչիկներն ուղարկվում են բուժման: Թաքնված սիֆիլիսով հիվանդների բուժումից (բուժման հատուկ կուրսի լրիվ ընդունումից) և կլինիկալաբորատորական եռակի հետազոտությամբ հիվանդության չհայտնաբերվելուց հետո կամ առաջնային և երկրորդային թարմ և կրկնվող սիֆիլիսով հիվանդ զինծառայողները բուժման կուրսն ամբողջությամբ հաջող ավարտելուց հետո ճանաչվում են «Պիտանի է զինվորական ծառայության համար»:

Հոդված 95. Արյունաստեղծ համակարգի, այլ օրգանների ախտաբանական փոփոխություններով ուղեկցվող բնածին կամ ձեռքբերովի իմունոդեֆիցիտային վիճակների դեպքում փորձաքննվողները ճանաչվում են «Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար»: Իմունադեֆիցիտային վիճակները պետք է հաստատվեն արյան շիճուկի իմունոգլոբուլինների լաբորատոր հետազոտությունների արդյունքներով:

ԿԱՆԱՆՑ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 96. Ֆիզիկական զարգացման հետամնացության կամ օվարիալ-մենստրուացիոն ֆունկցիաների խանգարման հետ զուգակցվող սեռական ոլորտի մանկայնության (ինֆանտիլիզմ) դեպքում փորձաքննությունը կատարվում է ըստ սույն Կարգի 20-րդ կամ 105-րդ հոդվածների:

Հոդված 98. Արգանդի արտանկում է համարվում այն վիճակը, երբ կանգնած (կամ կծկված վիճակով պառկած) դիրքում արգանդն ամբողջությամբ դուրս է գալիս սեռական ճեղքից՝ իր հետևից դուրս գցելով նաև հեշտոցի պատերը: Շեքի լրիվ (III աստիճանի) պատռվածք է համարվում այն պատռվածքը, որի դեպքում շեքի մկանների ամբողջականությունն իսպառ խախտված է, դրանք փոխարինվել են ուղիղ աղիքի պատին անցնող սպիական հյուսվածքով, հետանցքը խորաբացված է, չունի կանոնավոր ուրվագծեր:

Հոդված 99. Արգանդի և հեշտոցի իջեցում է համարվում այն վիճակը, երբ պրկումից սեռական ճեղքը խորը բացվում է և այնտեղից երևում են արգանդի վզիկը, հեշտոցի առջևի և հետևի պատերը, որոնք, սակայն, նրա սահմաններից դուրս չեն գալիս:

Այս հոդվածով է փորձաքննվում նաև սեռական ֆունկցիայի խանգարումով ուղեկցվող արգանդի ոչ ճիշտ դիրքը:

Հոդված 100. Արգանդի ոչ ճիշտ դիրքն առանց ֆունկցիայի խանգարման հիմք չէ սահմանափակելու զինվորական ծառայության համար պիտանիությունը: «Ոչ պիտանի է զինվորական ծառայության համար» եզրակացություն է կայացվում այն դեպքերում, երբ արգանդի ոչ ճիշտ դիրքը զուգորդվում է մենորագիայի, փորկապության, սրբոսկրի և փորատակի շրջանում ցավերի հետ:

Հոդված 101. Նախատեսում է հաճախ սրացող, մեծամասամբ՝ դժվար բուժվող, երբեմն՝ վիրաբուժական միջամտություն պահանջող բորբոքային պրոցեսները (բորբոքային ուռուցքներ, թարախի պարկավորված օջախներ և այլն):

Հոդված 102. Նախատեսում է հատկապես ստացիոնար պայմաններում բուժման ենթակա սուր հիվանդությունները: Բուժումից հետո, ըստ ցուցումների, կարող է եզրակացություն կայացվել՝ ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատում կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական): Հաճախակի կրկնվելու դեպքում փորձաքննությունը կատարվում է ըստ 103-րդ հոդվածի:

Հոդված 103. Դաշտանային ցիկլի խանգարման դեպքում պետք է նկատի ունենալ՝

1) յովենիլ արյունահոսությունները (մինչև 20 տարեկան), այսինքն՝ դաշտանի երկարաձգվելը մինչև 8 օր, կամ դաշտանից անկախ՝ անընդհատ կրկնվող արյունահոսությունները, կամ ֆիզիկական ծանրաբեռնվածության հետևանքով առաջացող արյունահոսությունները,

2) ալգոդիսմենորեան կամ սեռական և հարակից օրգանների ֆունկցիաների արտահայտված խանգարումները, որոնք պայմանավորված են սեռական օրգանների խիստ արտահայտված թերզարգացածությամբ (հեշտոցի ատրեզիա, արգանդի խիստ արտահայտված թերզարգացածություն և այլն),

3) սեռական օրգանների զարգացման անոմալիաները, եթե դրանք առաջացնում են մշտական ցավեր և ուղեկցվում են հեշտոցում կամ արգանդում արյունալի ուռուցքների գոյացմամբ: Այդ դեպքերում անհրաժեշտ է հետազոտվել բժշկական (ռազմաբժշկական) հիմնարկներում: Ամենորեայի երևույթների դեպքում պարզվում են դրա պատճառները:

Հղիների բժշկական փորձաքննությունը կատարվում է խիստ անհատապես՝ գինեկոլոգի, թերապևտի, նյարդաբանի, անհրաժեշտության դեպքում նաև այլ բժիշկ մասնագետների մասնակցությամբ: Թունավոր հղիության դեպքում, կախված ախտաբանական երևույթների ուժգնությունից՝ ուղեգրվում են ստացիոնար բուժման կամ կայացվում ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատում կամ արձակուրդ հիվանդության պատճառով (վերականգնողական) տրամադրելու: Ծառայողական պարտականություններից մասնակի ազատման կամ հիվանդության պատճառով արձակուրդի (վերականգնողական) անհրաժեշտության մասին եզրակացությունը հիմնվում է որևէ օրգանի կամ համակարգի առավելագույն ախտահարման վրա և ընդունվում է ըստ համապատասխան հոդվածների: Հղիները, անկախ հղիության ժամկետից, զինվորական ծառայության չեն զորակոչվում և ճանաչվում են «Ոչ պիտանի է ՌՌԻՀ-ում ուսանելու համար»: